

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**18-25 YAŞ ARASI GENÇ YETİŞKİNLERDE PROBLEMLİ
İNTERNET KULLANIMI VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Beliz BÜYÜKFİLİZ

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Havva Nüket İşiten

İstanbul-2016

**T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**18-25 YAŞ ARASI GENÇ YETİŞKİNLERDE PROBLEMLİ
İNTERNET KULLANIMI VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Beliz Büyükfiliz

144102084

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. Havva Nüket İştien

İstanbul-2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 144102084
Öğrenci Adı Soyadı	: Beliz Büyükciliz
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Y.Doç Dr. Nüket İSİTEN
Tezin Başlığı	: 18-25 Yaş Arası Genç Yetişkinlerde Problemli İnternet Kullanımı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 23.09.2016	Saati	: 17.00
Öğrenci Savunmaya	: ☒ GELDI		
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;">☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUGU</p> <p>☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.</p> <p>☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)</p> <p>☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDEDEDİLMESİ kararı alınmıştır.</p>			
Savunmada Tezin Başlığı	: ☒ Değişmedi. ☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:		
Öğrenci Savunmaya	: ☐ GELMEDI		
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;">☐ OY BİRLİĞİ ile REDEDEDİLMİŞTİR.</p>			

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Y. Doç. Dr. Nüket İSİTEN	
Üye	Yard. Doç. Dr. Zeynep Memiş	
Üye	Yard. Doç. Dr. Deniz Hatipoğlu	

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “18-25 Yaş Arası Genç Yetişkinlerde Problemlerli İnternet Kullanımı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

23/09/2016

Beliz BÜYÜKFİLİZ

İmza

ÖNSÖZ

Günümüzde internet kullanımının gün geçtikçe yaygınlaştığı ve günlük yaşantımız üzerinde birçok etkisi olduğu bilinmektedir. Bu yaygınlaşma hayatımızı bir yandan kolaylaştırırken diğer yandan yeni riskleri beraberinde getirmektedir. İnternet kullanımının belirlenen sürelerin üzerine çıkmasıyla, amacından sapmasıyla beraber oluşan riskli sonuçlarından biri de “İnternet Bağımlılığı” olarak adlandırılan 1990’lı yılların ortalarından beri psikiyatri alanyazınında yer alan davranışsal bir bozukluğa dönüşebilmesidir. Türkiye’de yapılan araştırmalar, internet kullanım oranının 16-24 yaş grubunda en yoğun olduğunu göstermiştir. Bu araştırma ile interneti günlük yaşamlarının bir parçası olarak sürekli kullanan ve bağımlılık geliştirme riski yüksek olan üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımına etki eden faktörlerin ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi ile birlikte, bu davranışın altında yatan nedenlerin anlaşılması ve gerekli tedbirlerin alınması için öneriler geliştirilip bu alanda yapılacak bilimsel çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın her aşamasında bana rehberlik eden, deneyimlerini benimle paylaşan tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Havva Nüket İŞİTEN’e tüm içtenliğimle saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Hayatımın her alanında sevgisini hissettiren ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen başarılarımın asıl sahibi canım babama, anneme, kardeşime ve Birkan’a sonsuz sevgilerimi sunarım.

Beliz BÜYÜKFİLİZ

İstanbul, 2016

ÖZET

(BÜYÜKFİLİZ Beliz, Yüksek Lisans, İstanbul, 2016)

18-25 Yaş Arası Genç Yetişkinlerde Problemlı İnternet Kullanımı Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki

Özet: Araştırma, 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde Üsküdar Üniversitesi Edebiyat Fakültesi örgün programlarından 18-25 yaş arası seçkisiz örnekleme yolu ile seçilen 251 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin 153'ü kız (%61) ve 98'i erkek (%39) öğrencidir. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanım düzeylerini değerlendirmek için "Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği" ve iletişim becerileri düzeylerini belirlemek için "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)" kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerinin ve internet kullanımına ilişkin verilerin elde edilmesinde "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS programından yararlanılarak frekans dağılımları oluşturulmuş, Bağımsız Gruplar t- testi, Pearson korelasyon katsayısı tekniği, Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği, Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi analizleri kullanılmıştır. Bulgulara göre cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik düzey, akademik başarı, internet kullanma amaçları, internette geçirilen süre ve iletişim becerileri ile problemlı internet kullanım puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi ile problemlı internet kullanım puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Akademik başarı düzeyi ile problemlı internet kullanımı arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon olduğu görülmüştür. Problemlı internet kullanımı olan ve olmayan öğrenciler arasında oyun oynama ve derslerle ilgili araştırma yapma amacı ile kullanma açısından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İletişim becerileri ve problemlı internet kullanımları arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. İletişim becerileri puanları yükseldikçe problemlı internet kullanımı puanları azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Problemlı İnternet Kullanımı, İnternet Bağımlılığı, İletişim Becerisi.

ABSTRACT

(BÜYÜKFİLİZ Beliz, Master, İstanbul, 2016)

Relationship Between Communication Skills And Problematic Internet Usage in 18-25 Ages Young Adults.

Summary: Research has been realized with selected as through randomly sampling 18-25 ages 251 university students at 2015-2016 academic year spring term in Faculty of Literature Uskudar University. 153 (%61) of these students are female and 98 (%39) male. There was used ‘‘problematic internet usage scale’’ for evaluate level of problematic internet usage and ‘‘evaluation of communication skills scale’’ for determine level of communication skill of university students in this research process. Personal information form has been used for obtain data relating to demographic characteristics and usage of internet of university students. The frequency distribution has been formed to analyze the data with benefiting from SPSS program and analysis of independent samples t-test, pearson correlation coefficient technique, one way variance analysis (ANOVA) technique, Tukey HSD multiple comparisons test. According to finding, there was found significant differences between gender, age, socio-economic level, academic success, purpose of internet usage, time spent on internet, communication skills and problematic internet usage points. There has not been observed significant differences between education level of parents and average points of problematic internet usage at the evaluation scale. It has been realized quite significant and high negative correlation between academic achievement levels and problematic internet usage. There was found significant differences for purpose of internet usage of play game or research related with study on internet between problematic internet usage students and non-problematic internet usage students. It has been seen that significant and negative relationship between communication skills and problematic internet usage as during communication skill points have increased, problematic internet usage points are decreased on scale.

Keywords: Problematic Internet Use, Internet Addiction, Communication Skill.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TEZ KABUL FORMU	i
YEMİN METNİ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
BÖLÜM I- GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Problemi.....	1
1.2. Alt Problemler.....	3
1.3. Sayıtlar.....	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.5. Araştırmanın amacı.....	4
1.6. Araştırmanın Önemi.....	4
BÖLÜM II- İLGİLİ ALANYAZIN	6
2.1. Bağımlılık Nedir?	6
2.1.1. <i>İnternet Bağımlılığı/ Patolojik İnternet Kullanımı/ Problemlerli İnternet Kullanımı Nedir?</i>	7
2.1.2. <i>Problemlerli İnternet Kullanımı Konusunda Yapılan Araştırmalar</i>	10
2.2. Genç Yetişkinlik Dönemi.....	14
2.2.1. <i>Üniversite Gençliği Ve Sorunları</i>	15
2.2.2. <i>Üniversite Gençlerinde İnternet Kullanımı</i>	17

2.2.3. <i>Problemlİ İnternet Kullanımının Genç Yetişkinler Üzerindeki Etkileri</i>	18
2.3. İletişim	21
2.3.1. <i>İletişim Becerileri</i>	22
2.3.2. <i>İnternet Üzerinden İletişim Ve Problemlİ İnternet Kullanımı</i>	23
BÖLÜM III- YÖNTEM	25
3.1. Araştırmanın Modeli.....	25
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	25
3.3. Veri Toplama Araçları.....	25
3.3.1. <i>Problemlİ İnternet Kullanım Ölçeği (PİKÖ)</i>	26
3.3.2. <i>İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)</i>	27
3.3.3. <i>Kişisel Bilgi Formu</i>	27
3.4. Verilerin Toplanması.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	28
BÖLÜM IV- BULGULAR	29
4.1. Araştırmaya Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri.....	29
4.2. Problemlİ İnternet Kullanımı Ölçeği'ne İlişkin Bulgular.....	33
BÖLÜM V- TARTIşMA VE YORUM, SONUÇ, ÖNERİLER	49
5.1. Tartışma Ve Yorum.....	49
5.2. Sonuç Ve Öneriler.....	56
KAYNAKÇA	59
EKLER	66
ÖZGEÇMİş	68

KISALTMALAR LİSTESİ

APA : American Psychological Association (Amerikan Psikoloji Birliği)

DSM : The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

(Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayısal El Kitabı)

TUİK : Türkiye İstatistik Kurumu

vd., : ve diğerleri

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

TABLULAR

Tablo 4.1. Cinsiyet İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	29
Tablo 4.2. Yaşla İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	29
Tablo 4.3. Ailenin Aylık Geliri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	30
Tablo 4.4. Annenin Eğitim Durumu İle ilgili Tanımlayıcı Analizler.....	30
Tablo 4.5. Babanın Eğitim Durumu İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	31
Tablo 4.6. Genel Not Ortalaması İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	31
Tablo 4.7. İnternet Kullanım Amacı İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	32
Tablo 4.8. Ortalama İnternet Kullanım Süreleri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	32
Tablo 4.9. İletişim Becerileri Ölçeğine Ait Tanımlayıcı Analizler.....	33
Tablo 4.10. Kız ve Erkek Katılımcıların Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırması t-testi Sonuçları.....	33
Tablo 4.11. Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Puan Ortalamaları Ve Standart Sapmaları.....	34
Tablo 4.12. Yaş Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	34
Tablo 4.13. Yaş Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları....	35
Tablo 4.14. Gelir Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı.....	36
Tablo 4.15. Gelir Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	36
Tablo 4.16. Gelir Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları..	36
Tablo 4.17. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	37
Tablo 4.18. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	37
Tablo 4.19. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	38
Tablo 4.20. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	38
Tablo 4.21. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları..	38
Tablo 4.22. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	39

Tablo 4.23. Başarı Notu Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	39
Tablo 4.24. Problemlİ İnternet Kullanımı İle Not Ortalaması Arasındaki İlişki.....	40
Tablo 4.25. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	40
Tablo 4.26. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	40
Tablo 4.27. Kullanım Amacı Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	41
Tablo 4.28. Problemlİ İnternet Kullanımı Olup Olmamasına Göre Kullanım Amaç Tablosu.....	42
Tablo 4.29. Ki Kare Testi.....	43
Tablo 4.30. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	44
Tablo 4.31. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	44
Tablo 4.32. İnternet Kullanım Süresi Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	45
Tablo 4.33. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	45
Tablo 4.34. Problemlİ İnternet Kullanımı İle İletişim Becerisi Arasındaki Korelasyon.....	46
Tablo 4.35. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	46
Tablo 4.36. İletişim Becerileri Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	47

BÖLÜM I.

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde “18-25 Yaş Arası Genç Yetişkinlerde Problemlerli İnternet Kullanımı Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki” adlı çalışmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Son yıllarda oluşan teknolojidaki hızlı gelişmeler, her kesimden insanın kendisine hitap eden bilgiye doğrudan ve hızlı bir biçimde erişebilmesini kolaylaştırarak yaşamın tüm alanlarında önemini ortaya koymuştur. İnternetin temelleri atıldığında hiç kimse bu kadar etkili bilgi paylaşım aracı olduğunu öngörememişken günümüzün en önemli bilgi paylaşım araçları arasında yerini almıştır (Akınoğlu, 2002). Bireylerin gündelik yaşamdaki bazı işleri kolaylaştırmak, eğlenmek, bilgi edinmek ve boş zamanlarını değerlendirmek gibi birçok alanda kullanabildiği internet; bireyin yaşamını ve yine bu bireylerin oluşturduğu toplumu birçok yönden etkileyen bir iletişim aracı haline gelmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TUİK) yaptığı araştırmalar neticesinde 16-74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar ve İnternet kullanım oranları 2014 yılında sırasıyla %53,5 ve %53,8 iken 2015 yılında sırasıyla %54,8 ve %55,9 olarak artmıştır. Bu oranların cinsiyet dağılımı ise 16-74 yaş grubundaki erkeklerde %64 ve %65,8 iken, kadınlarda %45,6 ve %46,1 olarak tespit edilmiş ve tüm yaş gruplarında erkeklerin bilgisayar ve internet kullanım oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2014 yılı sonuçlarına göre bilgisayar ve internet kullanım oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 olarak belirlenmiştir (TUİK, 2015).

İnternet kullanımının hızla yaygınlaşmasında birçok faktörün etkisi vardır. İnternetin, etkileşimli bir iletişim sürecinin yaratılmasını mümkün kılması ve bilginin hızlı yayılmasını engelleyecek mekânsal sınırları ortadan kaldırması, gündelik yaşamda

kolaylıkla kurulamayan sosyal bağlantıların internet üzerinden kurulabilmesi, dünyanın her yerinden benzer ilgilere sahip insanları bir araya getirebilmesi, iletişim kurmak için minimum zaman ve para harcama, herhangi bir kaygı yaşamadan rahatça sosyal bir çevreye dahil olma ve eleştirilme kaygısı olmadan kendilerini olmak istedikleri kimlikte sosyal statü, yaş, cinsiyet belirtmek zorunda olmadan özgürce ifade edebilmeleri, günlük streslerden uzaklaşmalarına alternatifler sunması, internet kullanımını cazip hale getiren ve yaygınlaşmasında etkili olan faktörlerdendir (Kaypakoğlu, 2004; Çakır, 2007; Yılmaz, 2010).

İnternetin birden fazla özelliğinin olması ile birlikte insanlara sunduğu, farklı sosyal çevrelere daha rahat ulaşma ve bu yolla ilişkilerini sosyal alana taşıma imkanı vermesi ile popülerliğinin giderek artması, insanların hem kişisel hem de sosyal davranışları üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri beraberinde getirmiştir (Çavuş ve Gökdaş, 2006; Das and Sahoo, 2011). İnterneti ihtiyaçları doğrultusunda kullanan bireyler kullanımı sınırlandırabilmekte ancak bazı bireyler bu sınırlandırmayı yapamamaktadır (Gönül, 2002). İnternetin işlevsel olmayan kullanımı ile ortaya çıkan problemlerli davranışlara örnek olarak, yanlış bilgi verme veya edinme, sanal şiddet sergileme, dolandırıcılık, etik olmayan kullanım, sosyal ilişkiler yolu ile doyum sağlama ve aşırı kullanımı sonucunda internet bağımlılığı geliştirme gibi davranışlar sayılabilir (Ceyhan ve Ceyhan, 2007). Bu olumsuz etkilerin yanı sıra, sosyalleşme sürecindeki aksama, internet ağındaki pornografi ve şiddet içeren yayınlara ulaşma gibi kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyen faktörlerin üzerinde durulması gerekmektedir (Doruk, 2007).

Günümüzde insanlar teknolojik ilerlemenin sunduğu kolaylıklar nedeniyle birbirleriyle olan yüz yüze iletişimlerini azaltmıştır. Yüz yüze iletişim kurmak yerine internet ortamında özellikle sosyal paylaşım siteleri üzerinden iletişim kurmayı tercih eder hale gelmişlerdir (Kısaç, 2013). Bu nedenlerle gelişimsel özelliklerin etkisiyle aileden çok çevreye odaklanan ve sosyal ilişkilerin önem kazandığı ergen ve genç yetişkin popülasyonda, kişiler arası ilişkilerde kendine güvenmeyen, yüz yüze iletişimde sorun yaşayan bireyler için internet kullanımını daha riskli hale gelmektedir.

Sonuç olarak, 16-24 yaş arası bireylerde internet kullanımının yüksek olması ve gün geçtikçe yaygınlaşması sebebiyle, genç yetişkinlerin internet bağımlılığı yönelimine

sahip olup olmadıklarının çeşitli değişkenler çerçevesinde incelenmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi bu şekilde ifade edilebilir: “18-25 yaş arası genç yetişkinlerin problemleri internet kullanım düzeyleri ile algıladıkları iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” Bu temel probleme bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere yer verilmiştir.

1.2. ALT PROBLEMLER

1. Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

2. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

3. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyoekonomik durumlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

4. Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

5. Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeylerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

6. Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

7. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanmadaki temel amaçlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında ve problemleri internet kullanımı olan ve olmayan öğrencilerin internet kullanım amaçlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

8. Üniversite öğrencilerinin internette geçirdikleri süreye göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

9. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim becerileri düzeylerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. SAYILTILAR

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin, ölçek maddelerini yanıtlarken gerçek duygu ve düşüncelerini belirttikleri varsayılmıştır.

2. Araştırma için seçilen yöntem, uygulanan test ve ölçeklerin araştırmanın amacını gerçekleştirebilecek kapasitededir.

1.4. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Üsküdar Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileriyle sınırlıdır.

2. Bu araştırma, veri toplamak için kullanılan bireyin kendini değerlendirmesini içeren ölçme araçları ve bu ölçme araçlarına verilen cevaplarla sınırlıdır.

3. Üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımını etkileyen faktörler bu araştırmada ele alınan değişkenlerle sınırlıdır.

1.6. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde problemleri internet kullanımını ile ilgili olduğu düşünölen sosyo-demografik özellikleri incelemek ve öğrencilerin algıladıkları iletişim becerileri ile problemleri internet kullanımları arasında bir ilişkinin olup olmadığını araştırmaktır.

1.7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüzde internet, toplumun birçok kesimi tarafından sıklıkla kullanılan paylaşım aracı haline gelmiştir. İnternetin Türkiye'deki gelişimi 1990'lı yılların başına dayanır ve öncelikle akademik ortamlarda yaygınlaşmıştır. İlk zamanlarda interneti sadece bilgisayar uzmanları, bilim adamları ve mühendisler kullanabiliyordu çünkü interneti kullanabilmek için karmaşık sistemleri öğrenmek gerekiyordu. Bununla birlikte kişiye ait özel bilgisayarlar yoktu (Bölükbaş, 2003). İnternet günümüzde hemen hemen her evde ve tüm alanlarda insanların kullanımına sunulmuştur. Evden internete

erişimin kolaylaşması, ev ve iş yeri dışında internet kullanımı için taşınabilir cihazların artması ile düzenli internet kullanıcılarının sayısı %94'lere ulaşmıştır (TUİK, 2015).

İnternet kullanımı özellikle gençler arasında yaygınlaşmaktadır (Öztürk vd., 2007; Oğuz vd., 2008). Kandell (1998), üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı yönelimine sahip olmakta daha riskli grupta yer aldıklarını ve bunun nedeni olarak boş vakitlerini değerlendirmekte özerk olmalarını, eğitim sisteminin internete yönlendirmesini ve evlerinden uzakta yurtlarda yaşamalarını göstermiştir. Gençlerin üniversite ile birlikte değişen çevreye uyum sağlamaları, karşı cinsle ilişki kurmaları, sosyal ilişkilerini yönetmeleri gerekir (Yeşilyaprak, 1986). Bu durumda iletişim kurmakta problem yaşayan kişiler için internet, kendilerini istedikleri şekilde ifade etmelerine olanak tanıyarak, sağladığı kolaylıklarla bağımlılık nesnesi haline gelebilir (King, 1996)

Verilen bilgilere dayanarak, ülkemizde genç nüfusun fazlalığı ve internet kullanımının gençlerde yaygın olması göz önüne alınarak, üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımlarının tespit edilmesi ve ilişkili olduğu düşünülen çeşitli değişkenler ile birlikte incelenmesi, internet kullanım davranışlarının altında yatan nedenlerin ve sonuçlarının anlaşılmasına önemli katkılar sağlayabilecektir. Problemleri internet kullanımı yeni sayılabilecek bir çalışma sahasıdır. Bu konuda yapılacak her çalışma, çözüme katkıda bulunacak her fikir önemlidir.

BÖLÜM II.

İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. BAĞIMLILIK NEDİR?

Bağımlılık en genel tanımıyla herhangi bir maddenin tedavi amaçlı olmaksızın, bedensel bir gereksinimi karşılamadan, önlenemeyen istekle birlikte giderek artan miktarda kullanılmasıdır (Şahin, 2007). Amerikan Psikiyatri Birliği (APA) tarafından yayınlanan ve “DSM IV” kısaltmasıyla isimlendirilen “Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayısal El Kitabı’na göre bağımlılığın çeşitli ölçütleri vardır. Buna göre aşağıda yer alanlardan sadece 3’ünün bulunması bağımlılık tanısı koymak için yeterlidir.

1. Tolerans gelişmesi (kullanılan madde miktarının aynı etkiyi sağlamak amacıyla giderek artırılması)
2. Madde kesildiğinde ya da azaltıldığında fiziksel veya ruhsal yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması
3. Madde kullanımını denetlemek ya da bırakmak için yapılan ama boşa çıkan sürekli çabalar
4. Maddeyi sağlamak, kullanmak ya da bırakmak için büyük zaman harcama
5. Madde kullanımı nedeni ile sosyal, mesleki ve kişisel etkinliklerin azalması ya da tamamen bırakılması
6. Maddenin tasarlandığından daha uzun ve yüksek miktarlarda alınması
7. Fiziksel ya da ruhsal sorunların ortaya çıkmasına ya da artmasına rağmen madde kullanımının sürdürülmesi (APA, 2001).

DSM IV’te yer alan bu tanımla bağımlılığın, madde bağımlılığı kapsamında değerlendirildiği söylenebilir. Bireyler sadece bir maddeye değil, aynı zamanda problemlili bir davranışa karşı da bağımlı hale gelebilirler. Son zamanlarda madde bağımlılığından farklı olarak kumar, seks, televizyon izleme, para harcama, yemek yeme, egzersiz, bilgisayar oyunları oynama, alışveriş yapma gibi çeşitli davranışların da bağımlılık yaratabileceği düşünülmektedir (Arısoy,2009).

Klinik uygulamalarda temel olarak bağımlılık tanımı açısından davranışsal bağımlılık ve fiziksel bağımlılık kavramları kullanılmaktadır. Fiziksel bağımlılık madde

yoksunluğu ve toleransın varlığını tanımlarken, davranışsal bağımlılık madde arayışına yönelik aktiviteler ve bununla bağlantılı patolojik kullanım özelliklerinin varlığına ilişkin bulguları tanımlamaktadır. Daha çok alışkanlık gibi gözükten davranışsal bağımlılıklar halen DSM-IV de dürtü kontrol bozuklukları olarak değerlendirilmektedir. (Öztürk vd., 2007). Ancak Griffiths (1996), davranışsal bağımlılıkların tanımını genişleterek, madde bağımlılıklarında olduğu gibi bağımlılığın zihinsel meşguliyet, duygudurum değişkenliği, tolerans, yoksunluk, kişilerarası çatışma ve tekrarlama ana bileşenlerinin, davranışsal bağımlılıklarda gözüktüğünü ve bu altı ölçüte uyan davranışın “bağımlılık” olarak tanımlanabileceğini belirtmiştir. İnternet bağımlılığının da davranışsal bağımlılıkların alt kategorisinde yer alan teknolojik bağımlılıkların içinde yer aldığı ve bağımlılığın ölçütlerini karşıladığı düşünülmektedir (Griffiths, 1999).

2.1.1. İnternet Bağımlılığı / Patolojik İnternet Kullanımı / Problemlili İnternet Kullanımı Nedir?

İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte kullanımının bazı kişilerde belirlenen sürenin dışına taşması ve kontrolün sağlanamaması nedeniyle kişilerin iş yaşamı, sosyal hayat ve özel yaşamlarındaki işlevselliklerinde sorun yaşamaya başlamaları ile internetin sorunlu kullanımı önemli bir sorun olarak tartışılmaya başlanmıştır. Alan yazın incelendiğinde 2000’li yıllara kadar internet bağımlılığının var olup olmadığı tartışılırken, günümüzde internet bağımlılığının varlığı kabul edilmekte hatta tedavisi üzerinde durulmaktadır (Balta ve Harzum, 2008).

İnternet bağımlılığı kavramı ilk olarak Kimberly Young tarafından ortaya atılmıştır. Genel olarak internetin aşırı kullanımına yönelik isteğin önüne geçilememesi, internet dışında geçirilen zamanın önemsizleşmesi, internetten yoksun kaldığı takdirde aşırı sinirlilik hali ve saldırganlık olması (Young, 2004), kişinin ev, iş, okul, sosyal ya da psikolojik yaşamında zorluk yaşamasına neden olan aşırı kullanım (Beard and Wolf, 2001) olarak tanımlamaktadır. Araştırmacılar internetin olumsuz sonuçlarını tanımlamak için internet bağımlılığı (Young, 1998), internet bağımlılığı bozukluğu (Goldberg, 1997), patolojik internet kullanımı (Gönül, 2002), problemlili internet kullanımı (Davis, 2002; Caplan, 2005) gibi birçok farklı terim kullanmıştır.

Üzerinde genel anlaşma sağlanmış bir tanımının olmaması nedeniyle genel olarak madde kötüye kullanımı ve bağımlılık ölçütleri üzerinden bir değerlendirme yapılmaya çalışılmaktadır. İnternet bağımlılığına en yakın bozukluk olduğu düşünülen ‘patolojik kumar oynama’ kriterleri Kimberly Young tarafından yorumlanarak 8 maddelik bir değerlendirme ölçeği oluşturulmuştur. Sekiz ölçütten 5 ya da daha fazlasına ‘evet’ yanıtının verilmesi, internet bağımlılığı olarak kabul edilmektedir (Beard and Wolf, 2001).

Young’ın internet bağımlılığı tanım ölçütleri;

1. İnternet ile ilgili aşırı zihinsel uğraş
2. İnternete bağlı kalma süresinde artışa ihtiyaç duyma
3. İnternet kullanımını azaltmaya yönelik başarısız girişimlerde bulunma
4. İnternet kullanımının azaltılması durumunda yoksunluk belirtileri
5. Başlangıçta olduğundan daha uzun süre internete bağlı kalma
6. İnternetin aşırı kullanımı nedeniyle yakın çevre ile olan ilişkiler, okul ya da işle ilgili sorunlar yaşama
7. İnternete bağlı kalabilmek için aile üyelerine, terapisteye ya da başkalarına yalan söyleme
8. İnternete bağlı kalındığı süre içerisinde duygulanım değişikliğinin olması (kaygı, suçluluk, depresyon gibi) (Young, 1997).

Beard ve Wolf (2001), Young’ın internet bağımlılığı için belirlediği tanı kriterlerindeki bazı ifadelerin anlaşılmasının zor olduğunu belirterek yeniden yorumlamış ve kendilerine özgü tanı kriterleri belirlemişlerdir. Young’ın tanımladığı 8 ölçütü iki grupta toplayarak ilk 5 kriteri internet kullanım fonksiyonelliği, diğer kriterleri ise kişilerin internet kullanımından dolayı zarara uğraması olarak gruplandırmışlardır.

Beard ve Wolf’un tanı ölçütleri şu şekildedir;

Aşağıdaki ölçütlerin hepsini bireyler mutlaka daha önce deneyimlemiş olmalıdır.

1. İnternet ile ilgili zihinsel uğraş (daha önce yapılan veya bir sonraki çevrimiçi etkinlik göz önüne alarak),
2. Doyumun gerçekleştirilebilmesi için internette geçirilen süreyi arttırma ihtiyacı,

3. İnternet kullanımını kontrol etme, azaltma ve durdurmada başarısız girişimlerde bulunma,

4. İnternet kullanımını azaltma veya durdurma girişiminde bulunulduğu zaman huzursuz, sınırlı, öfkeli veya bunalmış olma,

5. Belirlenen sürenin üzerinde çevrimiçi kalma.

Aşağıdakilerden en az bir tanesi bireyde görülmüş olmalı.

1. İnternet kullanımı yüzünden önemli bir ilişki, iş, mesleki veya akademik kariyer fırsatını tehlikeye sokma veya riske atma,

2. İnternet kullanımının boyutlarını saklamak için aile üyelerine, terapisteye ve ya diğerlerine yalan söyleme,

3. İnterneti sorunlardan, anksiyete, depresyon ve suçluluk gibi duygulardan kaçış yolu olarak kullanma.

Beard ve Wolf'a (2001) göre, popüler olarak kullanılan internet bağımlılığı terimi aşırı/problemlili internet kullanımını tanımlamak için yaygın olarak kullanılsa da tam anlamıyla aşırı kullanımın doğasını yansıtmamaktadır. İnternet bağımlılığı ve problemlili kullanımın ortak noktaları olmasına rağmen problemlili kullanım kimyasal bağımlılık türlerindeki fiziksel yoksunluk gibi belirtileri ve davranışları içermez. İnternetin aşırı/problemlili kullanımı genel olarak kişinin sosyal, psikolojik, iş ve okul hayatında zorluk yaratan internet kullanımı şeklinde tanımlanabilir. Ayrıca Beard ve Wolf Young'ın internet bağımlılığı kriterlerini yeniden düzenleyerek, bağımlılık tanısının konulması için, ölçekteki ilk beş maddenin tümünün, son üç maddenin de en az birinin görülmesi gerektiğini söylemişlerdir. Davis (2002), problemlili internet kullanımını; "uyumsuz düşünce ve patolojik davranışları içeren psikiyatrik bir durumdur" şeklinde tanımlamıştır. Ona göre sağlıklı internet kullanımı ise belirli bir amaç doğrultusunda ve uygun bir zaman diliminde, düşünce ve davranış boyutunda herhangi bir rahatsızlık hissetmeme durumudur.

Bu araştırmada, öğrencilerin, internet kullanımlarına yönelik klinik bir tanılama amaçlanmadığından "problemlili internet kullanımı" kavramı tercih edilmiştir.

2.1.2. Problemlı İnternet Kullanımı Konusunda Yapılan Araştırmalar

Günümüzde internet kullanımının yaygınlaşması birlikte problemlı kullanımını konu alan pek çok araştırma yapılmıştır (Young, 1996,1998; Kandell, 1998; Morahan-Martin and Schumacker,2000; Cengizhan, 2003,2005; Young, 2004; Karaca, 2007; Keser Özcan ve Buzlu, 2007; Öztürk vd., 2007; Ceyhan ve Ceyhan, 2008; Cömert ve Ögel, 2009).

Problemlı internet kullanımı ile cinsiyet arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda (Young, 1998; Morahan-Martin and Schumacher, 2000; Öztürk vd., 2007; Çakır Balta ve Horzum 2008; Odacı ve Kalkan, 2010; Batıgün ve Kılıç, 2011) erkeklerin kızlara oranla daha yüksek problemlı internet kullanımı oranına sahip olduğu görölmüştür.

Morahan-Martin ve Schumacher (2000), %12.2'lik oranla yalnız erkeklerin problemlı internet kullanımlarının kızlardan (%3.2) fazla olduğunu bildirmişlerdir.

Çakır Balta ve Horzum (2008), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Bilgisayara Giriş dersini alan toplam 292 öğrenci üzerinde, web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlılığını etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, cinsiyet yönünden erkeklerin ders öncesi ve ders sonrası internet bağımlılık düzeylerinin kızlardan anlamlı derece yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Durak Batıgün ve Kılıç (2011), 1198 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada erkeklerin internet bağımlılığı puanları kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Alanyazında cinsiyetin problemlı internet kullanımı üzerinde belirleyici bir değişken olmadığını gösteren araştırmalarda (Hall and Parsons, 2001; Bayraktar ve Gün, 2007) bulunmaktadır. Bu bağlamda problemlı internet kullanımını cinsiyet değişkeni açısından inceleyen araştırmalarda ağırlıklı olarak erkeklerin kızlara göre daha problemlı internet kullanıcıları oldukları söylenebilir.

Birçok araştırmacı internet bağımlılığını/patolojik/problemlı internet kullanımını tanımlamak için kişilerin, internette geçirdikleri süreyi önemli bir ölçüt olarak değerlendirmişlerdir. Problemlı internet kullanımı ile haftalık internet kullanım süresi

arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda problemlı internet kullanımına işaret eden farklı sürelerin belirlendiği görölmektedir.

Young (1996), problemlı internet kullanıcılarının bir haftada ortalama olarak 38.5 saatini, sağlıklı kullanıcıların ise 4.9 saatini internet başında geçirdiklerini, belirtmiştir.

Morahan-Martin ve Schumacker (2000), üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmada problemlı internet kullanımına sahip öğrencilerin internette geçirdikleri sürenin bir haftada 6.99-8.48 saat arasında değiştiğini bildirmişlerdir.

Balcı ve Gülnar (2009), yaptığı araştırmada bağımlılık belirtisi taşıyan grubun, haftalık internet kullanım sıklığı bakımından daha yüksek oranlara sahip olduğu ortaya konulmuştur. Bağımlılar, her gün düzenli ya da haftada 4-5 gün internet erişimine sahiptirler.

Durak Batıgün ve Hasta (2010), 18-27 yaş aralığındaki 213 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmada, örneklemin %14'ünün internet bağımlısı olarak tanımlanabileceğini ve bu bireylerin haftada 15 saati aşkın bir süre internet başında zaman geçirdiklerini bildirmişlerdir.

Durak Batıgün ve Kılıç'ın (2011) yaptığı araştırmada internet bağımlılığı oranı, kullanım süresine ilişkin olarak da önemli bilgiler elde edilmiştir. 1198 üniversite öğrencisi içinden yaklaşık % 19'nun internet bağımlısı olduğu ve bu bireylerin günde ortalama 2.14 saati, haftada 15 saati aşkın bir süreyi internete bağlı olarak geçirdikleri tespit edilmiştir.

Problemlı internet kullanımı ile internet kullanım amaçları arasındaki ilişkilerin incelendiği birçok araştırmada bazı kullanım amaçlarının problemlı internet kullanımına sahip olan kullanıcılarda daha yaygın olduğunu göstermektedir.

Atav vd., (2006) öğretmen adaylarının internete erişim olanaklarını ve interneti hangi amaçla kullandıklarını belirlemek amacıyla toplam 259 öğrenci ile yaptıkları araştırma sonucunda, internetin en çok iletişim amaçlı kullanıldığı, iletişimden sonra genellikle bilgiye ulaşma, ödev veya proje yapma amaçlı kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Ayhan ve Balcı (2009), üniversite öğrencilerin interneti kullanım ve sağladığı doyumları belirlemek amacıyla 308 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada, öğrencilerin daha çok bilgilenmek ve etkileşimde bulunmak amacıyla internet

kullandıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte internetin sosyal sorunlardan kaçmak için iyi bir ortam olarak algılandığı ve bu nedenle kullanıldığını tespit etmişlerdir.

Young (1997), interneti problemlili kullanan kişilerin daha çok tanımadıkları insanlarla sohbet etmek ve yeni insanlarla tanışmak amacıyla, sağlıklı kullanıcıların ise tanıdıklarıyla ilişkilerini internet ortamında sürdürmek ve bilgi edinmek amacıyla kullandıklarını bildirmiştir. Young'ın belirttiği bulgulara benzer sonuçlar ülkemizde Ceyhan'ın (2010) yaptığı araştırmada gösterilmiştir. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri, temel internet kullanım amaçları ve cinsiyet ile problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla 464 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, İnterneti “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” amacıyla kullanmanın, problemlili internet kullanımının en temel yordayıcısı olduğu, aynı zamanda “eğlenme” amacı ile internet kullanımı ile “tanıkları ve yakınları ile iletişim kurma” amacı ile internet kullanımının da yordayıcı değişkenler olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte “bilgi edinme” amacı ile internet kullanımının problemlili internet kullanımı ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir.

Balcı ve Gülnar (2009), üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı yaygınlığı ve internet bağımlılarının profilini incelemek amacıyla 953 öğrenci ile gerçekleştirdikleri araştırmada, interneti online oyun oynamak (%40.4) ve sörf yapmak (%38.3) için kullanan katılımcıların; diğer amaçlarla interneti kullanan katılımcılara göre internet bağımlılık oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte internet bağımlıları interneti, ödevleri için yardımcı materyal sağlama amaçlı kullanmaktan çok hobi amaçlı, webde sörf yapma, gelişmeleri takip etme ve online oyun oynama amaçlı kullanmaktadırlar. Bu kapsamda internetin eğlence, sosyal etkileşim ve oyun oynama amacıyla kullanımının internetin problemlili kullanımına, bilgi edinme amacıyla kullanımının internetin problemsiz kullanımına işaret ettiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin problemlili internet kullanımlarının akademik başarılarına etkisini inceleyen araştırmalarda, internet kullanım süreleri arttıkça iş ve okul hayatlarındaki verimliliklerinin düştüğüne (Young, 1999), internet bağımlılığı olan grubun akademik performanslarının bağımlılı olmayan gruptan daha düşük olduğuna (Bayraktar, 2001; Kubey et al., 2001), internet kullanımına bağlı olarak çalışma düzenlerinde bozulma,

ders başarısında düşme, sınıfta kalma gibi sorunların görüldüğüne (Young, 1997) dikkat çekilmektedir.

Esen ve Siyez (2011) ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psikososyal değişkenlerin incelenmesi amacıyla 700 öğrenci ile yaptıkları araştırmada, internet bağımlılığının akademik başarı değişkenine göre farklılaştığını, akademik başarısı düşük olan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin, akademik başarısı yüksek olan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Sosyo-ekonomik düzey ile problemlili internet kullanım düzeyi ilişkisini inceleyen araştırmalarda farklı sonuçlar bildirilmiştir. Çakır Balta ve Horzum (2008), Esen ve Siyez (2011) yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı bir değişiklik göstermediğini bildirirken, Durak Batıgün ve Kılıç (2011), Bayraktar'ın (2001) çalışmalarında üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilerin orta ve alt sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek internet bağımlılığı puanlarına sahip olduklarını bildirmiştir.

Chiu ve Huang (2009), 495 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada anne ve babanın öğrenim durumunun internet bağımlılığı durumu açısından anlamlı bir farklılık yaratmadığını ifade etmiştir. Ülkemizde de Gökçeaslan ve Günbatar (2012) lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin ve hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada, anne ve baba öğrenim düzeylerine göre internet bağımlılığının anlamlı bir farklılık oluşturmadığını bildirmişlerdir.

Alanyazında problemlili internet kullanımı ile kişilerin psikososyal özellikleri arasında ilişkileri inceleyen pek çok araştırma vardır. Çalışmalarda depresyonla internet bağımlılığı arasında ilişki olduğu (Young and Rodgers, 1998; Bayraktar, 2001; Ceyhan ve Ceyhan, 2008; Şahin vd., 2013), genellikle problemlili internet kullanımına sahip bireylerin yalnız oldukları (Kraut et al., 1998; Morahan- Martin and Schumacher, 2000; Ceyhan ve Ceyhan, 2008), benlik saygısının düşük olması ile internet bağımlılığının ilişkili olduğu (Niemz et al., 2005; Kurtaran, 2008), sosyal desteğin bulunmaması durumunun internet bağımlılığı yatkınlığını arttırdığı (Durak Batıgün ve Kılıç, 2011), genel olarak kişilerin yaşadığı duygusal ve davranışsal problemlerin seviyesi ile internet bağımlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğu (Ekşi ve Ümmet, 2013) gösterilmiştir. Bu

araştırma sonuçları, internetin problemlili kullanıma dönüşmesi ile bireylerin çeşitli psikososyal özelliklerinin ilişkili olduğunu işaret etmektedir.

2.2. GENÇ YETİŞKİNLİK DÖNEMİ

Gençliği belirli bir yaş grubu içinde tanımlamak zordur. Araştırmacıların çoğu bu dönemin 18-30 yaşlar arası yaşandığı görüşündedir. Köknel (1979), genç bireyi; “belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde, duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan kişi”; Sinanoğlu ve Turan (1997) “toplumsal olarak kimlik edinme sürecini yaşayan ve henüz toplumsal rolü belirlenme aşamasındaki birey”; Çelebi (1990) ise, “15-25 yaş arasında ve hızlı bir sosyalleşme dönemi geçirmekte olan kişi” olarak tanımlamaktadır.

Gençlik dönemi ergenlik ile erişkinliği birbirine bağlayan bir köprü gibidir. Tanner’a göre (2006), beliren yetişkinlik yaşamın yeni bir dönemini yansıtır ve bu dönemin gelişimsel özelliklerini tanımlarken sadece bu dönemle sınırlı kalmayıp daha önceki ve daha sonraki gelişim dönemleriyle ilişkilendirilmelidir. Bu bilgiler ile birlikte bireyin, biyolojik gelişimini tamamladığı, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan gelişimini sağladığı, ergenlik dönemindeki kimlik arayışını anlamlandırıp kişiliğini geliştirdiği bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan, 15-25 yaş grubu içinde yer alan bir geçiş dönemi olarak tanımlayabiliriz.

Jeffrey Arnett (2006), genç yetişkinlik dönemi için; özellikle aşk ve iş konularında kimlik arayışının devam etmesi, ilişkiler, iş ve eğitim konularında ciddi değişimlerin zirveye ulaşması, başkalarına karşı görev ve sorumlulukları daha az dikkate alma ve “öze-dönüklük”, kendini tam olarak ne ergen ne de yetişkin olarak hissedememek ve bireylerin geleceğini değiştirme fırsatı yakalayabilecekleri olasılıklar dönemi olmak üzere beş temel özellik sıralamıştır.

Erikson’a göre genç yetişkinlik döneminde tutarlı bir kimlik arayışı sürecinden sonra yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemine geçilmektedir. Bu dönemde sağlıklı bir kişilik geliştirmek için genç yetişkinin yakın ve anlamlı ilişkiler kurabilmesi, kendisini adayabilmesi gerekir. Yakın ilişkiler kuramayan genç yetişkinler insan ilişkilerinde yalıtılmışlık duygusu yaşamaktadır. Genç yetişkinlerin yakın ilişkiler kurarken ne ölçüde bağımsızlık geliştirdikleri de önemli bir noktadır. Ebeveynleri ile bağlarından

yeterince uzaklaşmayan gençler kişilerarası ilişkilerde sorun yaşamaktadır (Santrock, 2011). Genç yetişkinlerin sosyal olgunluğa ulaşabilmeleri için bağımsızlıklarını kazanmanın yanı sıra cinsel kimliklerine uygun davranışlar geliştirmeleri gerekir. Cinsel kimliğin kazanılması, kendi cinsiyetine ilişkin davranışları, rolleri benimseyebilmeyi ve karşı cins ile yakın ilişkiler kurmayı gerektirir (Özgüven, 1992).

Gençlik döneminde genç ne olmak istediğinin, kendi benliğinin farkına varmıştır ancak topluma uygun davranışlar geliştirirken toplumun kendisinden ne beklediğini fark edince bir çelişki yaşar. Benlik ile dış dünyanın beklentileri arasındaki uyumsuzluklar yabancılaşmaya neden olabilir. Yabancılaşma insan ilişkilerinde uzaklaşma, dünyadan kendisini soyutlama şeklinde yaşanabilir (Gençtan, 1981). Ruhsal açıdan bu dönemde toplumsallaşma sürecine dahil olamayan genç, yüksek idealler geliştirmek yerine insanlarla birlikte olmaktan hoşlanmayan, çaresizlik içindeki ruh haliyle agresiflik, şiddet içeren ve kırıncı örüntüler geliştirmektedir (Tuncay, 2000).

2.2.1. Üniversite Gençliği Ve Sorunları

Gençlik kesimi içinde üniversite gençliği 18-24 yaş grubunu oluşturan, eğitim hayatının son basamağında eğitim gören, araştıran, sorgulayan, bilimsel zihniyet ile düşünmeyi öğrenen, kendilerine özgü gençlik kültürü oluşturan ve toplumun geleceğine yön verecek (Bayhan 1995), toplumun sosyokültürel yapısı içinde en dinamik, kendini anlamaya, kimliğini şekillendirmeye çalışan (Oğuz 2008) kesimdir.

Ülkemizde toplam nüfusun içinde genç nüfusun oranı hayli yüksektir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yaptığı araştırmada 2014 yılı verilerine göre toplam nüfusun %16,5'ni '15-24' yaş grubundaki genç nüfus (12 milyon 782 bin 381 kişi) oluşturmaktadır (TUIK, 2014). Bu genç nüfusun içinde Yükseköğretim Kurumunun açıkladığı 2014-2015 yılı istatistiklerine göre yükseköğretimde okuyan öğrenci sayısı 6 milyon 62 bin 886'ya ulaşmıştır (YÖK, 2015). Bu araştırmalar neticesinde genç nüfusun yaklaşık %50'sinin yükseköğretimde okuyan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Bu oran göz önünde bulundurularak toplumun geleceğine yön verecek üniversite öğrencilerinin, sağlıklı bireyler olarak yetişebilmesi için ihtiyaç duydukları gereksinimlere, yaşadıkları sorunlara önem vermemiz gerekmektedir.

Üniversiteli genç içinde bulunduğu yaş grubunun gelişimsel görevleri olan; kendine has değerler arama, kendini tanıma ve geliştirme, karşı cinsle yakın ilişkiler kurma ve sosyal ilişkileri kendi başına idare etme, geleceğe ilişkin kararlar verme ve bağımsızlığını kanıtlama çabaları içinde gençlik dönemine özgü bunalımları yaşar. Gencin ruhsal yönden yerini bulamamasının verdiği huzursuzlukla birlikte bedenindeki gelişmelerin yarattığı yorgunluk bunalımın yaşanmasına sebep olur. Geçiş döneminin getirdiği bazı sorunların yanı sıra üniversite hayatı ile değişen sosyal çevreye uyum sağlamak onlar için önemli bir sorun yaratır. Birçok üniversite öğrencisi, ilk kez ailesinden ayrılarak kendi başına kalmıştır. Genç, artık kendi başınadır ve sorunlarını kendi çözmek zorundadır. Zaman ve parasını ayarlama, arkadaşlarını kendi seçme, değişen çevre ile birlikte değişen değer yargılarına uyma, akademik başarı sağlayabilme gibi durumlar, üniversite öğrencisini zorlayan ve psikolojik sorunlara yol açan faktörlerdir (Yeşilyaprak, 1986).

Ülkemizde gençlik sorunlarını belirlemek amacıyla pek çok araştırma yapılmıştır. Yazıcı'nın (2003) yaptığı Türk Üniversite Gençliği Araştırması'nda 37.680 öğrenci araştırmaya dahil edilerek Türkiye genelindeki üniversite öğrencilerinin sosyo-kültürel profili çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin %14.7'si kendi geleceğinden umutsuz olduğunu, %5.2'si annesiyle, %10'u babasıyla, %7.6'sı kardeşiyle, %10'u öğretim elemanlarıyla, %10'u karşı cinsiyetten arkadaşlarıyla, %8.2'si ise kendi cinsiyetinden arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Avcı (2014), üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde problem yaşadıkları alanlar; evlendikten sonra problem yaşayacaklarını düşündükleri alanlar ve evlenmeden önce hangi konularda eğitim almak istedikleri alanlar konusunda görüşlerini almak amacı ile yaptığı araştırmada, öğrencilerin ilişkilerinde en fazla problem yaşadıkları alanın iletişim (%34,05) ve en fazla eğitim almak istedikleri alanında iletişim (%38,51) olduğu belirtilmiştir. Yapılan bir diğer araştırmada, Erkan vd., (2011) üniversitelerde bulunan psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin özelliklerini incelemek amacıyla toplam 8 üniversitenin rehberlik ve danışma merkezlerinden elde ettikleri bulguları rehberlik hizmetleri ve üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler çerçevesinde tartışmışlardır. Öğrencilerin ortak problemlerinin “depresyon, aile içi ilişkiler, arkadaş ilişkileri, uyum sorunları ve akademik sorunlar” olduğunu ileri sürmektedirler. Özellikle depresyonun

üniversite öğrencilerinin yaklaşık %20'sinde görüldüğü ve önemli bir sorun olduğu araştırmalarla ortaya konmuştur (Özbay, 1997).

Türkiye'de yapılan bu araştırmaların bulguları üniversite öğrencilerimizin ağırlıklı olarak duygusal ve psikolojik sorunlar yaşadıklarına işaret etmektedir. Üniversite gençliğinin sosyal ilişkilerini kendi başına idare edebilmesi ve yakın ilişkiler kurması gereken genç yetişkinlik döneminde, çevre ile iletişim kurmakta zorlanmasının sağlıklı bir şekilde gelişip yetişkinliğe adım atmasında engelleyici bir faktör olduğu düşünülmektedir.

2.2.2. Üniversite Gençlerinde İnternet Kullanımı

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de internetin kolay ulaşılabilir hale gelmesi ile yeni teknolojilerin takipçisi ve ilk kullanıcıları nüfusun genç kesimidir. Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması 2014 Aralık verilerine göre, "15-24" yaş arasındaki gençler %40 oranıyla interneti en çok kullanan gruptur. Gençlerden sonra %28 kullanım oranına sahip kesim 25-34 yaş aralığını kapsayan yetişkinlerdir ve yaş büyüdükçe internet kullanım oranı azalmaktadır (IAB, 2014). Üniversiteler gelişen teknolojilerle birlikte eğitimlerinde bilgisayar ve internet kullanımına önem vermekte ve öğrencilerin kullanması için destek olmaktadır. Bu bilgiyi destekleyen, Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması'nın 2014 Ağustos-Ekim verilerine göre, kış aylarının gelmesi ve okul döneminin başlaması ile birlikte eğitim sitelerindeki kullanıcı sayısı artmıştır. Ağustos ayında 2.2 milyon olan kullanıcı sayısı %52'lik bir artış göstererek Ekim ayında 3.4 milyona yükselmiştir (IAB, 2014).

İnternet kullanımının yaygınlaşması, toplumları ve kültürleri etkileyerek değiştirmekte yeni kavramlar ve olguları hayatımıza girmektedir. İnternet gençliği, internet kullanımının gençler arasında yaygınlaşması ile yaşanan değişimler sonucunda oluşan bir alt kültürdür ve genel olarak, yoğun biçimde bilgisayar ve internet kullanabilen, gündelik yaşamında sanal ortamda varlığını önemseyen, oyun oynayan, sanal topluluklara katılan, iletişim kuran ve sanal ortamda sosyalleşen genç bireylerin oluşturduğu kitle olarak tanımlanabilir. İnterneti genellikle eğlence ve oyun amaçlı kullanmak internet gençliğinin bir özelliğidir. Ancak, internet gençliği kendini yalnız hissettiğinde, ona zaman ayıracak kimsenin bulunmadığı inancına kapıldığında bu

yalnızlığı bitirmek için sanal dünyada hiç tanımadığı insanlarla kişisel bilgileri, özel durumları ve daha birçok şeyi internet üzerinden paylaşmaktadır (Karaca, 2007). İnterneti genellikle eğlence ve oyun amacı ile kullanıyor olsalarda, gençlerde sosyalleşme ve iletişim kurma amaçlı kullanımı internet bağımlılığına yatkınlık açısından dikkat edilmesi gereken bir noktadır.

Üniversite öğrencilerinin interneti ne amaçla kullandıklarını saptamak amacıyla yapılan çalışmalarda, Dursun'a (2004) göre; internet günlük işlerde en çok elektronik posta göndermek ve haber okumak, medyayı takip etmek; en az ise internet üzerinden para kazanmak amacıyla, Özdemir ve Usta'ya (2007) göre; en çok öğrenci işleri, ödev ve dersle ilgili araştırma yapma amacıyla bununla birlikte e-posta, sohbet etme ve kısa mesaj gönderme amacıyla, Shaw ve Gant'a (2002) göre iletişim, bilgi edinme ve eğlence gibi güdüler çerçevesinde kullanılmaktadır. Balcı ve Ayhan (2007) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin internete yönelmesinde etkili olan faktörleri önem sırasına göre; sosyal kaçış, bilgilenme, boş zamanları değerlendirme, ekonomik fayda, sosyal etkileşim, sanal sohbet ve eğlence olarak sıralamıştır.

Yapılan araştırmalar çerçevesinde internetin gençler tarafından yaygın olarak iletişim kurma, eğlence ve bilgilenme amacı ile tercih edildiği görülmektedir. Genellikle patolojik internet kullanıcılarının eğlence, sanal sosyal ilişkiler ve duygusal destek gibi nedenler ile internet kullanmalarının olası olduğu düşünülmektedir (Morahan-Martin and Schumacher, 2000).

2.2.3. Problemlili İnternet Kullanımının Genç Yetişkinler Üzerindeki Etkileri

İnternetin genç grupta oldukça yaygın kullanılması kişisel, sosyal, akademik, psikolojik alanlardaki olumlu ve olumsuz birçok etkisini gündeme getirmiştir. Bu etki internet kullanma yoğunluğu ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü günümüzün bir bilgi ve teknoloji çağı olduğunu göz önünde bulundurursak internetin sunduğu imkanlardan faydalanabilmek için belli bir miktarda internet kullanımı kaçınılmazdır ancak amaçsız ve aşırı internet kullanımı bağımlılık, olumsuz etkilere maruz kalma gibi problemler doğurabilmektedir (Karaca, 2007).

Scherer (1997) 531 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmada, katılımcıların% 13'ünün problemleri internet kullanımına sahip olduğunu ve bu kullanımın akademik çalışmalarını, performanslarını veya sosyal yaşamlarını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler arasında %2'lik bir kısım ise internetin hayatlarında tamamıyla olumsuz etkiye yol açtığını düşünmektedir. Benzer şekilde, Young (1998) yapmış olduğu çalışmada, internetin aşırı kullanımı sonucunda diğer bağımlılıklarda yaşanan zorluklara benzer olarak kişisel, ailevi ve mesleki alanlarda sorunlara yol açtığını bildirmiştir. Bu sorunların başında zaman yönetiminin bozulması, uyku düzeninin bozulması ve yorgunluk gibi fiziksel şikayetlerin olduğu görülmüştür. Aynı zamanda öğrencilerin aşırı internet kullanımı nedeniyle kötü notlar aldıklarını, kötü çalışma alışkanlıklarının olduğunu ve akademik olarak başarısız olduklarını belirtmiştir.

Eğitimlerinin bir parçası olarak interneti sıklıkla kullanan öğrenciler için daha çok bilgiye ulaşma, araştırma yapma yönünden kolaylıklar sağlaması nedeniyle internetin başarıyı artırıcı bir etkisi olduğu düşünülebilir. Yapılan bir araştırmada gençlerin %64'ü internet sayesinde daha çok bilgiye daha kolay eriştiklerini ve %61'i ödev için ilk kaynak olarak internete müracaat ettiklerini söylemişlerdir (Karaca, 2007). Bu görüşün karşısında duran Young (1996) yoğun internet kullanımı sonucunda öğrencilerin geç saatlere kadar internette kalıp uykusuz kaldıklarını ve derslere geç kaldıklarını dolayısıyla akademik başarılarının düştüğünü savunmuştur. Bununla birlikte öğrencilerin internette sohbet ederken, oyun oynarken çok fazla vakit kaybettiklerini ve başarılarının düştüğünü bildirmiştir.

İnternetin hayatımıza kazandırdığı sanal ilişki kavramı, sosyal ilişkilerimizde yeni bir ilişki tarzı olarak karşımıza çıkmaktadır. Gençlik dönemine has problemler, aileyle paylaşacak fazla bir şeyin kalmaması ve arkadaşların önem kazandığı bu dönemde arkadaşlık kurmada güçlük çekme ve içe kapanıklık gibi sebeplerle sosyal hayatında sorun yaşayan gençler yalnızlıklarını gidermek için rahat bir şekilde internete bağımlı hale gelebilirler. Bununla birlikte kimlik kazanma sürecinde olgunlaşmasını tamamlarken genç, sanal dünyada her türlü etkiye açık olduğu için bu süreçte olumlu veya olumsuz bir şekilde etkilenebilir (Karaca, 2007). Özellikle kişilerin kimliklerini istedikleri şekilde gizleme, sunma imkanı vermesi zamanla gerçeklik duygularını yitirmelerine, dolayısıyla da kimlik oluşumu ve ruhsal gelişimlerinde olumsuz bir etki

yarattığı belirtilmiştir (Brey, 2006). Robinson vd., (2000) İnternet'in çoğu zaman video konferans gibi özellikleri ile kişilere yüz yüze konuşma imkanı vererek sosyalleştirdiğini belirtmektedir. Robinson ve arkadaşları gibi internetin olumlu etkileri olabileceğini iddia eden Morgan ve Cotten (2003), internet aracılığıyla kurulan iletişimin depresif belirtiler ve yalnızlık hissinde azalma sağladığını bildirmiştir.

Yapılan araştırmalar ise internetin olumsuz sonuçları olabileceğini göstermektedir. Bu araştırmalara baktığımız zaman, düşük kendilik değerine sahip olan üniversite öğrencilerinin yalnızlık çektiğini, yüz yüze iletişim kurmak yerine internet üzerinden sosyal ilişkiler kurmayı tercih ettiklerini (Caplan, 2002) ve kişinin hoşlandığı tarzda iletişim kurma imkanı sağlayan sanal ortamın (Stephenson, 1988) patolojik internet kullanımının yaygınlaşmasını sağlayarak, aile içi ilişkileri bozabileceği ve sosyal izolasyona (Göregenli, 2004) neden olabileceği belirtilmektedir. Özellikle problemleri internet kullanımı belirtileri gösteren kişiler incelendiği zaman sosyal hayattan izole olmuş şekilde yaşadıkları görülmektedir (Kraut et al, 1998).

Karaca'nın (2007) yaptığı araştırmaya göre %36,2'si internette gezinirken kendilerini çok özgür hissettiklerini ifade etmişlerdir. İçinde bulunduğu dönemin özellikleriyle kendini ifade etme çabası ve macera arayışı içinde olan gençlerin kendilerini gerçek hayatta olduğundan daha özgür hissetmeleri gerçek hayattaki sorunlarından kaçmalarına, toplumun değerlerini ve kendi isteklerini birlikte değerlendirip olgunlaşması gereken dönemde kendine hayali bir dünya yaratarak toplumdaki yabancılaşmasına yol açabilir.

İnternetin yoğun bir biçimde kullanılması psiko-sosyal sorunlar oluşturmasının yanı sıra gençlerde fiziksel sorunlar yaratır. Bilgisayar kullanırken belli bir duruşta uzun süre kalmakla boyun kaslarında ağrı ve sertleşme, elde uyuşukluk, genel yorgunluk ile birlikte sürekli sabit bir noktaya bakmaktan gözlerinde yorgunluk hissi, kızarıklık ve yanma gibi şikayetler ortaya çıkmaktadır (Cengizhan, 2003).

Sonuç olarak, tüm dünyanın kullandığı bir teknolojinin amaçlı ve sınırlı bir şekilde nasıl kullanılacağını öğretmek yerine kullanımını tamamen yasaklamak uygun bir çözüm olmayacaktır. Bu görüşün tam karşıtı, gençlerin kontrolsüz ve aşırı kullanımına izin vererek internetten gelebilecek her türlü riske karşı savunmasız bırakmakta oldukça yanlış bir yaklaşım olacaktır.

2.3. İLETİŞİM

İnsan toplumsal bir varlıktır, sosyal çevreden bağımsız olarak düşünülemez. Doğumundan itibaren insani özellikleri kazanabilmesi ancak diğer insanların varlığı ile mümkündür. İnsanın, sosyal çevreye uyum sağlayabilmesi, sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürdürmesi, ruhsal ve bedensel ihtiyaçlarını doyurulabilmesi için iletişim kurması gereklidir. İletişimin birden fazla tanım yapılmıştır.

Oskay (2005) iletişimi, "insanın hayatını devam ettirme çabasının bir ürünü ve insanın hayatını devam ettirirken yaşadığı gelişmelere göre değişime uğrayan bir olgudur", şeklinde tanımlamıştır.

Yüksel Şahin (1997), " İletişim, konuşan ve dinleyenin güdü, algı, eğilim ve tutumlarından oluşan duygu, düşünce ya da bilgilerin akla gelebilecek her türlü yollarla başkasına aktarılması süreci olup, iki ya da daha çok kişi arasında anlamların yaratılması, ortaklaştırılması ve paylaşılması sürecidir. Amacı, alan ve veren arasında bilgi, düşünce, duygu ve tutum ortaklığı yaratmaktır" şeklinde tanımlamıştır.

Baltaş ve Baltaş (1999)'a göre iletişim; "duygu düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır".

Şahin (2011), " İletişim; bireyler ya da gruplar arasında söz, jest, mimik, yazı, işaret, görüntü, simgeler vb. araçlarla bilgi, düşünce ve duygu alış verişi sağlayan bir etkileşim sürecidir. İletişimde ilk dakika önemlidir, bilgi alışverişi değildir, düşünce ve duyguların, bilginin paylaşılmasıdır, çift yönlü bir süreçtir, anlamları ortak hale getirmektir, kişiler ve kitleler arasında köprüler kurmaktır, kişiye değil, kişiyle yapılan bir işlemdir." şeklinde tanımlamıştır.

Tanımlardan anlaşılacağı gibi iletişim genel anlamıyla insanın sosyal çevrede kişilerarası ilişkiler kurmasını sağlayarak, hayatını kolaylaştırıp daha anlamlı hale getirmektedir. Sağlıklı bir iletişim kurulabilmesi için; sözlü mesajların taraflarca anlaşılır olması, verilen mesajların ve iletilen bilgilerin doğru şekilde yorumlanması, konuşulanlara karşılıklı olarak saygı göstermek; ilgi, anlayış ve saygı içinde dinlemek, ön yargısız bir şekilde empati kurmaya çalışmak önemlidir (Işık, 2011). Aksi takdirde etkili bir iletişimden söz edilemez.

2.3.1. İletişim Becerileri

İnsanların çevreleri ile sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurabilmesi ve sürdürebilmesi için etkili iletişim becerilerine sahip olmaları gerekir. İletişim becerilerinin ne tür becerilerden oluştuğuna ilişkin görüşler farklılıklar göstermektedir.

Yüksel Şahin (1997), iletişim becerilerini, “empati ve saygıyı etkili bir biçimde kullanarak, duygu ve düşünceleri karşıdaki kişiye maske takmadan ‘ben dili’ ile iletebilme, ‘ben’ savaşımı vermeden, başkalarını küçük görmeden kendi haklarını koruyabilme, etkin dinleyebilme, sözel olmayan mesajlarla sözel mesajlar arasında tutarlılık sağlayabilme biçiminde bireyin, karşıdaki kişilerle doyum verici ilişkiler kurabilmesini sağlayan, bireyin toplum içinde yaşamasını kolaylaştıran, başkalarından olumlu tepkileri getiren öğrenilmiş davranışlardır” şeklinde tanımlamıştır.

Ceyhan (2006), üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim becerilerine göre uyum düzeylerini incelediği araştırmada, iletişim becerilerini; karşılıklı konuşmada konuşmacıyı konuşmaya davet etme, ona yanıt verme ve verilen yanıtla konuşmacıya anlaşıldığını hissettirme, yönlendirici olmayan açık uçlu sorular sorma, duygularını belirginleştirmesini sağlama, sözsüz mesajları doğru anlamlandırma, sembollerini okuma, kodlarla çözdüğü mesajlara doğru karşılık verme, göz teması kurma, doğru geribildirim verme, “ben” dilini kullanarak mesajları iletme, kendisini açma, dinlerken doğru anlama ve karşısındakine anladığını doğru bir şekilde iletme, eleştirilere olumlu yanıt verme, girişken davranışlar gösterme, çatışmaları yöneterek problemleri uygun şekillerde çözme ve koşulsuz kabul olarak ele almıştır.

İletişim, insanın algılarından ve tutumlarından etkilenen karmaşık bir süreçtir. Bu nedenle bireylerin çeşitli psikososyal ve fizyolojik özelliklerinin de etkisiyle, bazılarının diğer insanlarla daha rahat iletişim kurabildiği, bazılarının iletişim kurma noktasında zorlandığı dolayısıyla her bireyin iletişim kurma becerisinin farklılaştığı görülmektedir. Diğer insanlarla sağlıklı iletişim kurabilen kişilerin girdikleri her ortamda diğer bireylerle bilgi, duygu ve düşünce paylaşımı yapmak suretiyle yeni arkadaşlar edindikleri, sağlam dostluklar kurdukları görülmektedir. Diğer yandan iletişim kurma becerisine sahip olmayan insanların ise geriye çekilip, karşıdaki kişilerin ilk adımı atmalarını beklediği görülmektedir. Bu insanlar başkalarının sevincini, üzüntüsünü paylaşmayı bilmedikleri ve duygu, düşüncelerini doğru yer ve zamanda diğer bireylere aktaramadıkları için sağlam ve kalıcı dostluklar kurmakta

zorlanıp, sosyal hayatta önemli sıkıntılar yaşamaktadır. (Işık, 2011). Yapılan bir araştırmada, insanlarla birlikte olmayı isteyen kişilerin algıladıkları iletişim becerilerinin insanlarla birlikte olmaktan hoşlanmayan, yalnızlığı tercih eden kişilere göre daha iyi olduğu belirtilmiştir (Korkut, 1999).

İletişim kurma yolları öğrenilmekle beraber, bazen sağlıklı ve etkili olanlar yerine işe yaramayan iletişim yolları öğrenilebilir. Bireylerin yakın ilişkilerinde yaşadıkları sorunların çoğunun işe yaramayan iletişimden kaynaklandığı düşünüldüğünde iletişim becerilerinin önemi anlaşılmaktadır (Korkut Owen ve Bugay, 2014). Gençlik döneminin getirdiği; sevgi arayışı ve beklentisi, kimlik arayışı, yakın ilişkiler kurma, otorite ile olan ilişkilerde yaşanan zorluklar, topluma uyum sağlama gibi sosyal etkileşime dayalı psikososyal sorunlar göz önüne alındığında, kişilerarası ilişkilerde başarılı olmaları ve yakın ilişkiler kurmaları, sosyalleşmeleri için iletişim becerilerini geliştirmek gerekmektedir. İletişim kurmakta zorlanan gençler sosyalleşme ihtiyacını karşılayabilmek için farklı arayışlara girecektir.

2.3.2. İnternet Üzerinden İletişim Ve Problemlı İnternet Kullanımı

Gelişen teknolojilerle birlikte kullanımı yaygınlaşan internet, bireylerin yoğun şekilde kullandığı bir ortam haline dönüşmüş ve gündelik yaşam ilişkilerinde değişikliklere sebep olmuştur. Bireylerin çevreleriyle nasıl iletişim kurduğuna, doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etki etmiştir (Dağtaş ve Yıldırım, 2015).

Günümüzde insanlar teknolojik ilerlemenin sunduğu kolaylıklar nedeniyle birbirleriyle olan yüz yüze iletişimlerini azaltmıştır. Yüz yüze iletişim kurmak yerine internet ortamında özellikle sosyal paylaşım siteleri üzerinden iletişim kurmayı tercih eder hale gelmişlerdir (Kısaç, 2013). İnsanların internetteki etkinlikler ile yeni bir yaşam tarzını benimsemesinin, gerçek sosyal ilişkilerinde kötüleşmeye neden olduğu düşünülmektedir (Durak Batıgün ve Kılıç, 2011). Çünkü bilgisayar başında uzun süreler geçiren kişiler çevresindeki insanlara daha az zaman ayırmaktadır (Yalçın, 2003).

İnternet kullanımının en yaygın olduğu genç grupta, yapılan araştırmalar sonucunda interneti kullanma amaçlarının genellikle sosyal etkileşime girme, iletişim kurma ya da sosyal kaçış amaçlı olması dikkat çekmektedir (Young, 1997; Shaw and Gant, 2002; Atav vd., 2006; Balcı ve Ayhan, 2007; Ceyhan, 2010). İnternetin iletişim ve

sosyalleşme amaçlı kullanımının getirdiği sonuçlar yapılan araştırmalarda farklılık göstermektedir.

Ceyhan (2011) üniversite öğrencilerinin interneti kullanma nedenlerine göre, problemlili internet kullanım düzeyleri ve algıladıkları iletişim beceri düzeylerinin değişip değişmediğini incelemek amacıyla araştırma yapmıştır. Araştırmasına toplam 411 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçları problemlili internet kullanımı belirtilerinin gelişiminde internetin temelde eğlenme ve sosyal etkileşim amaçlı kullanımının önemli bir risk faktörü olabildiğini ancak algılanan iletişim becerileri açısından önemli bir farklılaşmanın olmadığını göstermiştir.

Yapılan bir araştırma, internetin en çok sosyalleşme aracı olarak kullanıldığı ancak internette zaman geçirmenin gerçek yaşamdaki ilişkileri rahatsız edici boyutta olmadığını belirtirken (Fuat and Him, 2013), bir başka araştırmada ise internetin en çok aile ve arkadaşlarla iletişime geçmek amaçlı kullanıldığını, internet üzerinden iletişimin özellikle (sosyal yönü eksik) zayıf iletişimi olanlarda olumsuz etkiye sahip olduğu belirtilmiştir (Bessière et al., 2008). Bu durumda iletişim kurmakta problem yaşayan kişiler için internet, kendilerini istedikleri şekilde ifade etmelerine olanak tanıyarak, sağladığı kolaylıklarla bağımlılık nesnesi haline gelebilir (King, 1996).

İnternet üzerinden duygularını, düşüncelerini daha rahat ifade edebilmenin cazibesi, yakın çevreleri ile iletişimde zorluk çeken gençleri sanal ortama çekmektedir. Bu gençler her geçen gün sanal sohbete daha çok rağbet etmekte ve yakınlarıyla duygu, düşünce ve problemlerini paylaşmak yerine sanal dünyada tanımadıkları kişilerle paylaşmayı tercih etmektedir. Özkan'ın (2013) sosyal ağ kullanıcılarının e-sosyalleşme sürecindeki kimlik yapılandırma süreçlerini belirlemek amacıyla 100 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdiği çalışmada interneti kullanma sıklığı konusunda herhangi bir gizlilik gereksinimi duymayan öğrenciler sosyal paylaşım sitelerindeki bireylerle daha kolay iletişime geçtiklerini belirtmiştir. Bu nedenle gün geçtikçe gerçek sosyal ilişkilerinin yerini sanal ilişkiler almaktadır (Karaca, 2007)

Gençlik döneminin gelişimsel streslerinin etkisiyle sosyal ilişkilerin önem kazandığı ergen ve genç yetişkin popülasyonda, yüz yüze iletişimde sorun yaşayan bireyler için internet kullanımı daha riskli hale gelecektir. Çünkü çocuklar ve gençler yeterli ve sağlıklı iletişim kurabileceği ortamlar bulamadığında bu ihtiyacını internet üzerinden gidermeye çalışabilecektir (Ekşi ve Ümmet, 2013).

BÖLÜM III.

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada genç yetişkinlerin internet bağımlılığı yönelimine sahip olup olmadıklarının çeşitli değişkenler çerçevesinde incelenmesi amacıyla nicel araştırma metodlarından tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma, mevcut durumu betimlemeye yönelik ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma, 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde Üsküdar Üniversitesi Edebiyat Fakültesi örgün programlarından 18-25 yaş arası seçkisiz örnekleme yolu ile seçilen 251 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan bu öğrencilerin 153'ü kız (%61) ve 98'i erkek (%39) öğrencidir. Katılımcıların yaşı 18-25 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 20,95'tir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, bireylerin problemlili internet kullanım düzeyleri için Problemlili İnternet Kullanım Ölçeği (Ceyhan vd., 2007), iletişim becerileri düzeyleri için İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ) (Korkut, 1996) ile toplanmıştır. Ayrıca araştırmanın diğer değişkenleri yaş, cinsiyet, akademik başarı gibi demografik bilgilere ait veriler ve internet kullanımına ilişkin verilerin elde edilmesinde "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

3.3.1. Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği (PİKÖ)

PİKÖ, Ceyhan, Ceyhan ve Gürçan (2007) tarafından internet kullanımının normalden patolojiye uzanan genişlikte yoğunluğunun değişiklik gösterebileceği sayılısından hareketle üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanım düzeylerini ölçmek üzere geliştirilmiştir. Ölçek, bireyin kendini ifade etmesine dayalı bir boyutsal ölçek olup, “tamamen uygun”dan “hiç uygun değil”e kadar değişen aralıkta beşli derecelendirme ile yanıtlanan 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 33 ile 165 arasında değişebilmektedir. Bu çerçevede, ölçekten alınabilecek puanların yüksekliği bireylerin internet kullanımlarının sağlıksızlaştığına, onların yaşamlarını olumsuz bir biçimde etkilediğine ve internet bağımlılığı gibi bir patolojiye eğilim oluşturabileceğine işaret etmektedir (Ceyhan vd., 2007).

Ölçeğin üniversite öğrencilerinden elde edilen açımlayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin internetin olumsuz sonuçları, sosyal fayda/sosyal rahatlık, aşırı kullanım olmak üzere üç alt faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu üç faktör birlikte toplam varyansın %48.96’sını açıklamıştır. Ölçekten alınan puanlar her bir alt boyut için ayrı olabileceği gibi ölçekten toplam bir problemlı internet kullanım puanı da elde edilebilmektedir. PİKÖ’nün ayırt edici geçerliğinin bir göstergesi olarak haftada ortalama interneti kullanma süresi açısından internette daha çok zaman geçirenlerin daha fazla problemlı internet kullanımına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, kendisini internet bağımlısı olarak algılayanların problemlı internet kullanım düzeyleri kendisinde hiçbir bağımlılık olmadığını belirtenlerden önemli biçimde daha yüksek çıkmıştır ($p<.05$). PİKÖ’nün benzer ölçek olan Davis’in İnternette Bilişsel Durum Ölçeği Türkçe adaptasyonu (Keser Özcan ve Buzlu, 2005) ile arasındaki korelasyon katsayısı ise 0.61 olarak bulunmuştur. PİKÖ’nün iç tutarlılık katsayısı (α) ise 0.94 olarak elde edilmiştir. Madde toplam puan güvenirliliği katsayılarının ise 0.31 ile 0.70 arasında ($p<.001$) değiştiiği ortaya çıkmıştır. Ölçeğin test tekrarı korelasyonu ise 0.81 olarak ($p<.001$) ve iki parçası arasındaki korelasyon ise 0.83 olarak bulunmuştur (Ceyhan vd., 2007). Bu araştırmada elde edilen puanların değerlendirilmesi için puan aralığı hesaplanmış, değerlendirme için kullanılan aralık değerleri 33-86 puan arası problemsiz internet kullanımı, 87-165 puan arası problemlı kullanımı olarak kabul edilmiştir.

3.3.2. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)

İBDÖ, Korkut (1996) tarafından bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Beşli Likert tipinde bir ölçek olan İBDÖ, iletişim becerilerine ilişkin değerlendirmeleri içeren 25 olumlu ifadeden oluşmaktadır. Ölçekten elde edilebilecek toplam puan 25 ile 125 arasında değişebilmekte olup, ölçekten alınacak puanların yüksekliği bireyin kendi iletişim becerilerine ilişkin olumlu yönde değerlendirmelere sahip olduğunu göstermektedir. Korkut (1999) tarafından üniversite öğrencileri ve yetişkin grupları ile gerçekleştirilen geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında, İBDÖ'nün Empatik Eğilim Ölçeği ile geçerlilik katsayılarının yetişkinler için .48 ve üniversite öğrencileri için .52 olarak bulunmuştur. İBDÖ'nün güvenirlik çalışmalarında ise ölçeğin iç tutarlılık katsayıları ise yetişkinler için .75 ve üniversite öğrencileri için .86 olarak elde edilmiştir. Ölçeğe ilişkin testin tekrarı güvenirlik katsayısı ise 0.78 olarak ortaya çıkmıştır. Böylece, İBDÖ üniversite öğrencilerinin ve yetişkinlerin iletişim becerilerine ilişkin değerlendirmelerini elde etmek için araştırmalarda kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak ortaya konmuştur (Korkut, 1999). İBDÖ'nden elde edilen puanların değerlendirilmesi için puan aralığı hesaplanmış, değerlendirme için kullanılan aralık değerleri şu şekilde kabul edilmiştir: 25-45 çok düşük, 46-65 düşük, 66-85 orta, 86-105 yüksek ve 106-125 çok yüksek.

3.3.3. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada bireylerin bazı kişisel ve internet kullanım davranışları hakkında bilgi toplamak için bir bilgi anketi geliştirilmiştir. Bu ankette, öğrencilerin yaş, cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi, akademik başarı, sosyoekonomik durum ve internette geçirdikleri süre gibi kişisel bilgileri ile internet kullanmadaki temel amaçlarına ilişkin sorular yer almıştır. Bu çerçevede, öğrenciler internet kullanmadaki temel amaçlarının ne olduğu sorusuna, “derslerle ilgili araştırmalar yapmak”, “oyun oynamak”, “eğlenmek”, “tanımadığım kişilerle sosyal ilişkiler kurmak” ve “tanıdıklarım ile iletişim kurmak” seçeneklerinden kendilerine en uygun olanı işaretleyerek yanıt vermişlerdir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma 2016 yılı Nisan-Mayıs döneminde, Üsküdar Üniversitesi Kuzey yerleşkesinde yapılmıştır. Araştırma gönüllülük ilkesi esas alınarak, araştırmacı tarafından uygulamanın belirlendiği gün ve saatlerde uygulamanın yapılacağı sınıflarda araştırmaya katılmayı kabul eden 251 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere Kişisel Bilgi Formu, Problemi İnternet Kullanım Ölçeği ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği verilmiştir. Uygulama süresi her öğrenci için değişmekte olup 15-20 dakika arası sürmüştür. Araştırma, Üsküdar Üniversitesi Etik Kurulu'na onaylanmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma ile ilgili ölçekler uygulandıktan sonra elde edilen veriler, SPSS 20.0 programında değerlendirilmiştir. Ölçeklerin normallik dağılımına bakılmış ve parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ alınmıştır. Ölçeklerden elde edilen toplam puanlara ilişkin betimsel istatistiklerin tabloları verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin tanımlayıcı analizleri tablo halinde verilmiştir. Değişkenler arası ilişkiyi belirleyebilmek için Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. İki gruptan oluşan değişkenlerde T-testi, ikiden fazla gruptan oluşanlara ise Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) Testi uygulanmıştır. Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) sonucunda anlamlı bir farklılık çıkması durumunda farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Tukey yöntemi ile analizi yapılmıştır.

BÖLÜM IV.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, toplanan verilerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. İlk aşamada, araştırmaya katılan öğrencilerinin demografik özellikleri incelenmiştir. İkinci bölümde problemlerle ilgili internet kullanımı ile ilgili tüm değişkenlere ilişkin dağılımlar ve analiz sonuçları verilmiştir.

4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN KİŞİLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Tablo 4.1. Cinsiyet İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde
Kız	153	61,0
Erkek	98	39,0
Total	251	100,0

Tablo 4.1.'de öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin 153 (%61,0)'ü kız, 98 (%39,0)'i erkektir. Katılımcıların çoğunluğu kızlardan (n=153;%61) oluşmaktadır.

Tablo 4.2. Yaşla İlgili Tanımlayıcı Analizler

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	s.s
Yaş	251	18,00	25,00	20,95	2,01

Tablo 4.2.'de araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması görülmektedir. Katılımcılar 18-25 yaş arasında değişmekte olup yaş ortalaması 20.95'tir.

Tablo 4.3. Ailenin Aylık Geliri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1000-3000TL	83	33,1	33,1
3001-5000TL	81	32,3	65,3
5000TL-uzeri	87	34,7	100,0
Total	251	100,0	

Tablo 4.3.'te öğrencilerin ailelerine ait aylık gelir düzeylerinin dağılımları görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin, 83 (%33,1)'ü 1000-3000TL, 81 (%32,3)'i 3001-5000TL ve 87 (%34,7)'si 5000TL-üzeri şeklinde aylık gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Aile gelirlerinin eşit dağıldığı söylenebilir.

Tablo 4.4. Annenin Eğitim Durumu İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Okuryazar değil	6	2,4	2,4
Okuryazar	21	8,4	10,8
İlkokul	56	22,3	33,1
Ortaokul	49	19,5	52,6
Lise	70	27,9	80,5
Üniversite	49	19,5	100,0
Total	251	100,0	

Tablo 4.4.'te öğrencilerin anne eğitim düzeylerinin dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin annelerinden, 6 (%2,4)'sının okuryazar olmadığı, 21 (%8,4)'inin okuryazar olduğu, 56 (%22,3)'sının ilkokuldan, 49 (%19,5)'unun ortaokuldan, 70 (%27,9)'inin liseden ve 49 (%19,5)'unun üniversiteden mezun olduğu görülmektedir. Annelerden lise mezunu olanlar en yüksek yüzdeye sahiptir (n=70; %27,9).

Tablo 4.5. Babanın Eğitim Durumu İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde
Okur yazar değil	2	,8
Okur yazar	7	2,8
İlkokul	32	12,7
Ortaokul	54	21,5
Lise	73	29,1
Üniversite	83	33,1
Toplam	251	100,0

Tablo 4.5.'te öğrencilerin baba eğitim düzeylerinin dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin babalarından, 2 (%0,8)'sinin okuryazar olmadığı, 7 (%2,8)'sinin okuryazar olduğu, 32 (%12,7)'sinin ilkokuldan, 54 (%21,5)'ünün ortaokuldan, 73 (%29,1)'ünün liseden ve 83 (%33,1)'ünün üniversiteden mezun olduğu görülmektedir. Babalardan üniversite mezunu olanlar en yüksek yüzdeye sahiptir (n=83; %33,1).

Tablo 4.6. Genel Not Ortalaması İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1.00-2.44	78	31,1	31,1
2.45-2.99	77	30,7	61,8
3.00-4.00	96	38,2	100,0
Toplam	251	100,0	

Tablo 4.6.'da öğrencilerin akademik başarı durumlarına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin, 78 (%31,1)'i 1.00-2.44 arasında, 77 (%30,7)'si 2.45-2.99 arasında, 96 (%38,2)'si 3.00-4.00 arasında akademik başarı ortalamasına sahiptir. Analiz sonucunda; katılımcıların başarı notları görece eşit dağılmaktadır ancak 3.00-4.00 arası akademik başarı ortalamasına sahip olanlar hafifçe çoğunlukta olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4.7. İnternet Kullanım Amacı İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Derslerle ilgili araştırma yapmak	45	17,9	17,9
Oyun oynamak	26	10,4	28,3
Eğlenmek için interneti kullanmak	112	44,6	72,9
Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	5	2,0	74,9
Tanıdığım kişiler ile iletişim kurmak	63	25,1	100,0
Toplam	251	100,0	

Tablo 4.7.'de öğrencilerin interneti kullanma amaçlarına göre dağılımı görülmektedir. Öğrencilerden 45 (%17,9)'inin derslerle ilgili araştırma yapmak, 26 (%10,4)'ünün oyun oynamak, 112 (%44,6)'sinin eğlenmek, 5 (%2,0)'ünün tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak ve 63 (%25,1)'ünün tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak amacıyla interneti kullandığı görülmektedir. Bu dağılıma göre, internetin daha çok eğlenme amaçlı kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 4.8. Ortalama İnternet Kullanım Süreleri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
4 saat ve altı	34	13,5	13,5
5-9 saat arası	64	25,5	39,0
10-15 saat arası	58	23,1	62,2
16 saat ve üzeri	95	37,8	100,0
Toplam	251	100,0	

Tablo 4.8.'de öğrencilerin haftalık internet kullanım sürelerine göre dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin, 34 (%13,5)'ü 4 saat ve altında, 64 (%25,5)'ü 5-9saat arasında, 58 (%23,1)'i 10-15 saat arasında ve 95 (%37,8)'i ise 16 saat ve üzeri haftalık internet kullanmaktadır. İnternet kullanım süresi dağılımında ise en yüksek yüzdeyi 16 saat ve üstünde kullananlar oluşturmaktadır (n=95;%37.8).

Tablo 4.9. İletişim Becerileri Ölçeğine Ait Tanımlayıcı Analizler

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	s.s.
İletişim	251	28.00	125.00	97.91	17.04

Tablo 4.9.'da öğrencilerin iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puan ortalaması görülmektedir. Araştırmada öğrencilerin İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puanlar 28-125 aralığındadır ve puan ortalamasının 97.91 olduğu görülmüştür.

4.2. PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI ÖLÇEĞİ'NE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmada incelenen alt problemlere ilişkin olarak toplanan verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanımı düzeylerine ilişkin sonuçlar ele alınan bağımsız değişkenler açısından sunulmuştur.

Tablo 4.10. Kız ve Erkek Katılımcıların Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırması t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	sd	T	Anlamlılık
Problemlı İnternet Kullanımı	Kız	153	66,50	23,91	249	-8,17	,000
	Erkek	98	95,47	32,11			

Tablo 4.10.'da öğrencilerin problemlı internet kullanımı toplam puanının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı t-testi ile incelenmiştir. İnceleme sonucuna göre öğrencilerin cinsiyete göre problemlı internet kullanımları ortalamaları arasında anlamlı bir fark söz konusudur ($t=-8,17$, $p<,01$). Erkekler ($X=95,47$), kadınlara ($X=66,50$) göre anlamlı olarak daha fazla problemlı internet kullanımı ortalamalarına sahiptir. Bu sonuca göre; erkeklerin problemlı internet kullanımlarının kızlardan daha yüksek olduğu ileri sürülebilir.

Tablo 4.11. Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Problemlerli İnternet Kullanımı Puan Ortalamaları Ve Standart Sapmaları

Yas	Ortalama	N	Standart Sapma
18,00	94,89	27,00	37,73
19,00	75,49	41,00	29,77
20,00	68,29	51,00	23,98
21,00	68,14	42,00	24,91
22,00	86,54	28,00	31,15
23,00	80,65	26,00	35,15
24,00	91,41	22,00	30,95
25,00	71,43	14,00	27,14
Toplam	77,82	251,00	30,79

Tablo 4.11.'de yaşlara göre problemlerli internet kullanımına ait ortalama puanları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre problemlerli internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.12'de verilmiştir.

Tablo 4.12. Yaş Gruplarına Göre Problemlerli İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	23620,695	7	3374,385	3,842	,001
Grup içi	213434,237	243	878,330		
Toplam	237054,932	250			

Yaş gruplarına göre problemlerli internet kullanımı puan ortalamaları arasında yapılan varyans analizi sonucuna göre gruplar arasında anlamlı fark söz konusudur ($p < .01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırmalar yapılmış ve sonuçları Tablo 4.13.'te verilmiştir.

Tablo 4.13. Yaş Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

(I) Yas	(J) Yas	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
18	19	19,40	7,34	0,146
	20	26,59*	7,05	0,005
	21	26,74*	7,31	0,007
	22	8,35	7,99	0,967
	23	14,23	8,14	0,656
	24	3,47	8,51	1
	25	23,46	9,76	0,244
19	20	7,19	6,21	0,943
	21	7,34	6,50	0,95
	22	-11,04	7,26	0,796
	23	-5,16	7,42	0,997
	24	-15,92	7,83	0,462
	25	4,05	9,17	1
20	21	0,15	6,17	1
	22	-18,24	6,97	0,155
	23	-12,35	7,14	0,667
	24	-23,11*	7,55	0,05
	25	-3,13	8,94	1
21	22	-18,39	7,23	0,182
	23	-12,51	7,39	0,693
	24	-23,26	7,79	0,062
	25	-3,28	9,14	1
22	23	5,88	8,07	0,996
	24	-4,87	8,44	0,999
	25	15,10	9,70	0,775
23	24	-10,75	8,58	0,915
	25	9,22	9,82	0,982
24	25	19,98	10,13	0,503

*anlamlılık .05 düzeyinde

Gruplar arası farkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını görmek için yapılan karşılaştırmalar sonunda aralarında fark çıkan gruplar; 18 yaş ile 20 yaş grubu arasında ortalama farkı 26,59 ($p<.01$); 18 yaş ile 21 yaş grubu arasında ortalama farkı 26,74 ($p<.01$) olup 18 yaş grubu bu iki gruptan yüksektir. Son olarak 20 yaş ile 24 yaş

grubu arasında ortalama farkı 23,11 ($p=.05$) olup 24 yaş grubu daha yüksektir, sonuçlar anlamlıdır. Diğer ikili karşılaştırmalar arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Tablo 4.14. Gelir Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı

Ailenin aylık geliri	Ortalama	N	Std. Sapma
1000-3000TL	71.67	83	28.20
3001-5000TL	75.06	81	27.26
5000TL-üzeri	86.25	87	34.51
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.14.'te öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre problemlİ internet kullanımına ait ortalama puanları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin gelirlerine göre problemlİ internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15. Gelir Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	9937,58	2	4968,79	5,42	,005
Grup İçi	227117,34	248	915,79		
Toplam	237054,93	250			

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin aylık gelir durumlarına göre problemlİ internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı fark söz konusudur ($p<,01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırmalar yapılmış ve sonuçları Tablo 4.16.'da verilmiştir.

Tablo 4.16. Gelir Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları Tukey HSD

(I) Ailenin aylık geliri	(J) Ailenin aylık geliri	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
1000-3000TL	3001-5000TL	-3,39	4,73	0,75
	5000TL-üzeri	-14,57*	4,64	0,01
3001-5000TL	5000TL-üzeri	-11,19*	4,67	0,05

Gruplar arası farkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını görmek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, Tablo 4.16.'te görüldüğü gibi, üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan bireyler, düşük ve orta sosyo-ekonomik düzeyde bulunan bireylere göre anlamlı düzeyde daha yüksek problemlili internet kullanımı puanlarına sahiptir ($p=,05$ ve $p<,05$).

Tablo 4.17. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlili İnternet Kullanımı Ortalamaları

Annenin eğitim durumu	Ortalama	N	Std. Sapma
Okuryazar değil	74.00	6	34.54
Okuryazar	84.23	21	33.65
İlkokul	76.92	56	29.98
Ortaokul	81.06	49	29.93
Lise	74.92	70	30.15
Üniversite	77.44	49	32.64
Toplam	77.82	251	30.79

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.18.'de verilmiştir.

Tablo 4.18. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlili İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	2103,827	5	420,765	,439	,821
Grup içi	234951,105	245	958,984		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyleri ile problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.19. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

Babanın eğitim durumu	Ortalama	N	Std. Sapma
Okuryazar değil	58.00	2	19.79
Okuryazar	106.14	7	39.68
İlkokul	84.71	32	34.62
Ortaokul	74.01	54	27.48
Lise	73.94	73	29.37
Üniversite	79.13	83	30.83
Toplam	77.82	251	30.79

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeylerine göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.20.'de verilmiştir.

Tablo 4.20. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	9943,302	5	1988,660	2,145	,061
Grup içi	227111,630	245	926,986		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyleri ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.21. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

Genel not ortalaması	Ortalama	N	Std. Sapma
1.00-2.44	101.97	78	29.27
2.45-2.99	73.81	77	28.06
3.00-4.00	61.40	96	20.15
Toplam	77.82	251	30.79

Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.22.'de verilmiştir.

Tablo 4.22. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	72604,373	2	36302,186	54,746	,000
Grup İçi	164450,560	248	663,107		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile problemlİ internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<,01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.23.'te verilmiştir.

Tablo 4.23. Başarı Notu Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

Tukey HSD

(I) Genel not ortalaması	(J) Genel not ortalaması	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
1.00-2.44	2.45-2.99	28,15*	4,13	,000
	3.00-4.00	40,56*	3,92	,000
2.45-2.99	1.00-2.44	-28,15*	4,13	,000
	3.00-4.00	12,41*	3,93	,005
3.00-4.00	1.00-2.44	-40,56*	3,92	,000
	2.45-2.99	-12,41*	3,93	,005

Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda başarı düzeyindeki her yükselme problemlİ internet kullanımında anlamlı bir düşüşe karşılık gelmiştir ($p<,01$). Bu yüzden iki değişken arasındaki korelasyon incelenmiştir.

Tablo 4.24. Problemlı İnternet Kullanımı İle Not Ortalaması Arasındaki İlişki

		Problemlı İnternet Kullanımı	Genel not ortalaması
Problemlı İnternet Kullanımı	Pearson Korelasyonu	1	-,541**
	Anlamlılık (2-tailed)		,000
	N	251	251

**Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı (2 uçlu).

Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile problemlı internet kullanımları arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon söz konusudur ($r=-,541$; $p<.01$).

Tablo 4.25. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	Ortalama	N	Std. Sapma
Derslerle ilgili araştırma yapmak	56.48	45	20.75
Oyun oynamak	109.46	26	32.63
Eğlenmek için interneti kullanmak	79.53	112	28.26
Tanimadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	97.40	5	33.42
Tanidim kişiler ile iletişim kurmak	75.39	63	28.17
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.25.'te öğrencilerin interneti kullanma amaçlarına göre problemlı internet kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma amaçlarına göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.26.'da verilmiştir.

Tablo 4.26. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	49123,090	4	12280,772	16,075	,000
Grup içi	187931,842	246	763,951		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma amaçları ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<.01$). Farkın

hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.27.'de verilmiştir.

Tablo 4.27. Kullanım Amacı Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

(I) İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	(J) İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
Derslerle ilgili araştırma yapmak	Oyun oynamak	-52,97*	6,81	0,00
	Eğlenmek için interneti kullanmak	-23,04*	4,88	0,00
	Tanimadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	-40,91*	13,03	0,02
	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	-18,90*	5,39	0,00
Oyun oynamak	Eğlenmek için interneti kullanmak	29,92*	6,02	0,00
	Tanimadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	12,06	13,50	0,90
	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	34,06*	6,44	0,00
Eğlenmek için interneti kullanmak	Tanimadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	-17,86	12,63	0,62
	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	4,14	4,35	0,88
Tanimadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	-22,00	12,84	0,43

İkili karşılaştırmalarda dersle ilgili araştırma yapmak için internet kullanan grup, oyun oynamak için internet kullanan gruptan (Fark=52.97;p<,01), eğlenmek için kullanan gruptan (Fark=23.04;p<,01), tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için kullanan gruptan (Fark=40.91;p<,05) ve tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için kullanan gruptan (Fark=18.90;p<,01) anlamlı olarak daha düşük problemlı internet kullanımı skorlarına sahiptir.

Oyun oynamak için internet kullanan grup, eğlenmek için internet kullanan gruptan (Fark=29.92;p<,01) ve tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan gruptan (Fark=34.06;p<,01) anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir. Oyun oynamak için internet kullanan grup, tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için internet kullanan gruptan anlamlı olarak fark göstermemektedir (p>,05).

Eğlenmek için internet kullanan grup ile tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için internet kullanan grup, tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan grup arasında anlamlı bir fark yoktur (p>.05). Son olarak tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan grup ile tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için internet kullanan grup arasında anlamlı bir fark yoktur (p>.05).

Problemlili internet kullanımı ölçeği kesme puanına göre problemlili kullanımına sahip olan ve olmayan şeklinde ayrılan öğrencilerin internet kullanım amaçlarını incelemek için Ki Kare Analizi yapılmıştır.

Tablo 4.28. Problemlili İnternet Kullanımı Olup Olmamasına Göre Kullanım Amaç Tablosu

			Problemlili İnternet Kullanımı		Toplam
			Yok	Var	
İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	Derslerle ilgili araştırma yapmak	Frekans yüzdesi	40 25.8%	5 5.2%	45 17.9%
	Oyun oynamak	Frekans yüzdesi	6 3.9%	20 20.8%	26 10.4%
	Eğlenmek için interneti kullanmak	Frekans yüzdesi	67 43.2%	45 46.9%	112 44.6%
	Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	Frekans yüzdesi	1 0.6%	4 4.2%	5 2.0%
	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	Frekans yüzdesi	41 26.5%	22 22.9%	63 25.1%
Toplam		Frekans yüzdesi	155 100.0%	96 100.0%	251 100.0%

Tablo 4.28.'de internet kullanım amaçlarına göre problemlı internet kullanımına sahip olan ve olmayan şekilde ayrılan öğrencilerin dağılımı gösterilmiştir. İnterneti en çok derslerle ilgili araştırma yapmak için kullandığını belirten 45 (%17,9) öğrenciden 40 (%25,8)'nda problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 5 (%5,2) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Oyun oynamak amacı ile internet kullandığını belirten 26 (%10,4) öğrenciden 6 (%3,9)'sında problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 20 (%20,8) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Eğlenmek için internet kullandığını belirten 112 (%44,6) öğrenciden 67 (%43,2)'sinde problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 45 (%46,9) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak amacı ile internet kullandığını belirten 5 (%2,0) öğrenciden 1 (%0,6)'inde problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 4 (%4,2) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak amacı ile internet kullandığını belirten 63 (%25,1) öğrenciden 41 (%26,5)'inde problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 22 (%22,9) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir.

Fark olup olmadığını görmek için Ki Kare Testi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.29.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.29. Ki Kare Testi

	Değer	sd	Anlamlılık
Pearson Ki-Kare	34.659	4	.000
N	251		

Görüldüğü gibi problemlı internet kullanımını ile amaçlar tablosunda anlamlı bir fark söz konusudur. Her ne kadar bu fark için bir yön söz konusu değilse de özellikle derslerle ilgili araştırma yapmak için internet kullanımında problemlı internet kullanımını olasılığı düşmekte (%25.8'e karşılık %5.2) ve oyun oynamak için internet kullanımında da problemlı internet kullanımını olasılığı artmakta (%3.9'a karşılık %20.8) gibi gözükmektedir.

Tablo 4.30. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

Bir haftada ortalama kac saat internete giriyorsunuz	Ortalama	N	Std. Sapma
4 saat ve alti	53.88	34	18.09
5-9 saat arasi	66.39	64	24.09
10-15 saat arasi	76.05	58	26.78
16 saat ve uzeri	95.16	95	31.30
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.30.'da öğrencilerin haftalık internet kullanım sürelerine göre problemlı internet kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma sürelerine göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.31.'de verilmiştir.

Tablo 4.31. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	56616.018	3	18872.006	25.834	.000
Grup içi	180438.914	247	730.522		
Toplam	237054.932	250			

Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma süreleri ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.32.'de verilmiştir.

Tablo 4.32. İnternet Kullanım Süresi Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

Tukey HSD

(I) Bir haftada ortalama kaç saat internete giriyorsunuz	(J) Bir haftada ortalama kaç saat internete giriyorsunuz	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
4 saat ve altı	5-9 saat arası	-12.50	5.73	.131
	10-15 saat arası	-22.16*	5.83	.001
	16 saat ve üzeri	-41.28*	5.40	.000
5-9 saat arası	10-15 saat arası	-9.66	4.89	.202
	16 saat ve üzeri	-28.77*	4.37	.000
10-15 saat arası	16 saat ve üzeri	-19.11*	4.50	.000

Hangi gruplar arasında fark olduğunu bulmak için yapılan ikili karşılaştırmalarda; 4 saat ve altı grubu ile 5-9 saat grubu arasında anlamlı fark bulunmazken, ile 10-15 saat arası ve 16 saat ve üstü grubu arasında anlamlı bir negatif fark (4 saat ve altı grubunun skorları daha düşük) bulgulanmıştır ($p<.05$). 16 saat ve üstü grubu ise diğer tüm gruplardan anlamlı olarak daha yüksek problemlı internet kullanımı skorlarına sahiptir ($p<.01$). Diğer gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.33. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

İletişim Puanı	Ortalama	N	Std. Sapma
Çok düşük	66.33	3	38.79
Düşük	123.70	10	20.07
Orta	99.61	36	28.89
Yüksek	79.18	106	29.63
Çok yüksek	63.71	96	23.20
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.33.'te üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim beceri düzeylerine göre problemlı internet kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları gösterilmiştir.

İletişim becerilerini ‘‘çok düşük’’ olarak değerlendiren kişilerin sayısı oldukça azdır ve evreni yansıtmayacağı düşünülmektedir. Bu grubun puanları gözardı edildiğinde iletişim becerileri yükseldikçe problemli internet kullanımı puan ortalamalarının azaldığı görülmektedir.

İletişim becerileri ve problemli internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.34.’te verilmiştir.

Tablo 4.34. Problemli İnternet Kullanımı İle İletişim Becerisi Arasındaki Korelasyon

		Problemli İnternet Kullanımı	İletişim Becerisi
Problemli İnternet Kullanımı	Pearson Korelasyonu	1	-.446**
	Anlamlılık (2-tailed)		.000
	N	251	251

** .Korelasyon .01 düzeyinde anlamlı (2 uçlu).

Problemli internet kullanımı ile algılanan iletişim beceri düzeyleri arasında negatif ve anlamlı bir ilişki söz konusudur ($r=-.446$; $p<.01$). Bu korelasyonun kesme puanları için anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını görmek için bu puanlara göre varyans analizi yapılmıştır.

Tablo 4.35. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemli İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	anlamlılık
Gruplar arası	57827.97	4	14456.99	19.84	.000
Grup içi	179226.95	246	728.56		
Toplam	237054.93	250			

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim becerisi düzeylerine göre problemli internet kullanımları arasında bir fark söz konusudur ($F=19.84$; $p<.01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.36.'da verilmiştir.

Tablo 4.36. İletişim Becerileri Grupları Arası İkili Problemlili İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

Tukey HSD

(I) İletişim	(J) İletişim	Ortalama Farkı (I-J)	Std. hata	Anlamlılık
çok düşük	düşük	-57.36*	17.76	.012
	orta	-33.27	16.22	.245
	yüksek	-12.85	15.80	.926
	çok yüksek	2.61	15.82	1.000
düşük	orta	24.08	9.64	.095
	yüksek	44.51*	8.92	.000
	çok yüksek	59.98*	8.96	.000
orta	yüksek	20.42*	5.20	.001
	çok yüksek	35.89*	5.27	.000
yüksek	çok yüksek	12.85	15.80	.926

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok düşük olan grup, düşük olan gruba göre anlamlı olarak daha düşük problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=57.36;p<.05).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı düşük olan grup, puanı yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=44.51;p<.01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı düşük olan grup, değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=59.98;p<.01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı orta olan grup, değerlendirilen iletişim becerisi puanı yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlü internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=20.42;p<,01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı orta olan grup, değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlü internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=35.89;p<,01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok düşük olan grup ile puanı orta olan grup, puanı yüksek olan grup, puanı çok yüksek olan grup arasında anlamlı bir fark yoktur. Değerlendirilen iletişim becerisi puanı düşük olan grup ile puanı orta olan grup arasında anlamlı bir fark yoktur. Değerlendirilen iletişim becerisi puanı yüksek olan grup ile değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok yüksek olan grup arasında anlamlı bir fark yoktur.

BÖLÜM V.

TARTIŞMA VE YORUM, SONUÇ, ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA VE YORUM

Bu çalışma 18-25 yaş arasında Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerde problemlerli internet kullanımı ile ilgili olduğu düşünölen sosyo-demografik özellikleri incelemek ve öğrencilerin algıladıkları iletişim becerileri ile problemlerli internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kesitsel çalışma olarak planlanmış ve yürütölmüştür.

Bu bölümde öğrencilerin demografik ve problemlerli internet kullanım düzeylerine ilişkin özellikler, iletişim becerisi ile problemlerli internet kullanımı arasındaki ilişki alanyazın doğrultusunda tartışılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin cinsiyet değişkeniyle problemlerli internet kullanımı toplam puan ortalamaları arasında erkekler lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görölmüştür ($t=-8,17$, $p<,01$). Erkekler, kızlara göre anlamlı olarak daha fazla problemlerli internet kullanımı ortalamalarına sahiptir.

Problemlerli internet kullanımı açısından erkeklerin kızlara oranla daha yüksek problemlerli internet kullanımı oranına sahip olduğunu gösteren pek çok araştırma bulunmaktadır (Young, 1998; Morahan-Martin and Schumacher, 2000; Öztürk vd., 2007; Çakır Balta ve Horzum 2008; Odacı ve Kalkan, 2010; Batıgün ve Kılıç, 2011). Durak Batıgün ve Kılıç (2011), 1198 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada erkeklerin internet bağımlılığı puanları kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Benzer bir şekilde Cömert ve Ögel (2009), yaptıkları araştırmada erkeklerin internet bağımlılığı riskinin kızlara göre 3 kat daha fazla olduğunu ileri sürmüştür. Alanyazında cinsiyetin problemlerli internet kullanımı üzerinde belirleyici bir değişken olmadığını gösteren araştırmalarda (Hall and Parsons, 2001; Bayraktar ve Gün, 2007) bulunmaktadır. Bayraktar ve Gün (2007), 18-27 yaş arasında olan 213 gencin, internet bağımlılığı ile yalnızlık ve ilişki tarzları arasındaki ilişkiyi saptamak için yaptıkları çalışmada; cinsiyetlere göre internet bağımlılığı açısından anlamlı bir

farklılık bulunmamıştır. Ancak yapılan araştırmalarda ağırlıklı olarak erkeklerin kızlara göre daha fazla problemlili internet kullanım düzeyine sahip oldukları bildirilmektedir.

Araştırma sonuçları genel alanyazına uygunluk göstermektedir. Kanımızca araştırma sonuçlarının uyumlu olmasının sebebi, erkeklerin kızlara oranla internette geçirdikleri sürelerin uzun olması ve internet cafe gibi internete erişimin olduğu yerlere daha kolay girebilmelerinden kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerin yaş değişkenine göre problemlili internet kullanımı toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. 18 yaş grubunun problemlili internet kullanım ortalamalarının 20-21 yaş grubunda yer alan öğrencilerden yüksek olduğu ve 20-24 yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olup 24 yaş grubunun problemlili internet kullanım ortalamasının daha yüksek olduğu görülmüştür. 18 yaş grubundaki bireylerin problemlili internet kullanım puanları bütün gruplara göre daha yüksektir.

Yapılan alanyazın taraması sonucunda, ulusal veri kaynaklarında yaş düzeyine göre problemlili internet kullanımını inceleyen oldukça az araştırma bulunmaktadır. Köksal (2015), yaptığı araştırmada internet bağımlılığı ile katılımcıların yaş düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını bildirmiştir. Bu sonuç araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermemektedir. Çağır (2010), çalışmasında 18 yaşın altındaki öğrencilerin problemlili internet kullanımlarının, 18-23 yaş arasındaki ve 23 yaş üstündeki öğrencilere göre anlamlı şekilde yüksek olduğunu bildirmiştir. Ni ve arkadaşlarının (2009), yaptıkları çalışmada yaş ile internet bağımlılık ölçeği toplam puan arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Soydan (2015), internet bağımlılığı ile yaş arasında negatif yönlü istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğunu bildirmiştir.

Alanyazındaki bulgular ile araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir. Bu bağlamda problemlili internet kullanım düzeyinin erken yaşlarda daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Kanımızca bu durum, üniversite yaşamına yeni başlayan öğrencilerin değişen çevreye uyum sağlamada güçlük çekmeleri ve internette rahatlatıcı aktivitelere yönelmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin ailelerinin aylık gelir durumlarına göre problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmanın özel üniversitede okuyan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmesi göz önüne alındığında aylık gelir düzeyi 1000-3000TL arasında olan öğrenciler düşük

sosyo-ekonomik düzeye, 3001-5000TL arasında geliri olan öğrenciler orta sosyo-ekonomik düzeye, 5000TL ve üzeri gelire sahip olan öğrenciler yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip olarak değerlendirilmiştir. Üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan bireyler, düşük ve orta sosyo-ekonomik düzeyde bulunan bireylere göre anlamlı düzeyde daha yüksek problemlili internet kullanımını ortalamalarına sahiptir. ($p=,05$ ve $p<,05$).

Sosyo-ekonomik düzey ile problemlili internet kullanım düzeyi ilişkisini inceleyen araştırmalarda farklı sonuçlar bildirilmiştir. Çakır Balta ve Horzum (2008), Esen ve Siyez (2011) yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı bir değişiklik göstermediğini bildirmiştir. Benzer şekilde Aylaz ve Aslan'ın (2014) yaptığı araştırmada, öğretim elemanlarının internet bağımlılığı ile ekonomik düzeyleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu araştırmaların aksine araştırmanın bulgularıyla paralellik gösteren araştırma sonuçları da bildirilmiştir. Durak Batıgün ve Kılıç'ın (2011), Bayraktar'ın (2001) çalışmalarında üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilerin orta ve alt sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek internet bağımlılığı puanlarına sahip oldukları bildirilmiştir. Şahin (2011), ilköğretim çağındaki öğrencilerin internet bağımlılığını araştırdığı tez çalışmasında, sosyo-ekonomik düzey arttıkça internet bağımlılığı görülme sıklığının arttığını tespit etmiştir.

Araştırmamızda da bu bulgularla tutarlı olarak aylık gelir düzeyi arttıkça problemlili internet kullanım riskinin arttığını söyleyebiliriz. Kanımızca araştırma sonuçlarının uyumlu olmasının sebebi üst gelir düzeyinde internete erişimin daha kolay olması ve bilgisayar tablet gibi internete ulaşabileceği araçlara daha kolay sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyleri ve baba eğitim düzeyleri ile problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Alanyazın incelendiğinde Sevindik (2011), Fırat Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin problemlili internet kullanımı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını belirlemek amacı ile yaptığı araştırmada, anne ve baba eğitim düzeyinin yükseldikçe problemlili internet kullanımının arttığını bildirmiştir. Bu bulgunun aksine, Chiu ve Huang (2009), 495 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada anne ve babanın öğrenim

durumunun internet bağımlılığı durumu açısından anlamlı bir farklılık yaratmadığını ifade etmiştir. Ülkemizde Şahin (2011), Gökçeaslan ve Günbatır'ın (2012) çalışmalarında, anne ve baba öğrenim düzeylerine göre internet bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığını gösteren benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Bu bağlamda araştırmanın bulguları alanyazını destekler biçimdedir. Anne-baba eğitim düzeylerinin problemlili internet kullanımını arttırmada önemli bir faktör olmadığı düşünülmektedir. Kanımızca, üniversite yaşamının başlamasıyla beraber genellikle aileden uzaklaşmanın etkisiyle bireylerin etkinliklerinin kendi öz-denetimlerinde olması anne-babaların eğitim düzeylerinin problemlili internet kullanımı üzerindeki etkisini ortadan kaldırmaktadır.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başarı düzeyindeki her yükselme problemlili internet kullanımında anlamlı bir düşüşe karşılık gelmiştir. İki değişken arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin problemlili internet kullanımlarının akademik başarılarına etkisini inceleyen araştırmaların bulgularıyla, araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir. Bu araştırmalarda, internet bağımlılığı olan grubun akademik performanslarının bağımlı olmayan gruptan daha düşük olduğu bildirilmiştir (Bayraktar, 2001; Kubey et al., 2001). Esen ve Siyez (2011) 700 öğrenci ile yaptıkları araştırmada, internet bağımlılığının akademik başarı değişkenine göre farklılaştığını, akademik başarısı düşük olan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin, akademik başarısı yüksek olan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Kanımızca internetin sorunlu kullanımında internet başında uzun süreler geçirilmesi göz önüne alındığında gençlerin uykusuz kalarak, derse devam edememesinin ve buna bağlı yetersiz akademik bilgi sonucunda başarısız bir öğrenci olmasının kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma sonuçları alanyazını destekler biçimdedir.

Araştırmada öğrencilerden 45 (%17,9)'inin derslerle ilgili araştırma yapmak, 26 (%10,4)'sinin oyun oynamak, 112 (%44,6)'sinin eğlenmek, 5 (%2,0)'inin tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak ve 63 (%25,1)'ünün tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak amacıyla interneti kullandığı görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma

amaçları ile problemleri internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Dersle ilgili araştırma yapmak için internet kullanan öğrenciler diğer amaçlarla kullanan öğrencilerden anlamlı olarak daha düşük problemleri internet kullanımı skorlarına sahiptir. Oyun oynamak için internet kullanan öğrenciler, eğlenmek için internet kullanan ve tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan, tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak için kullanan öğrencilerden anlamlı olarak daha yüksek problemleri internet kullanımı skorlarına sahiptir.

Alanyazında, internet kullanım amaçları ile problemleri internet kullanımı veya internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi inceleyen çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Balcı ve Gülnar (2009), gerçekleştirdikleri çalışmada, interneti online oyun oynamak (%40.4) ve sörf yapmak (%38.3) için kullanan katılımcıların; diğer amaçlarla interneti kullanan katılımcılara göre internet bağımlılık oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Şahin (2011), internetin oyun ve sohbet amacı ile kullanan öğrencilerin internet bağımlılığına daha yatkın olduklarını göstermiştir. Ceyhan'ın (2010) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre, interneti “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” amacıyla kullanmanın, problemleri internet kullanımının en temel yordayıcısı olduğu, aynı zamanda “eğlenme” amacı ile internet kullanımı ile “tanıkları ve yakınları ile iletişim kurma” amacı ile internet kullanımının da yordayıcı değişkenler olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte “bilgi edinme” amacı ile internet kullanımının problemleri internet kullanımı ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları alanyazına paralellik göstermektedir. Kanımızca araştırma sonuçlarının uyumlu olması, sağlıklı internet kullanıcılarının genellikle interneti bilgi edinmek gündelik hayatını kolaylaştırmak için sınırlı düzeyde kullanırken, problemleri kullanımı olan kişilerin gündelik hayattan kaçış için saatlerce eğlence ve oyun aktivitelerine yönelmesinden kaynaklanmaktadır.

Araştırmada problemleri internet kullanımı olan ve olmayan öğrenciler arasında oyun oynama ve derslerle ilgili araştırma yapma amacı ile kullanma bakımından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre, her ne kadar bu fark için bir yön söz konusu değilse de özellikle derslerle ilgili araştırma yapmak için internet kullanımında problemleri internet kullanımı olasılığı düşmekte (%25.8'e karşılık %5.2) ve oyun oynamak için internet kullanımında da problemleri internet kullanımı olasılığı artmakta (%3.9'a karşılık %20.8) gibi gözükmektedir.

Araştırmanın bulgularına paralel olarak yapılan araştırmalar, sağlıklı internet kullanıcılarının interneti daha çok bilgi edinmek amacıyla kullanırken, problemlı internet kullanıcılarının eğlence, sosyal etkileşim ve sanal oyunlar oynamak amacıyla kullanma eğiliminde olduklarını işaret etmektedir (Young, 1997; Morahan-Martin and Schumacher, 2003; Kesici ve Şahin, 2009; Ceyhan, 2011).

Araştırma bulgularının alanyazınla tutarlı olmasının sebebi, üniversite öğrencilerinin içinde bulunduğu döneme özgü gelişimsel görevlerin getirdiği bunalımlarla birlikte üniversite hayatı ile değişen sosyal çevreye uyum sağlamak, sorunlarını kendi başına çözmek, zaman ve parasını ayarlamak, arkadaşlarını seçmek, akademik başarı sağlayabilmek gibi durumlarda sorunlarla karşılaştıkları zaman bu sorunlardan kaçabilmek için internete yönelip, aşırı kullanım davranışı sergileyebilmeleridir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin, 34 (%13,5)'ü 4 saat ve altında, 64 (%25,5)'ü 5-9saat arasında, 58 (%23,1)'i 10-15 saat arasında ve 95 (%37,8)'i ise 16 saat ve üzeri haftalık olarak interneti kullandıkları belirlenmiştir (Bkz. Tablo 4.8.). İnternet kullanım süresi dağılımında ise en yüksek yüzdeyi 16 saat ve üstünde kullananlar oluşturmaktadır (n=95;%37.8). Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma süreleri ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin problemlı internet kullanımı toplam puanlarında, 4 saat ve altı haftalık internet kullanan öğrenciler ile 5-9 saat internet kullanan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmazken, 10-15 saat arası ve 16 saat üzeri haftalık öğrenciler arasında anlamlı bir negatif fark (4 saat ve altı grubunun skorları daha düşük) olduğu görülmüştür. Haftalık internet kullanım durumuna göre, problemlı internet kullanım düzeyinin 16 saat ve üzeri internet kullanan öğrencilerde en yüksek olduğu görülmektedir.

Problemlı internet kullanımı veya internet bağımlılığı ile günlük/haftalık internet kullanım süresi arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda problemlı internet kullanımına/internet bağımlılığına işaret eden farklı sürelerin belirlendiği görülmektedir. Young (1996), problemlı internet kullanıcılarının bir haftada ortalama olarak 38.5 saatini, sağlıklı kullanıcıların ise 4.9 saatini internet başında geçirdiklerini, belirtmiştir. Morahan-Martin ve Schumacker (2000), üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmada problemlı internet kullanımına sahip öğrencilerin internette

geçirdikleri sürenin bir haftada 6.99-8.48 saat arasında değiştiğini bildirmişlerdir. Durak Batıgün ve Hasta (2010), 18-27 yaş aralığındaki 213 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmada, örneklemin %14'ünün internet bağımlısı olarak tanımlanabileceğini ve bu bireylerin haftada 15 saati aşkın bir süre internet başında zaman geçirdiklerini bildirmişlerdir. Durak Batıgün ve Kılıç'ın (2011) yaptığı araştırmada öğrencilerden yaklaşık % 19'nun internet bağımlısı olduğu ve bu bireylerin günde ortalama 2.14 saati, haftada 15 saati aşkın bir süreyi internete bağlı olarak geçirdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmada problemlili internet kullanımı haftalık internet kullanım süresi açısından değerlendirildiğinde internet kullanım süresi arttıkça problemlili internet kullanımı düzeyinin arttığı yönündeki bulgular alanyazındaki çalışmaları desteklemektedir. Bu durumun sebebi olarak interneti problemlili kullanan kişilerin internetten ayrı kalmakta zorlanmaları ve zamanı sınırlamakta güçlük çekmeleri olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda internette geçirilen sürenin artmasının problemlili internet kullanımı açısından risk oluşturduğu düşünülmektedir.

İletişim becerileri düzeylerine göre problemlili internet kullanımı otalamalarına bakıldığında, iletişim becerilerini "çok düşük" olarak değerlendiren kişi sayısının (n=3) oldukça az olduğu görülmüştür ve evreni yansıtmayacağı düşünülmektedir. Bu grubun puanları göz ardı edildiğinde iletişim becerileri düzeyi yükseldikçe problemlili internet kullanımı puanlarının azaldığı görülmüştür. İletişim becerileri ve problemlili internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmış, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-,446$; $p<,01$). Bu korelasyonun iletişim becerileri düzeylerine göre anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını görmek için bu puanlara göre varyans analizi yapılmış ve problemlili internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. İletişim becerisi düşük düzeyde olan grup, iletişim becerisi yüksek, çok yüksek düzeyde bulunan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir. İletişim becerisi orta düzeyde olan grup, iletişim becerisi yüksek ve çok yüksek düzeyde olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir.

Alanyazında problemlili internet kullanımı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Ulusal kaynaklarda, Taçyıldız (2010) yaptığı araştırmada iletişim becerilerinin internet bağımlılığını

yordadığını göstermiştir. Ceyhan (2011), internet kullanma temel nedenlerine göre üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim beceri düzeylerinin önemli bir farklılık gösterip göstermediğini incelemiştir. Bu bağlamda alanyazında iletişim becerilerinin problemlili internet kullanımı düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalar yetersiz kalmıştır.

Ancak gençlik döneminin gelişimsel streslerinin etkisiyle sosyal ilişkilerin önem kazandığı ergen ve genç yetişkin popülasyonda, yüz yüze iletişimde sorun yaşayan bireyler için internet kullanımının daha riskli hale geleceği düşünülmektedir. Çünkü çocuklar ve gençler yeterli ve sağlıklı iletişim kurabileceği ortamlar bulamadığında bu ihtiyacını internet üzerinden gidermeye çalışabilecektir (Ekşi ve Ümmet, 2013). Yapılan araştırmalar sonucunda gençlerde interneti kullanma amaçlarının genellikle sosyal etkileşime girme, iletişim kurma ya da sosyal kaçış (Young, 1997; Shaw and Gant, 2002; Atav vd., 2006; Balcı ve Ayhan, 2007; Ceyhan, 2010) amaçlı olması göz önüne alındığında, bu durumun sebebi olarak iletişim becerileri düşük olan genç yetişkinler için internetin kendilerini istedikleri gibi ifade etmelerine olanak tanınmasının, problemlili internet kullanım riskini arttırabileceği düşünülmektedir.

5.2. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma 18-25 yaş arasında Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerde, problemlili internet kullanımı ile ilgili olduğu düşünülen sosyo-demografik özellikleri incelemek ve öğrencilerin algıladıkları iletişim becerileri ile problemlili internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular ışığında problemlili internet kullanımına ilişkin olarak üniversitelerde yapılacak olan çalışmalara ve son olarak problemlili internet kullanımı konusunda yapılması planlanan araştırmalara yönelik bazı öneriler aşağıda sunulmuştur:

Araştırmamızda kız öğrencilerin sayıca fazla olmasına rağmen erkek öğrencilerin problemlili internet kullanım puanlarının fazla olması dikkat çekicidir. Ancak erkek öğrencileri problemlili internet kullanımına yönelten faktörlerin incelenmemesi araştırmanın sınırlılıklarındandır. İleride yapılacak araştırmalarda, kız ve erkek öğrenci sayısının eşit olmasının, erkek öğrencileri problemlili kullanıma

yönlendiren sebeplerin incelenmesinin araştırmanın güvenilirliği ve verimliliği açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. İnternetin sağlıksız kullanımını en aza indirmek ve cinsiyetler arası farklılığı giderebilmek için erkek öğrencilerin interneti bilinçli kullanmaları yönünde gerekli bilgilendirmeler yapılabilir. Ayrıca önleyici çalışmaların erkekler açısından öncelikli olarak ele alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin yaş değişkenine göre problemlili internet kullanımı toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu farklılığın kaynağını belirleyebilmek adına 18 yaş öğrencilerini problemlili internet kullanımına sürükleyen nedenlerin araştırılmaması araştırmanın sınırlılıklarındandır. İleride yapılacak araştırmalarda yaşlar arasındaki farkın nedenlerinin incelenmesi gerekli önlemlerin alınmasını sağlayabilir. Üniversite yaşamına yeni başlayan bu yaş grubunun, geçmişten getirdiği riskli internet kullanım alışkanlıklarının var olup olmadığı araştırılarak sağlıklı internet kullanımına yönlendirici çalışmaların yapılması ve yeni çevreye uyumu sağlayacak aktivitelerin düzenlenmesi problemlili kullanımı önlemede faydalı olacaktır.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin ailelerinin aylık gelir durumlarına göre problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmanın özel üniversitede gerçekleştirilmesi ve genellikle yüksek sosyo-ekonomik düzeyde bulunan öğrencilerden oluşması sonucu etkilemiş olabilir. İleride yapılacak araştırmalarda sosyo-ekonomik düzeyleri farklı iki okulun tercih edilmesi araştırmanın verimliliğini arttırabilir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyindeki her yükselme problemlili internet kullanımında anlamlı bir düşüşe karşılık gelmiştir. İki değişken arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon olduğu görülmüştür. İleride yapılacak araştırmalarda akademik başarı ile problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkinin yönünün araştırılması daha sağlıklı önlemler alınması için faydalı olacaktır.

Üniversite öğrencilerinin haftalık internette geçirdikleri süreye göre, problemlili internet kullanım riskinin 16 saat ve üzeri internette zaman geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu görülmektedir. Problemlili kullanımı önlemek adına risk grubunda yer alan öğrencilerle zaman yönetimi çalışmalarının yapılması faydalı olacaktır. Bu çalışmalar neticesinde internette geçirilen süre kontrol altına alınarak bireylerin

zamanlarını gündelik yaşam faaliyetlerine, sosyal aktivitelere, araştırmalara ayırabilmelerine yardımcı olunabilir.

Problemlili internet kullanımı ve iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak negatif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu gösterilmiştir ancak bu bağıntılı nedensellik ifade etmemektedir. İletişim becerileri ve problemlili internet kullanımı açısından uzun süreli izleme ve odak grup çalışmalarının yapılması varolan ilişkinin niteliğini ayırt etmede önemli olacaktır. Bununla birlikte interneti problemlili kullanan üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri, kişilerarası ilişki tarzları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik deneysel araştırmalar yapılabilir.

İletişim becerilerinin sonradan geliştirilebilir nitelikte olması göz önünde bulundurulduğunda, üniversitelerde öğrencilerin iletişim becerilerini arttırmaya yönelik dersler, konferanslar, eğitimler verilerek farkındalığın artırılması ve bu becerilerinin geliştirilmesinin problemlili internet kullanımını önlemede önemli bir faktör olacağı düşünölmektedir.

Üniversitelerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezlerinde problemlili internet kullanma riski yüksek olan öğrencilerle psikolojik danışma seansları, internet bağımlılığı grup çalışmaları düzenlenebilir.

Bu tez çalışması sadece Üsküdar Üniversitesi'ndeki öğrencileri kapsamaktadır. İnternet bağımlılığının yeni bir sorun alanı olduğu ve araştırmaların sınırlı sayıda olduğu hesaba katılırsa, yeni araştırmaların daha geniş ve farklı örneklemlerde tekrar edilmesinin faydalı olacağı düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, O., 2002, ‘Eğitim ve Sosyalleşme Açıısından İnternet Kullanımı: İstanbul Örneği’, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Amerikan Psikiyatri Birliği, 2001, Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması El Kitabı, Dördüncü Baskı (DSM-IV-TR), (Çev., Köroğlu E.), Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- Arısoy, Ö., 2009, İnternet Bağımlılığı. L. Tamam (Ed.), Dürtü Kontrol Bozuklukları İçinde (ss. 343-402), Ankara, Hekimler Yayın Birliği.
- Arnett, J.J., 2006, ‘G. Stanley Hall’s Adolescence: Brilliance and nonsense. Hist Psychol 9:186–197
- Atav, E., Akkoyunlu, B., ve Sağlam, N., 2006, ‘Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları’, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30: 37-44.
- Avcı, Ö. H., 2014, ‘Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi İlişkilerde Problem Yaşadıkları ve Eğitim Almak İstedikleri Konular’, Ege Eğitim Dergisi, 1(15): 279-299.
- Ayhan, B., ve Balcı, Ş., 2009, ‘Kırgızistan’da Üniversite Gençliği ve İnternet: Bir Kullanımlar ve Doyumlar Araştırması. Bilig Dergisi, 48: 13-40.
- Aylaz, R. ve Aslan S., 2014, ‘Akademisyenlerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve Buna Bağlı Oluşabilecek Sağlık Sorunlarının Değerlendirilmesi’, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(2): 14-19.
- Balcı Ş. ve Ayhan B., 2007, ‘Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım ve Doyumları Üzerine Bir Saha Araştırması’, Selçuk İletişim, 5 (1): 174-197.
- Balcı, Ş. ve Gülnar, B., 2009, ‘Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili’, Selçuk İletişim, 6 (1): 5–22.
- Balta, Ö. Ç. ve Horzum, M. B., 2008, ‘Web Tabanlı Öğretim Ortamındaki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörler’, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 41(1): 187-205.
- Baltaş, A. ve Baltaş Z., 1999, Bedenin Dili, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Batıgün, A. D. ve Hasta, D., 2010, ‘İnternet Bağımlılığı: Yalnızlık ve Kişilerarası İlişki Tarzları Açıısından Bir Değerlendirme’, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 11(3): 213-219.
- Bayhan, V., 1995, Üniversite Gençliğinde Anomi ve Yabancılaşma, Kültür Bakanlığı, Kültür Eserleri, Malatya.
- Bayraktar, F., 2001, ‘İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü’, Yüksek Lisans Tezi Yayınlanmamış, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bayraktar, F. ve Gün, Z., 2007, ‘Incidence Andcorrelates Of Internet Usage Among Adolescents In North Cyprus’, Cyberpsychology & Behavior, 10: 191-197.
- Bayraktutan, F., 2005, ‘Aile İçi İlişkiler Açıısından İnternet Kullanımı’, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Beard, K. W. and Wolf, E. M., 2001, ‘Modification In The Proposed Diagnostic Criteria For Internet Addiction’, Cyberpsychology & Behavior, 4 (3): 377-383.

- Bessière, K., Kiesler, S., Kraut, R., and Boneva, B., 2008, "Effects Of Internet Use And Social Resources On Changes In Depression. Information", *Communication and Society*, 11(1): 47-70.
- Bölükbaş, K., 2003. "İnternet Cafeler ve İnternet Bağımlılığı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma", Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Brey, P., 2006, "Evaluating The Social And Cultural Implications Of The İnternet", *Computers and Society*, 36(3): 41-48.
Erişilen site <http://doc.utwente.nl/77267/1/Brey06evaluating.pdf>
- Caplan S. E., 2002, "Problematic Internet Use and Psychosocial Well-being: Development of a Theory Based Cognitive Behavioral Measurement Instrument", *Computer Human Behaviour*, 18: 553-575.
- Caplan, S. E., 2005, "A Social Skill Account of Problematic İnternet Use. *Journal of Communication*, 55: 721-736.
- Cengizhan, C., 2003, "Bilgisayar ve İnternet Bağımlılığı (Araştırmalar)", Niğde Eğitim Fakültesi.
- Cengizhan, C., 2005, "Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut : "İnternet Bağımlılığı" ", *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22: 83-98.
- Ceyhan, A. A., 2006, "An Investigation of Adjustment Levels of Turkish University Students With Respect to Perceived Communication Skill Levels", *Social Behavior and Personality*, 34(4): 367-379
- Ceyhan, A. A. ve Ceyhan E., 2007, "Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini İnternet Kullanım Düzeyleri İle Denetim Odağı, Antisosyal Eğilim ve Sosyal Normlara Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiler", 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özet Kitabı, Tokat, Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Ceyhan E., Ceyhan A. A. ve Gürcan, A., 2007, "Problemlerini İnternet Kullanımı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1): 387-416.
- Ceyhan, E. ve Ceyhan, A. A., 2008, Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Gelişimsel Sonuçları, A. Kuzu (Ed.), *Bilgisayar içinde* (ss. 375-397), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Ceyhan, E., 2010, "Problemlerini İnternet Kullanım Düzeyi Üzerinde Kimlik Statüsünün, İnternet Kullanım Amacının ve Cinsiyetin Yordayıcılığı", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (3): 1323-1355.
- Ceyhan, A. A., 2011, "İnternet Kullanma Temel Nedenlerine Göre Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini İnternet Kullanımı ve Algıladıkları İletişim Beceri Düzeyleri", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 59-77.
- Chiu, S. and Huang, D., 2009, "Study On Relationship of Prent's Education Model, Secondary School Student's Internet Use and Addiction in Taiwan", 2nd International MultiConference on Engineering and Technological Innovation, Orlando, Florida, USA.
- Cömert I. T. ve Ögel K., 2009, "İstanbul Örneğinde İnternet ve Bilgisayar Bağımlılığının Yaygınlığı ve Farklı Etkenlerle İlişkisi" *Türkiye Klinikleri: J. Foren Med* 6 (1): 9- 16.
- Çelebi, N., 1990, Genç ve Kültürel Bütünleşme, Aile Yazıları 2 – Kültürel Değerler ve Sosyal Değişme, (Ed., Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem), Ankara.

- Çağır, G., 2010, "Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri ile Algılanan Esenlik Halleri ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki", Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Çakır, H., 2007, "Geleneksel Gazetecilik Karşısında İnternet Gazeteciliği" Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1): 123-149.
- Çavuş H. ve Gökdaş İ., 2006, "Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternette Yararlanma Nedenleri ve Kazanımları", Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3: 56-78.
- Das, B., and Sahoo, J. S., 2011, "Social Networking Sites – A Critical Analysis of Its Impact on Personal and Social Life", International Journal of Business and Social Science, 2: 222-228.
- Davis, R.A., 2001, "A Cognitive-Behavioral Model of Pathological Internet Use", Computers in Human Behavior, 17: 187-95.
- Davis, R.A., Flett, G.L. and Besser A., 2002, "Validation of A New Scale For Measuring Problematic Internet Use: Implications For Pre-employment Screening", CyberPsychology & Behavior, 15: 331-47.
- Doruk, D., 2007, "Öğrenme İsteksizliğinin İnternet Kullanımıyla İlişkilendirilmesi (Ergen Boyutunda)", Yüksek Lisans Tezi Yayınlanmamış, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Durak Batıgün, A. ve Kılıç, N., 2011, "İnternet Bağımlılığı: Kişilik Özellikleri, Psikolojik Belirtiler, Sosyal Destek ve İlişkili Bazı Sosyo-demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler", Türk Psikoloji Dergisi, 26 (67): 1-10.
- Dursun F., 2004, "Üniversite Öğrencilerinin İnterneti Kullanım Amaçları" 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, ss. 1-11.
- Ekşi, F. ve Ümmet, D., 2013, "Bir Kişilerarası İletişim Problemi Olarak İnternet Bağımlılığı ve Siber Zorbalık: Psikolojik Danışma Açısından Değerlendirilmesi", Değerler Eğitimi Dergisi, 11(25): 91-115.
- Erkan, S., Cihangir Çankaya, Z., Terzi, Ş. Ve Özbay, Y., 2011, "Üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin incelenmesi." Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22: 174- 198.
- Esen, E. ve Siyez, D., 2011, "Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-sosyal Değişkenlerin İncelenmesi", Türk PDR Dergisi, 4 (36): 127-138.
- Fuat, N. ve Him, T., 2013, "Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Durumları ve Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki Korelasyon: Gaü Psikoloji ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğrencilerinde İnternet Kaynaklı Tutum Değişiklikleri", II. International Conference on Communication, Media, Technology and Design, ss. 392-396.
- Gençtan, E., 1981, Ergenlikten Yetişkinliğe Geçiş Dönemi Olarak Gençlik, A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1-2).
- Goldberg, I., 1997, "Are you suffering from Internet Addiction Disorder?", Erişilen site, <http://www.webs.ulpgc.es/aeps/JR/Documentos/ciberadictos.doc>
- Gökçearslan, Ş. ve Günbatır, M. S., 2012, "Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı", Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 2(2): 10-24.
- Gönül A.S., 2002, "Patolojik İnternet Kullanımı (İnternet Bağımlılığı/Kötüye Kullanımı)", Yeni Symposium, 40(3): 105-110.

- Göregenli, M., 2005, ‘‘Çocuklarda internet kullanımı’’, 9. Ergen Psikiyatrisi Sempozyum Bildirileri ve Notları, 26-28 Kasım 2004.
- Griffiths M., 1996, ‘‘Behavioral Addictions: An Issue For Everybody?’’ Journal of Workplace Learning, 8: 19-25.
- Griffiths, M., 1999, İnternet Bağımlılığı: Gerçek mi? Kurgu mu?, (Çev. K. Alat), Türk Psikoloji Bülteni, 5(13): 47.
- Hall, A. S. ve Parsons, I., 2001, ‘‘Internet Addiction: College Student Case Study Using Best Practices in Cognitive Behavior Therapy’’ Journal of Mental Health Counseling, 23(4): 312-327.
- Işık, M., 2011, Sizinle İletişebilir miyiz?, Eğitim Akademi Yayınları, Konya.
- Kandell, J., 1998, ‘‘Internet Addiction On Campus-The Yulnerability Of College Students’’, Cyberpsychology and Behavior, 1: 46-59.
- Karaca, M., 2007, ‘‘Sosyolojik Bir Olgu Olarak İnternet Gençliği: Elazığ Örneği’’, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Kaypakoğlu, S., 2004, Küresel Medya ve Kültürel Değişim, İstanbul, Naos Yayınları.
- Keser Özcan, N. ve Buzlu, S., 2005, ‘‘Problemlı İnternet Kullanımını Belirlemede Yardımcı Bir Araç: ‘‘İnternette Bilişsel Durum Ölçeği’’nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirliğı’’ Bağımlılık Dergisi, 6: 19-26.
- Keser Özcan, N. ve Buzlu, S., 2007, ‘‘Internet Use And Its Relation With The Psychosocial Situation For A Sample Of University Students’’, Cyberpsychology and Behavior, 10(6): 767-772.
- Kesici, Ş., ve Şahin, İ., 2009, A Comparative Study Of Uses Of The Internet Among College Students With and Without Internet Addiction, Psychological Reports, 105: 1103-1112.
- Kısaç, İ., 2013, ‘‘Fatih Projesi, BT ve İnternetin Bilinçli, Güvenli Kullanımının Psikososyal Boyutu/ Bireyin Psikososyal Özellikleri Üzerinde İnternetin Etkisi’’, Bilgi Teknolojileri ve İnternet’ in Bilinçli, Güvenli Kullanımı, 149-165.
- King, S., 1996, ‘‘Is The Internet Addictive or Are Addicts Using The Internet’’, Erişilen site, <http://www.concentric.net/Astorm/iad.html>
- Korkut, F., 1996, ‘‘İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışmaları’’, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(7): 18-23.
- Korkut, F., 1999, ‘‘Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi’’, B. Özer ve ark. (Ed.), 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 4 içinde (ss. 208-218), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi.
- Korkut Owen F. ve Bugay A., 2014, ‘‘İletişim Becerileri Ölçeği’nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması’’, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(2): 51- 64.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T. and Scherlis, W., 1998, Internet Paradox: A Social Technology That Reduces Social Involvement And Psychological Well-being, American Psychologist, 53(9): 1017-1031.
- Kubey, W. R., Lavin, J. M. and Barrows J. R., 2001, ‘‘Internet Use and Collegiate Academic Performance Decrements: Early Findings’’, International Communication Association, 51: 366-382.

- Kurtaran, G. T., 2008, "İnternet Bağımlılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Köknel, Ö., 1979, Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları, Cem Yayınları, İstanbul.
- Köksal Y., 2015, "İnternet Bağımlılığı İle İnternette Alışveriş İlişkisi Üzerine Bir İncelenme; Üniversite Öğrencileri Uygulaması", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(12): 117-130.
- Morahan Martin, J., and Schumacher, P., 2000, "Incidence and Correlates Of Pathological Internet Use Among College Students", Computers in Human Behavior, 16(1): 13-29.
- Morahan-Martin, J., and Schumacher, P., 2003, "Loneliness and Social Uses Of The Internet", Computers in Human Behavior, 19(6): 659-671.
- Morgan, C. and Cotten, S. R., 2003, "The Relationship Between Internet Activities and Depressive Symptoms In A Sample Of College Freshmen", CyberPsychology & Behavior, 6(2): 133-142.
- Ni, X., Yan, H., Chen, S. and Lui, Z., 2009, "Factors Influencing Internet Addiction in A Sample of Freshmen University Students in China", Cyberpsychology & Behavior, 13(3): 327-330.
- Niemz, K., Griffiths, M., and Banyard, P., 2005, "Prevalence of Pathological Internet Use Among University Students and Correlations With Self-esteem, The General Health Questionnaire (GHQ), and Disinhibition" CyberPsychology & Behavior, 8(6): 70-562.
- Odacı, H. ve Kalkan, M., 2010, "Problematic Internet Use, Loneliness and Dating Anxiety Among Young Adult University Students", Computers & Education, 55: 1091-1097
- Oğuz, B., Zayim, N., Özel, D. ve Saka, O., 2008, "Tıp Öğrencilerinin İnternette Bilişsel Durumları", Akademik Bilişim, 30 Ocak-01 Şubat, 447-453.
- Oğuz N., 2008, "Tüketim Kültürünün Üniversite Gençliği Üzerine Etkisi, Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği", Isparta.
- Oskay, Ü., 2005, İletişimin A B C'si (4. Basım), İstanbul, Derya Yayınevi.
- Özbay, G., 1997, "Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", Trabzon, K. T. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özgüven, İ. E., 1992, "Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Başetme Yolları", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7: 5-13.
- Özdemir S. M. ve Usta E., 2007, "İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçlarının İncelenmesine İlişkin Bir Araştırma", Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(3): 91-110.
- Özkan, N. P., 2013, Sosyal Ağ Kullanıcılarının E-sosyalleşme Sürecindeki Kimlik Yapılandırma Süreçleri", II. International Conference on Communication, Media, Technology and Design, Famagusta, North Cyprus.
- Öztürk, Ö., Odabaşoğlu, G., Eraslan, D., Genç, Y., ve Kalyoncu, Ö. A., 2007, "İnternet Bağımlılığı: Kliniği ve Tedavisi" Bağımlılık Dergisi, 8(1): 36-41.
- Robinson, J. P., Kestnbaum, M., Neustadtl, A. ve Alvarez, A., 2000, "Mass Media Use and Social Life Among Internet Users", Social Science Computer Review, 18(4): 490-501.
- Santrock, J.W., 2011, Lifelong Development (Yaşam Boyu Gelişim), (Çev. G. Yüksel), Ankara, Nobel.

- Sevindik, F., 2011, "Fırat Üniversitesi Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi", Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Scherer, K., 1997, "College Life Online: Healthy and Unhealthy Internet Use, Journal of College Student Development", 38: 655-665.
- Shaw, L. H. ve Gant, L. M., 2002, "In Defense of The Internet: The Relationship Between Internet Communication and Depression, Loneliness, Self-esteem, and Perceived Social Support", CyberPsychology & Behavior, 5(2): 157-171.
- Sinanoğlu, S.O. ve Turan, R., 1997, Bilim İdeoloji ve Gençlik, Kasem Ltd. şti., İstanbul, 1978.
- Soydan Z. M., 2015, "Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı İle Depresyon ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, ss. 57.
- Stephenson, W., 1988, The Play Theory of Mass Communication, NJ: Transaction Boks.
- şahin, F. Y., 1997, "Grupla İletişim Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi", Doktora tezi (Basılmamış), Gazi Üniversitesi, Ankara, ss.207.
- şahin, M., 2007, "Madde Bağımlılığı Konusunda Türkiye'de Yapılmış Olan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Değerlendirme", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- şahin, M., 2011, "İlköğretim Okulu Öğrencilerindeki İnternet Bağımlılığı", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- şahin, S., Özdemir, K. ve Ünsal, A., 2013, "Evaluation of The Relationship Between Internet Addiction and Depression in University Students", Medicinski Glasnik, 18: 14-27.
- Taçyıldız Ö., 2010, "Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tanner J. L., 2006, Recentering During Emerging Adulthood: A Critical Turning Point in Life Span Human Development. Emerging Adults in America: Coming of Age in The 21st Century içinde, J.J. Arnett ve L.T. Tanner (Ed.) American Psychological Association, Washington DC., ss. 21-27.
- Tuncay S., 2000, "Türkiye'de Gençlik Sorunlarının Psikolojik Boyutu" Muğla Üniversitesi, SBE Dergisi, Güz, 1(1).
- Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması (IAB), 2014, Erişim: 20.Nisan.2016. http://www.iabturkiye.org/sites/default/files/infografik_ekim_05.pdf
- Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması (IAB), 2014, Erişim: 20.Nisan.2016. <http://www.connectedvivaki.com/turkiyede-internet-kullanicilari-profil/>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), 2014, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, Erişim: 13 Mayıs 2016, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10880>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), 2015, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, Erişim: 13 Mayıs 2016, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10880>
- Yalçın, C., 2003, "Sosyolojik Bir Bakıs Açışıyla İnternet", Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1): 85.

- Yazıcı, E., 2003, "Türk Üniversite Gençliği Araştırması: Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili", Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Yeşilyaprak, B. (1986). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sorunları. Türk Psikoloji Dergisi. 20, ss. 35.
- Yılmaz, D., 2010, "Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalına Başvuran Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar Oyunu ve İnternet Kullanımı İle Utangaçlık ve Sosyal Fobi İlişkisinin İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bursa.
- Young, K. S., 1996, "Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder", *CyberPsychology and Behavior*, 1(3): 237-244.
- Young, K.S., 1997, "What Makes The Internet Addictive: Potential Explanations For Pathological Internet Use", Paper Presented At The 105th Annual Conference Of The American Psychological Association, August 15, Chicago.
- Young, K. S., 1998, "Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder" *CyberPsychology and Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. and Rodgers, C., 1998, "The Relationship Between Depression and Internet Addiction", *CyberPsychology and Behavior*, 1(1): 25-28.
- Young, K. S., 1999, Internet Addiction: Symptoms, Evaluation and Treatment, L.Vande Creek ve T. Jackson (Ed.) *Innovations in Clinical Practice: A Source Book*, 17: 19-31. Sarasota, FL, Professional Resource Press.
- Young, K. S., 2004, "Internet Addiction: A New Clinical Phenomenon and Its Consequences", *American Behavioral Scientist*, 48: 402-415.

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

SEVGİLİ ÖĞRENCİLER;

Bu anket bir tez çalışması kapsamında yapılan bir araştırmadır. Bu araştırmamız da iletişim becerileri ve internet kullanımı ile ilgili bilgi edinmek için sizlerin deneyimlerinden yararlanmak istiyoruz. Anket ve ölçeklere vereceğiniz doğru ve samimi cevaplar bu araştırmanın güvenilirliğine ve geçerliliğine katkı sağlayacaktır. **Hiçbir sorunun doğru ya da yanlış cevabı yoktur.** Bütün soruları cevaplayınız. Lütfen soruları okuyup sizce önemli olan seçeneği (×) işaretleyiniz. **İsminizi yazmanıza gerek yoktur, kişisel değerlendirme yapılmayacaktır. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma için kullanılacaktır.**

Zaman ayırdığınız için ve katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

BELİZ BÜYÜKFİLİZ
Üsküdar Üniversitesi
Klinik Psikoloji Yüksek Lisans
Öğrencisi

Yaşınız:

Cinsiyetiniz: ()Kız ()Erkek

1) Ailenizin aylık geliri:

A) 1000TL-3000TL arası B) 3001TL - 5000TL arası C) 5001TL-üzeri

2) Annenizin eğitim durumu:

A) Okur yazar değil B) Okur yazar C) İlkokul D) Ortaokul E) Lise F) Üniversite

3) Babanızın eğitim durumu:

A) Okur yazar değil B) Okur yazar C) İlkokul D) Ortaokul E) Lise F) Üniversite

4) Genel not ortalamanızı işaretleyiniz?

A) 1.00-2.44 B) 2.45-2.99 C)3.00-4.00

5) İnternet kullanıyor musunuz?(İnternet kullanmıyorsanız diğer soruları cevaplandırmayınız.)

A) Evet B) Hayır

6)İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz?

- A) Derslerle ilgili araştırmalar yapmak
B) Oyun oynamak
C) Eğlenmek için interneti kullanmak
D) Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak
F) Tanıdığım kişiler ile iletişim kurmak

7) Bir haftada ortalama kaç saat internete giriyorsunuz?

A) 4 saat ve altı B) 5-9 saat arası C) 10-15 saat arası D) 16saat ve üzeri

EK 2. Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği

PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIM ÖLÇEĞİ

Açıklama: Bu anket bireylerin internet kullanım davranışlarını betimlemek için hazırlanmıştır. Sızden istenen, internet kullanırken genellikle gösterdiğiniz davranışları dikkate alarak, aşağıdaki ifadelerden her birinin size uygunluk derecesini belirlemenizdir. Bu amaçla, ilk önce her bir ifadeyi okuyunuz ve daha sonra her bir ifadenin karşısındaki “**Tamamen Uygun**”, “**Oldukça Uygun**”, “**Biraz Uygun**”, “**Nadiren Uygun**”, “**Hiç Uygun Değil**” seçeneklerinden kendi durumunuza uygun olan bir seçeneği belirleyiniz. Bu seçeneği belirledikten sonra o seçeneğe ait parantezin içerisine çarpı (X) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Yanıtlarken kendi internet kullanım davranışlarınızı olduğu gibi yansıtmamız sonuçların daha sağlıklı değerlendirilmesine katkıda bulunacaktır. Yanıtlarınız ile bu bilimsel araştırmaya katıldığınız için teşekkürler.

	Tamamen Uygun	Oldukça Uygun	Biraz Uygun	Nadiren Uygun	Hiç Uygun Değil
1. İnternet bağlantımı kesmeye her karar verdiğimde kendi kendime “birkaç dakika” daha diyorum.....	()	()	()	()	()
2.İnternette geçirdiğim zaman çoğunlukla uyku süremi azaltıyor.....	()	()	()	()	()
3. İnternet ortamında elde ettiğim saygıyı günlük yaşamımda bulamıyorum.....	()	()	()	()	()
4. İnternette diğer ortamlara göre daha kolay ilişki kuruyorum.....	()	()	()	()	()
5. İnternette ismimi gizlemek beni daha özgür kılıyor.....	()	()	()	()	()
6. Çok istememe rağmen interneti uzun süre kullanmaktan bir türlü vazgeçemiyorum.....	()	()	()	()	()
7. İnternete gerekmedikçe girmekten kaçınıyorum.....	()	()	()	()	()
8. Yalnızlığımı internetle paylaşıyorum.	()	()	()	()	()
9. Birisi internette ne yaptığımı sorduğunda savunmacı ve gizleyici oluyorum.....	()	()	()	()	()
10. Planladığımın dışında fazladan bir dakika bile interneti kullanmıyorum.....	()	()	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı Soyadı: Beliz BÜYÜKFİLİZ

Ünvanı: Psikolog

Doğum Yeri/Tarihi: Bursa / 1991

E-posta: belizbuyukfiliz@hotmail.com

Eğitim Durumu :

2010-2014 İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Lisans Eğitimi (Ösym Başarı Burslu)

2014-2016 Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Programı

Yüksek Lisans Eğitimi

Yabancı Dil:

İngilizce

İş Deneyimi:

Uludağ Özel Eğitim Rehabilitasyon Merkezi (2016) -Psikolog

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**18-25 YAŞ ARASI GENÇ YETİŞKİNLERDE PROBLEMLİ
İNTERNET KULLANIMI VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Beliz BÜYÜKFİLİZ

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Havva Nüket İşiten

İstanbul-2016

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “18-25 Yaş Arası Genç Yetişkinlerde Problemlerli İnternet Kullanımı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

23/09/2016

Beliz BÜYÜKFİLİZ

İmza

ÖNSÖZ

Günümüzde internet kullanımının gün geçtikçe yaygınlaştığı ve günlük yaşantımız üzerinde birçok etkisi olduğu bilinmektedir. Bu yaygınlaşma hayatımızı bir yandan kolaylaştırırken diğer yandan yeni riskleri beraberinde getirmektedir. İnternet kullanımının belirlenen sürelerin üzerine çıkmasıyla, amacından sapmasıyla beraber oluşan riskli sonuçlarından biri de “İnternet Bağımlılığı” olarak adlandırılan 1990’lı yılların ortalarından beri psikiyatri alanyazınında yer alan davranışsal bir bozukluğa dönüşebilmesidir. Türkiye’de yapılan araştırmalar, internet kullanım oranının 16-24 yaş grubunda en yoğun olduğunu göstermiştir. Bu araştırma ile interneti günlük yaşamlarının bir parçası olarak sürekli kullanan ve bağımlılık geliştirme riski yüksek olan üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımına etki eden faktörlerin ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi ile birlikte, bu davranışın altında yatan nedenlerin anlaşılması ve gerekli tedbirlerin alınması için öneriler geliştirilip bu alanda yapılacak bilimsel çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın her aşamasında bana rehberlik eden, deneyimlerini benimle paylaşan tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Havva Nüket İŞİTEN’e tüm içtenliğimle saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım. Hayatımın her alanında sevgisini hissettiren ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen başarılarımın asıl sahibi canım babama, anneme, kardeşime ve Birkan’a sonsuz sevgilerimi sunarım.

Beliz BÜYÜKFİLİZ

İstanbul, 2016

ÖZET

(BÜYÜKFİLİZ Beliz, Yüksek Lisans, İstanbul, 2016)

18-25 Yaş Arası Genç Yetişkinlerde Problemlı İnternet Kullanımı Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki

Özet: Araştırma, 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde Üsküdar Üniversitesi Edebiyat Fakültesi örgün programlarından 18-25 yaş arası seçkisiz örnekleme yolu ile seçilen 251 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğrencilerin 153'ü kız (%61) ve 98'i erkek (%39) öğrencidir. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanım düzeylerini değerlendirmek için "Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği" ve iletişim becerileri düzeylerini belirlemek için "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)" kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerinin ve internet kullanımına ilişkin verilerin elde edilmesinde "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS programından yararlanılarak frekans dağılımları oluşturulmuş, Bağımsız Gruplar t- testi, Pearson korelasyon katsayısı tekniği, Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği, Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi analizleri kullanılmıştır. Bulgulara göre cinsiyet, yaş, sosyo-ekonomik düzey, akademik başarı, internet kullanma amaçları, internette geçirilen süre ve iletişim becerileri ile problemlı internet kullanım puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi ile problemlı internet kullanım puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Akademik başarı düzeyi ile problemlı internet kullanımı arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon olduğu görülmüştür. Problemlı internet kullanımı olan ve olmayan öğrenciler arasında oyun oynama ve derslerle ilgili araştırma yapma amacı ile kullanma açısından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. İletişim becerileri ve problemlı internet kullanımları arasında negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. İletişim becerileri puanları yükseldikçe problemlı internet kullanımı puanları azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Problemlı İnternet Kullanımı, İnternet Bağımlılığı, İletişim Becerisi.

ABSTRACT

(BÜYÜKFİLİZ Beliz, Master, İstanbul, 2016)

Relationship Between Communication Skills And Problematic Internet Usage in 18-25 Ages Young Adults.

Summary: Research has been realized with selected as through randomly sampling 18-25 ages 251 university students at 2015-2016 academic year spring term in Faculty of Literature Uskudar University. 153 (%61) of these students are female and 98 (%39) male. There was used ‘‘problematic internet usage scale’’ for evaluate level of problematic internet usage and ‘‘evaluation of communication skills scale’’ for determine level of communication skill of university students in this research process. Personal information form has been used for obtain data relating to demographic characteristics and usage of internet of university students. The frequency distribution has been formed to analyze the data with benefiting from SPSS program and analysis of independent samples t-test, pearson correlation coefficient technique, one way variance analysis (ANOVA) technique, Tukey HSD multiple comparisons test. According to finding, there was found significant differences between gender, age, socio-economic level, academic success, purpose of internet usage, time spent on internet, communication skills and problematic internet usage points. There has not been observed significant differences between education level of parents and average points of problematic internet usage at the evaluation scale. It has been realized quite significant and high negative correlation between academic achievement levels and problematic internet usage. There was found significant differences for purpose of internet usage of play game or research related with study on internet between problematic internet usage students and non-problematic internet usage students. It has been seen that significant and negative relationship between communication skills and problematic internet usage as during communication skill points have increased, problematic internet usage points are decreased on scale.

Keywords: Problematic Internet Use, Internet Addiction, Communication Skill.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
TEZ KABUL FORMU	i
YEMİN METNİ	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
BÖLÜM I- GİRİŞ	1
1.1 Araştırmanın Problemi.....	1
1.2. Alt Problemler.....	3
1.3. Sayıtlar.....	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.5. Araştırmanın amacı.....	4
1.6. Araştırmanın Önemi.....	4
BÖLÜM II- İLGİLİ ALANYAZIN	6
2.1. Bağımlılık Nedir?	6
2.1.1. <i>İnternet Bağımlılığı/ Patolojik İnternet Kullanımı/ Problemlerli İnternet Kullanımı Nedir?</i>	7
2.1.2. <i>Problemlerli İnternet Kullanımı Konusunda Yapılan Araştırmalar</i>	10
2.2. Genç Yetişkinlik Dönemi.....	14
2.2.1. <i>Üniversite Gençliği Ve Sorunları</i>	15
2.2.2. <i>Üniversite Gençlerinde İnternet Kullanımı</i>	17

2.2.3. <i>Problemlİ İnternet Kullanımının Genç Yetişkinler Üzerindeki Etkileri</i>	18
2.3. İletişim	21
2.3.1. <i>İletişim Becerileri</i>	22
2.3.2. <i>İnternet Üzerinden İletişim Ve Problemlİ İnternet Kullanımı</i>	23
BÖLÜM III- YÖNTEM	25
3.1. Araştırmanın Modeli.....	25
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	25
3.3. Veri Toplama Araçları.....	25
3.3.1. <i>Problemlİ İnternet Kullanım Ölçeği (PİKÖ)</i>	26
3.3.2. <i>İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)</i>	27
3.3.3. <i>Kişisel Bilgi Formu</i>	27
3.4. Verilerin Toplanması.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	28
BÖLÜM IV- BULGULAR	29
4.1. Araştırmaya Katılan Kişilerin Demografik Özellikleri.....	29
4.2. Problemlİ İnternet Kullanımı Ölçeği'ne İlişkin Bulgular.....	33
BÖLÜM V- TARTIşMA VE YORUM, SONUÇ, ÖNERİLER	49
5.1. Tartışma Ve Yorum.....	49
5.2. Sonuç Ve Öneriler.....	56
KAYNAKÇA	59
EKLER	66
ÖZGEÇMİş	68

KISALTMALAR LİSTESİ

APA : American Psychological Association (Amerikan Psikoloji Birliği)

DSM : The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

(Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayısal El Kitabı)

TUİK : Türkiye İstatistik Kurumu

vd., : ve diğerleri

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

TABLULAR

Tablo 4.1. Cinsiyet İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	29
Tablo 4.2. Yaşla İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	29
Tablo 4.3. Ailenin Aylık Geliri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	30
Tablo 4.4. Annenin Eğitim Durumu İle ilgili Tanımlayıcı Analizler.....	30
Tablo 4.5. Babanın Eğitim Durumu İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	31
Tablo 4.6. Genel Not Ortalaması İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	31
Tablo 4.7. İnternet Kullanım Amacı İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	32
Tablo 4.8. Ortalama İnternet Kullanım Süreleri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler.....	32
Tablo 4.9. İletişim Becerileri Ölçeğine Ait Tanımlayıcı Analizler.....	33
Tablo 4.10. Kız ve Erkek Katılımcıların Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırması t- testi Sonuçları.....	33
Tablo 4.11. Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Puan Ortalamaları Ve Standart Sapmaları.....	34
Tablo 4.12. Yaş Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	34
Tablo 4.13. Yaş Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları....	35
Tablo 4.14. Gelir Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı.....	36
Tablo 4.15. Gelir Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	36
Tablo 4.16. Gelir Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları..	36
Tablo 4.17. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	37
Tablo 4.18. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	37
Tablo 4.19. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	38
Tablo 4.20. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	38
Tablo 4.21. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları..	38
Tablo 4.22. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	39

Tablo 4.23. Başarı Notu Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	39
Tablo 4.24. Problemlİ İnternet Kullanımı İle Not Ortalaması Arasındaki İlişki.....	40
Tablo 4.25. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	40
Tablo 4.26. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	40
Tablo 4.27. Kullanım Amacı Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	41
Tablo 4.28. Problemlİ İnternet Kullanımı Olup Olmamasına Göre Kullanım Amaç Tablosu.....	42
Tablo 4.29. Ki Kare Testi.....	43
Tablo 4.30. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	44
Tablo 4.31. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	44
Tablo 4.32. İnternet Kullanım Süresi Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	45
Tablo 4.33. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Ortalamaları.....	45
Tablo 4.34. Problemlİ İnternet Kullanımı İle İletişim Becerisi Arasındaki Korelasyon.....	46
Tablo 4.35. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi.....	46
Tablo 4.36. İletişim Becerileri Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları.....	47

BÖLÜM I.

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde “18-25 Yaş Arası Genç Yetişkinlerde Problemlerli İnternet Kullanımı Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişki” adlı çalışmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Son yıllarda oluşan teknolojidaki hızlı gelişmeler, her kesimden insanın kendisine hitap eden bilgiye doğrudan ve hızlı bir biçimde erişebilmesini kolaylaştırarak yaşamın tüm alanlarında önemini ortaya koymuştur. İnternetin temelleri atıldığında hiç kimse bu kadar etkili bilgi paylaşım aracı olduğunu öngörememişken günümüzün en önemli bilgi paylaşım araçları arasında yerini almıştır (Akınoğlu, 2002). Bireylerin gündelik yaşamdaki bazı işleri kolaylaştırmak, eğlenmek, bilgi edinmek ve boş zamanlarını değerlendirmek gibi birçok alanda kullanabildiği internet; bireyin yaşamını ve yine bu bireylerin oluşturduğu toplumu birçok yönden etkileyen bir iletişim aracı haline gelmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TUİK) yaptığı araştırmalar neticesinde 16-74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar ve İnternet kullanım oranları 2014 yılında sırasıyla %53,5 ve %53,8 iken 2015 yılında sırasıyla %54,8 ve %55,9 olarak artmıştır. Bu oranların cinsiyet dağılımı ise 16-74 yaş grubundaki erkeklerde %64 ve %65,8 iken, kadınlarda %45,6 ve %46,1 olarak tespit edilmiş ve tüm yaş gruplarında erkeklerin bilgisayar ve internet kullanım oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması 2014 yılı sonuçlarına göre bilgisayar ve internet kullanım oranlarının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 olarak belirlenmiştir (TUİK, 2015).

İnternet kullanımının hızla yaygınlaşmasında birçok faktörün etkisi vardır. İnternetin, etkileşimli bir iletişim sürecinin yaratılmasını mümkün kılması ve bilginin hızlı yayılmasını engelleyecek mekânsal sınırları ortadan kaldırması, gündelik yaşamda

kolaylıkla kurulamayan sosyal bağlantıların internet üzerinden kurulabilmesi, dünyanın her yerinden benzer ilgilere sahip insanları bir araya getirebilmesi, iletişim kurmak için minimum zaman ve para harcama, herhangi bir kaygı yaşamadan rahatça sosyal bir çevreye dahil olma ve eleştirilme kaygısı olmadan kendilerini olmak istedikleri kimlikte sosyal statü, yaş, cinsiyet belirtmek zorunda olmadan özgürce ifade edebilmeleri, günlük streslerden uzaklaşmalarına alternatifler sunması, internet kullanımını cazip hale getiren ve yaygınlaşmasında etkili olan faktörlerdendir (Kaypakoğlu, 2004; Çakır, 2007; Yılmaz, 2010).

İnternetin birden fazla özelliğinin olması ile birlikte insanlara sunduğu, farklı sosyal çevrelere daha rahat ulaşma ve bu yolla ilişkilerini sosyal alana taşıma imkanı vermesi ile popülerliğinin giderek artması, insanların hem kişisel hem de sosyal davranışları üzerinde olumlu ve olumsuz etkileri beraberinde getirmiştir (Çavuş ve Gökdaş, 2006; Das and Sahoo, 2011). İnterneti ihtiyaçları doğrultusunda kullanan bireyler kullanımı sınırlandırabilmekte ancak bazı bireyler bu sınırlandırmayı yapamamaktadır (Gönül, 2002). İnternetin işlevsel olmayan kullanımı ile ortaya çıkan problemlerli davranışlara örnek olarak, yanlış bilgi verme veya edinme, sanal şiddet sergileme, dolandırıcılık, etik olmayan kullanım, sosyal ilişkiler yolu ile doyum sağlama ve aşırı kullanımı sonucunda internet bağımlılığı geliştirme gibi davranışlar sayılabilir (Ceyhan ve Ceyhan, 2007). Bu olumsuz etkilerin yanı sıra, sosyalleşme sürecindeki aksama, internet ağındaki pornografi ve şiddet içeren yayınlara ulaşma gibi kişilik gelişimini olumsuz yönde etkileyen faktörlerin üzerinde durulması gerekmektedir (Doruk, 2007).

Günümüzde insanlar teknolojik ilerlemenin sunduğu kolaylıklar nedeniyle birbirleriyle olan yüz yüze iletişimlerini azaltmıştır. Yüz yüze iletişim kurmak yerine internet ortamında özellikle sosyal paylaşım siteleri üzerinden iletişim kurmayı tercih eder hale gelmişlerdir (Kısaç, 2013). Bu nedenlerle gelişimsel özelliklerin etkisiyle aileden çok çevreye odaklanan ve sosyal ilişkilerin önem kazandığı ergen ve genç yetişkin popülasyonda, kişiler arası ilişkilerde kendine güvenmeyen, yüz yüze iletişimde sorun yaşayan bireyler için internet kullanımını daha riskli hale gelmektedir.

Sonuç olarak, 16-24 yaş arası bireylerde internet kullanımının yüksek olması ve gün geçtikçe yaygınlaşması sebebiyle, genç yetişkinlerin internet bağımlılığı yönelimine

sahip olup olmadıklarının çeşitli değişkenler çerçevesinde incelenmesi ve gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi bu şekilde ifade edilebilir: “18-25 yaş arası genç yetişkinlerin problemleri internet kullanım düzeyleri ile algıladıkları iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” Bu temel probleme bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere yer verilmiştir.

1.2. ALT PROBLEMLER

1. Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

2. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

3. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyoekonomik durumlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

4. Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

5. Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeylerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

6. Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

7. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanmadaki temel amaçlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında ve problemleri internet kullanımı olan ve olmayan öğrencilerin internet kullanım amaçlarına göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

8. Üniversite öğrencilerinin internette geçirdikleri süreye göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

9. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim becerileri düzeylerine göre problemleri internet kullanımına ait puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. SAYILTILAR

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin, ölçek maddelerini yanıtlarken gerçek duygu ve düşüncelerini belirttikleri varsayılmıştır.

2. Araştırma için seçilen yöntem, uygulanan test ve ölçeklerin araştırmanın amacını gerçekleştirebilecek kapasitededir.

1.4. SINIRLILIKLAR

1. Araştırma, 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Üsküdar Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileriyle sınırlıdır.

2. Bu araştırma, veri toplamak için kullanılan bireyin kendini değerlendirmesini içeren ölçme araçları ve bu ölçme araçlarına verilen cevaplarla sınırlıdır.

3. Üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımını etkileyen faktörler bu araştırmada ele alınan değişkenlerle sınırlıdır.

1.6. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde problemleri internet kullanımını ile ilgili olduğu düşünölen sosyo-demografik özellikleri incelemek ve öğrencilerin algıladıkları iletişim becerileri ile problemleri internet kullanımları arasında bir ilişkinin olup olmadığını araştırmaktır.

1.7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Günümüzde internet, toplumun birçok kesimi tarafından sıklıkla kullanılan paylaşım aracı haline gelmiştir. İnternetin Türkiye'deki gelişimi 1990'lı yılların başına dayanır ve öncelikle akademik ortamlarda yaygınlaşmıştır. İlk zamanlarda interneti sadece bilgisayar uzmanları, bilim adamları ve mühendisler kullanabiliyordu çünkü interneti kullanabilmek için karmaşık sistemleri öğrenmek gerekiyordu. Bununla birlikte kişiye ait özel bilgisayarlar yoktu (Bölükbaş, 2003). İnternet günümüzde hemen hemen her evde ve tüm alanlarda insanların kullanımına sunulmuştur. Evden internete

erişimin kolaylaşması, ev ve iş yeri dışında internet kullanımı için taşınabilir cihazların artması ile düzenli internet kullanıcılarının sayısı %94'lere ulaşmıştır (TUİK, 2015).

İnternet kullanımı özellikle gençler arasında yaygınlaşmaktadır (Öztürk vd., 2007; Oğuz vd., 2008). Kandell (1998), üniversite öğrencilerinin internet bağımlılığı yönelimine sahip olmakta daha riskli grupta yer aldıklarını ve bunun nedeni olarak boş vakitlerini değerlendirmekte özerk olmalarını, eğitim sisteminin internete yönlendirmesini ve evlerinden uzakta yurtlarda yaşamalarını göstermiştir. Gençlerin üniversite ile birlikte değişen çevreye uyum sağlamaları, karşı cinsle ilişki kurmaları, sosyal ilişkilerini yönetmeleri gerekir (Yeşilyaprak, 1986). Bu durumda iletişim kurmakta problem yaşayan kişiler için internet, kendilerini istedikleri şekilde ifade etmelerine olanak tanıyarak, sağladığı kolaylıklarla bağımlılık nesnesi haline gelebilir (King, 1996)

Verilen bilgilere dayanarak, ülkemizde genç nüfusun fazlalığı ve internet kullanımının gençlerde yaygın olması göz önüne alınarak, üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımlarının tespit edilmesi ve ilişkili olduğu düşünülen çeşitli değişkenler ile birlikte incelenmesi, internet kullanım davranışlarının altında yatan nedenlerin ve sonuçlarının anlaşılmasına önemli katkılar sağlayabilecektir. Problemleri internet kullanımı yeni sayılabilecek bir çalışma sahasıdır. Bu konuda yapılacak her çalışma, çözüme katkıda bulunacak her fikir önemlidir.

BÖLÜM II.

İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. BAĞIMLILIK NEDİR?

Bağımlılık en genel tanımıyla herhangi bir maddenin tedavi amaçlı olmaksızın, bedensel bir gereksinimi karşılamadan, önlenemeyen istekle birlikte giderek artan miktarda kullanılmasıdır (Şahin, 2007). Amerikan Psikiyatri Birliği (APA) tarafından yayınlanan ve “DSM IV” kısaltmasıyla isimlendirilen “Ruhsal Bozuklukların Tanımsal ve Sayısal El Kitabı’na göre bağımlılığın çeşitli ölçütleri vardır. Buna göre aşağıda yer alanlardan sadece 3’ünün bulunması bağımlılık tanısı koymak için yeterlidir.

1. Tolerans gelişmesi (kullanılan madde miktarının aynı etkiyi sağlamak amacıyla giderek artırılması)
2. Madde kesildiğinde ya da azaltıldığında fiziksel veya ruhsal yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması
3. Madde kullanımını denetlemek ya da bırakmak için yapılan ama boşa çıkan sürekli çabalar
4. Maddeyi sağlamak, kullanmak ya da bırakmak için büyük zaman harcama
5. Madde kullanımı nedeni ile sosyal, mesleki ve kişisel etkinliklerin azalması ya da tamamen bırakılması
6. Maddenin tasarlandığından daha uzun ve yüksek miktarlarda alınması
7. Fiziksel ya da ruhsal sorunların ortaya çıkmasına ya da artmasına rağmen madde kullanımının sürdürülmesi (APA, 2001).

DSM IV’te yer alan bu tanımla bağımlılığın, madde bağımlılığı kapsamında değerlendirildiği söylenebilir. Bireyler sadece bir maddeye değil, aynı zamanda problemlili bir davranışa karşı da bağımlı hale gelebilirler. Son zamanlarda madde bağımlılığından farklı olarak kumar, seks, televizyon izleme, para harcama, yemek yeme, egzersiz, bilgisayar oyunları oynama, alışveriş yapma gibi çeşitli davranışların da bağımlılık yaratabileceği düşünülmektedir (Arısoy,2009).

Klinik uygulamalarda temel olarak bağımlılık tanımı açısından davranışsal bağımlılık ve fiziksel bağımlılık kavramları kullanılmaktadır. Fiziksel bağımlılık madde

yoksunluğu ve toleransın varlığını tanımlarken, davranışsal bağımlılık madde arayışına yönelik aktiviteler ve bununla bağlantılı patolojik kullanım özelliklerinin varlığına ilişkin bulguları tanımlamaktadır. Daha çok alışkanlık gibi gözükten davranışsal bağımlılıklar halen DSM-IV de dürtü kontrol bozuklukları olarak değerlendirilmektedir. (Öztürk vd., 2007). Ancak Griffiths (1996), davranışsal bağımlılıkların tanımını genişleterek, madde bağımlılıklarında olduğu gibi bağımlılığın zihinsel meşguliyet, duygudurum değişkenliği, tolerans, yoksunluk, kişilerarası çatışma ve tekrarlama ana bileşenlerinin, davranışsal bağımlılıklarda gözüktüğünü ve bu altı ölçüte uyan davranışın “bağımlılık” olarak tanımlanabileceğini belirtmiştir. İnternet bağımlılığının da davranışsal bağımlılıkların alt kategorisinde yer alan teknolojik bağımlılıkların içinde yer aldığı ve bağımlılığın ölçütlerini karşıladığı düşünülmektedir (Griffiths, 1999).

2.1.1. İnternet Bağımlılığı / Patolojik İnternet Kullanımı / Problemlili İnternet Kullanımı Nedir?

İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte kullanımının bazı kişilerde belirlenen sürenin dışına taşması ve kontrolün sağlanamaması nedeniyle kişilerin iş yaşamı, sosyal hayat ve özel yaşamlarındaki işlevselliklerinde sorun yaşamaya başlamaları ile internetin sorunlu kullanımı önemli bir sorun olarak tartışılmaya başlanmıştır. Alan yazın incelendiğinde 2000’li yıllara kadar internet bağımlılığının var olup olmadığı tartışılırken, günümüzde internet bağımlılığının varlığı kabul edilmekte hatta tedavisi üzerinde durulmaktadır (Balta ve Harzum, 2008).

İnternet bağımlılığı kavramı ilk olarak Kimberly Young tarafından ortaya atılmıştır. Genel olarak internetin aşırı kullanımına yönelik isteğin önüne geçilememesi, internet dışında geçirilen zamanın önemsizleşmesi, internetten yoksun kaldığı takdirde aşırı sinirlilik hali ve saldırganlık olması (Young, 2004), kişinin ev, iş, okul, sosyal ya da psikolojik yaşamında zorluk yaşamasına neden olan aşırı kullanım (Beard and Wolf, 2001) olarak tanımlamaktadır. Araştırmacılar internetin olumsuz sonuçlarını tanımlamak için internet bağımlılığı (Young, 1998), internet bağımlılığı bozukluğu (Goldberg, 1997), patolojik internet kullanımı (Gönül, 2002), problemlili internet kullanımı (Davis, 2002; Caplan, 2005) gibi birçok farklı terim kullanmıştır.

Üzerinde genel anlaşma sağlanmış bir tanımının olmaması nedeniyle genel olarak madde kötüye kullanımı ve bağımlılık ölçütleri üzerinden bir değerlendirme yapılmaya çalışılmaktadır. İnternet bağımlılığına en yakın bozukluk olduğu düşünülen ‘patolojik kumar oynama’ kriterleri Kimberly Young tarafından yorumlanarak 8 maddelik bir değerlendirme ölçeği oluşturulmuştur. Sekiz ölçütten 5 ya da daha fazlasına ‘evet’ yanıtının verilmesi, internet bağımlılığı olarak kabul edilmektedir (Beard and Wolf, 2001).

Young’ın internet bağımlılığı tanım ölçütleri;

1. İnternet ile ilgili aşırı zihinsel uğraş
2. İnternete bağlı kalma süresinde artışa ihtiyaç duyma
3. İnternet kullanımını azaltmaya yönelik başarısız girişimlerde bulunma
4. İnternet kullanımının azaltılması durumunda yoksunluk belirtileri
5. Başlangıçta olduğundan daha uzun süre internete bağlı kalma
6. İnternetin aşırı kullanımı nedeniyle yakın çevre ile olan ilişkiler, okul ya da işle ilgili sorunlar yaşama
7. İnternete bağlı kalabilmek için aile üyelerine, terapisteye ya da başkalarına yalan söyleme
8. İnternete bağlı kalındığı süre içerisinde duygulanım değişikliğinin olması (kaygı, suçluluk, depresyon gibi) (Young, 1997).

Beard ve Wolf (2001), Young’ın internet bağımlılığı için belirlediği tanı kriterlerindeki bazı ifadelerin anlaşılmasının zor olduğunu belirterek yeniden yorumlamış ve kendilerine özgü tanı kriterleri belirlemişlerdir. Young’ın tanımladığı 8 ölçütü iki grupta toplayarak ilk 5 kriteri internet kullanım fonksiyonelliği, diğer kriterleri ise kişilerin internet kullanımından dolayı zarara uğraması olarak gruplandırmışlardır.

Beard ve Wolf’un tanı ölçütleri şu şekildedir;

Aşağıdaki ölçütlerin hepsini bireyler mutlaka daha önce deneyimlemiş olmalıdır.

1. İnternet ile ilgili zihinsel uğraş (daha önce yapılan veya bir sonraki çevrimiçi etkinlik göz önüne alarak),
2. Doyumun gerçekleştirilebilmesi için internette geçirilen süreyi arttırma ihtiyacı,

3. İnternet kullanımını kontrol etme, azaltma ve durdurmada başarısız girişimlerde bulunma,

4. İnternet kullanımını azaltma veya durdurma girişiminde bulunulduğu zaman huzursuz, sınırlı, öfkeli veya bunalmış olma,

5. Belirlenen sürenin üzerinde çevrimiçi kalma.

Aşağıdakilerden en az bir tanesi bireyde görülmüş olmalı.

1. İnternet kullanımı yüzünden önemli bir ilişki, iş, mesleki veya akademik kariyer fırsatını tehlikeye sokma veya riske atma,

2. İnternet kullanımının boyutlarını saklamak için aile üyelerine, terapisteye ve ya diğerlerine yalan söyleme,

3. İnterneti sorunlardan, anksiyete, depresyon ve suçluluk gibi duygulardan kaçış yolu olarak kullanma.

Beard ve Wolf'a (2001) göre, popüler olarak kullanılan internet bağımlılığı terimi aşırı/problemlili internet kullanımını tanımlamak için yaygın olarak kullanılsa da tam anlamıyla aşırı kullanımın doğasını yansıtmamaktadır. İnternet bağımlılığı ve problemlili kullanımın ortak noktaları olmasına rağmen problemlili kullanım kimyasal bağımlılık türlerindeki fiziksel yoksunluk gibi belirtileri ve davranışları içermez. İnternetin aşırı/problemlili kullanımı genel olarak kişinin sosyal, psikolojik, iş ve okul hayatında zorluk yaratan internet kullanımı şeklinde tanımlanabilir. Ayrıca Beard ve Wolf Young'ın internet bağımlılığı kriterlerini yeniden düzenleyerek, bağımlılık tanısının konulması için, ölçekteki ilk beş maddenin tümünün, son üç maddenin de en az birinin görülmesi gerektiğini söylemişlerdir. Davis (2002), problemlili internet kullanımını; "uyumsuz düşünce ve patolojik davranışları içeren psikiyatrik bir durumdur" şeklinde tanımlamıştır. Ona göre sağlıklı internet kullanımı ise belirli bir amaç doğrultusunda ve uygun bir zaman diliminde, düşünce ve davranış boyutunda herhangi bir rahatsızlık hissetmeme durumudur.

Bu araştırmada, öğrencilerin, internet kullanımlarına yönelik klinik bir tanılama amaçlanmadığından "problemlili internet kullanımı" kavramı tercih edilmiştir.

2.1.2. Problemlı İnternet Kullanımı Konusunda Yapılan Araştırmalar

Günümüzde internet kullanımının yaygınlaşması birlikte problemlı kullanımını konu alan pek çok araştırma yapılmıştır (Young, 1996,1998; Kandell, 1998; Morahan-Martin and Schumacker,2000; Cengizhan, 2003,2005; Young, 2004; Karaca, 2007; Keser Özcan ve Buzlu, 2007; Öztürk vd., 2007; Ceyhan ve Ceyhan, 2008; Cömert ve Ögel, 2009).

Problemlı internet kullanımı ile cinsiyet arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda (Young, 1998; Morahan-Martin and Schumacher, 2000; Öztürk vd., 2007; Çakır Balta ve Horzum 2008; Odacı ve Kalkan, 2010; Batıgün ve Kılıç, 2011) erkeklerin kızlara oranla daha yüksek problemlı internet kullanımı oranına sahip olduğu görölmüştür.

Morahan-Martin ve Schumacher (2000), %12.2'lik oranla yalnız erkeklerin problemlı internet kullanımlarının kızlardan (%3.2) fazla olduğunu bildirmişlerdir.

Çakır Balta ve Horzum (2008), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Bilgisayara Giriş dersini alan toplam 292 öğrenci üzerinde, web tabanlı öğretim ortamındaki öğrencilerin internet bağımlılığını etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, cinsiyet yönünden erkeklerin ders öncesi ve ders sonrası internet bağımlılık düzeylerinin kızlardan anlamlı derece yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Durak Batıgün ve Kılıç (2011), 1198 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada erkeklerin internet bağımlılığı puanları kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Alanyazında cinsiyetin problemlı internet kullanımı üzerinde belirleyici bir değişken olmadığını gösteren araştırmalarda (Hall and Parsons, 2001; Bayraktar ve Gün, 2007) bulunmaktadır. Bu bağlamda problemlı internet kullanımını cinsiyet değişkeni açısından inceleyen araştırmalarda ağırlıklı olarak erkeklerin kızlara göre daha problemlı internet kullanıcıları oldukları söylenebilir.

Birçok araştırmacı internet bağımlılığını/patolojik/problemlı internet kullanımını tanımlamak için kişilerin, internette geçirdikleri süreyi önemli bir ölçüt olarak değerlendirmişlerdir. Problemlı internet kullanımı ile haftalık internet kullanım süresi

arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda problemlı internet kullanımına işaret eden farklı sürelerin belirlendiği görölmektedir.

Young (1996), problemlı internet kullanıcılarının bir haftada ortalama olarak 38.5 saatini, sağlıklı kullanıcıların ise 4.9 saatini internet başında geçirdiklerini, belirtmiştir.

Morahan-Martin ve Schumacker (2000), üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmada problemlı internet kullanımına sahip öğrencilerin internette geçirdikleri sürenin bir haftada 6.99-8.48 saat arasında değiştiğini bildirmişlerdir.

Balcı ve Gülnar (2009), yaptığı araştırmada bağımlılık belirtisi taşıyan grubun, haftalık internet kullanım sıklığı bakımından daha yüksek oranlara sahip olduğu ortaya konulmuştur. Bağımlılar, her gün düzenli ya da haftada 4-5 gün internet erişimine sahiptirler.

Durak Batıgün ve Hasta (2010), 18-27 yaş aralığındaki 213 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmada, örneklemin %14'ünün internet bağımlısı olarak tanımlanabileceğini ve bu bireylerin haftada 15 saati aşkın bir süre internet başında zaman geçirdiklerini bildirmişlerdir.

Durak Batıgün ve Kılıç'ın (2011) yaptığı araştırmada internet bağımlılığı oranı, kullanım süresine ilişkin olarak da önemli bilgiler elde edilmiştir. 1198 üniversite öğrencisi içinden yaklaşık % 19'nun internet bağımlısı olduğu ve bu bireylerin günde ortalama 2.14 saati, haftada 15 saati aşkın bir süreyi internete bağlı olarak geçirdikleri tespit edilmiştir.

Problemlı internet kullanımı ile internet kullanım amaçları arasındaki ilişkilerin incelendiği birçok araştırmada bazı kullanım amaçlarının problemlı internet kullanımına sahip olan kullanıcılarda daha yaygın olduğunu göstermektedir.

Atav vd., (2006) öğretmen adaylarının internete erişim olanaklarını ve interneti hangi amaçla kullandıklarını belirlemek amacıyla toplam 259 öğrenci ile yaptıkları araştırma sonucunda, internetin en çok iletişim amaçlı kullanıldığı, iletişimden sonra genellikle bilgiye ulaşma, ödev veya proje yapma amaçlı kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

Ayhan ve Balcı (2009), üniversite öğrencilerin interneti kullanım ve sağladığı doyumları belirlemek amacıyla 308 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada, öğrencilerin daha çok bilgilenmek ve etkileşimde bulunmak amacıyla internet

kullandıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte internetin sosyal sorunlardan kaçmak için iyi bir ortam olarak algılandığı ve bu nedenle kullanıldığını tespit etmişlerdir.

Young (1997), interneti problemlili kullanan kişilerin daha çok tanımadıkları insanlarla sohbet etmek ve yeni insanlarla tanışmak amacıyla, sağlıklı kullanıcıların ise tanıdıklarıyla ilişkilerini internet ortamında sürdürmek ve bilgi edinmek amacıyla kullandıklarını bildirmiştir. Young'ın belirttiği bulgulara benzer sonuçlar ülkemizde Ceyhan'ın (2010) yaptığı araştırmada gösterilmiştir. Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin kimlik statüleri, temel internet kullanım amaçları ve cinsiyet ile problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla 464 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, İnterneti “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” amacıyla kullanmanın, problemlili internet kullanımının en temel yordayıcısı olduğu, aynı zamanda “eğlenme” amacı ile internet kullanımı ile “tanıkları ve yakınları ile iletişim kurma” amacı ile internet kullanımının da yordayıcı değişkenler olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte “bilgi edinme” amacı ile internet kullanımının problemlili internet kullanımı ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir.

Balcı ve Gülnar (2009), üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı yaygınlığı ve internet bağımlılarının profilini incelemek amacıyla 953 öğrenci ile gerçekleştirdikleri araştırmada, interneti online oyun oynamak (%40.4) ve sörf yapmak (%38.3) için kullanan katılımcıların; diğer amaçlarla interneti kullanan katılımcılara göre internet bağımlılık oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte internet bağımlıları interneti, ödevleri için yardımcı materyal sağlama amaçlı kullanmaktan çok hobi amaçlı, webde sörf yapma, gelişmeleri takip etme ve online oyun oynama amaçlı kullanmaktadırlar. Bu kapsamda internetin eğlence, sosyal etkileşim ve oyun oynama amacıyla kullanımının internetin problemlili kullanımına, bilgi edinme amacıyla kullanımının internetin problemsiz kullanımına işaret ettiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin problemlili internet kullanımlarının akademik başarılarına etkisini inceleyen araştırmalarda, internet kullanım süreleri arttıkça iş ve okul hayatlarındaki verimliliklerinin düştüğüne (Young, 1999), internet bağımlılığı olan grubun akademik performanslarının bağımlılı olmayan gruptan daha düşük olduğuna (Bayraktar, 2001; Kubey et al., 2001), internet kullanımına bağlı olarak çalışma düzenlerinde bozulma,

ders başarısında düşme, sınıfta kalma gibi sorunların görüldüğüne (Young, 1997) dikkat çekilmektedir.

Esen ve Siyez (2011) ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psikososyal değişkenlerin incelenmesi amacıyla 700 öğrenci ile yaptıkları araştırmada, internet bağımlılığının akademik başarı değişkenine göre farklılaştığını, akademik başarısı düşük olan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin, akademik başarısı yüksek olan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Sosyo-ekonomik düzey ile problemlili internet kullanım düzeyi ilişkisini inceleyen araştırmalarda farklı sonuçlar bildirilmiştir. Çakır Balta ve Horzum (2008), Esen ve Siyez (2011) yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı bir değişiklik göstermediğini bildirirken, Durak Batıgün ve Kılıç (2011), Bayraktar'ın (2001) çalışmalarında üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilerin orta ve alt sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek internet bağımlılığı puanlarına sahip olduklarını bildirmiştir.

Chiu ve Huang (2009), 495 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada anne ve babanın öğrenim durumunun internet bağımlılığı durumu açısından anlamlı bir farklılık yaratmadığını ifade etmiştir. Ülkemizde de Gökçeaslan ve Günbatar (2012) lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin ve hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada, anne ve baba öğrenim düzeylerine göre internet bağımlılığının anlamlı bir farklılık oluşturmadığını bildirmişlerdir.

Alanyazında problemlili internet kullanımı ile kişilerin psikososyal özellikleri arasında ilişkileri inceleyen pek çok araştırma vardır. Çalışmalarda depresyonla internet bağımlılığı arasında ilişki olduğu (Young and Rodgers, 1998; Bayraktar, 2001; Ceyhan ve Ceyhan, 2008; Şahin vd., 2013), genellikle problemlili internet kullanımına sahip bireylerin yalnız oldukları (Kraut et al., 1998; Morahan- Martin and Schumacher, 2000; Ceyhan ve Ceyhan, 2008), benlik saygısının düşük olması ile internet bağımlılığının ilişkili olduğu (Niemz et al., 2005; Kurtaran, 2008), sosyal desteğin bulunmaması durumunun internet bağımlılığı yatkınlığını arttırdığı (Durak Batıgün ve Kılıç, 2011), genel olarak kişilerin yaşadığı duygusal ve davranışsal problemlerin seviyesi ile internet bağımlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğu (Ekşi ve Ümmet, 2013) gösterilmiştir. Bu

araştırma sonuçları, internetin problemlili kullanıma dönüşmesi ile bireylerin çeşitli psikososyal özelliklerinin ilişkili olduğunu işaret etmektedir.

2.2. GENÇ YETİŞKİNLİK DÖNEMİ

Gençliği belirli bir yaş grubu içinde tanımlamak zordur. Araştırmacıların çoğu bu dönemin 18-30 yaşlar arası yaşandığı görüşündedir. Köknel (1979), genç bireyi; “belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde, duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan kişi”; Sinanoğlu ve Turan (1997) “toplumsal olarak kimlik edinme sürecini yaşayan ve henüz toplumsal rolü belirlenme aşamasındaki birey”; Çelebi (1990) ise, “15-25 yaş arasında ve hızlı bir sosyalleşme dönemi geçirmekte olan kişi” olarak tanımlamaktadır.

Gençlik dönemi ergenlik ile erişkinliği birbirine bağlayan bir köprü gibidir. Tanner’a göre (2006), beliren yetişkinlik yaşamın yeni bir dönemini yansıtır ve bu dönemin gelişimsel özelliklerini tanımlarken sadece bu dönemle sınırlı kalmayıp daha önceki ve daha sonraki gelişim dönemleriyle ilişkilendirilmelidir. Bu bilgiler ile birlikte bireyin, biyolojik gelişimini tamamladığı, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan gelişimini sağladığı, ergenlik dönemindeki kimlik arayışını anlamlandırıp kişiliğini geliştirdiği bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan, 15-25 yaş grubu içinde yer alan bir geçiş dönemi olarak tanımlayabiliriz.

Jeffrey Arnett (2006), genç yetişkinlik dönemi için; özellikle aşk ve iş konularında kimlik arayışının devam etmesi, ilişkiler, iş ve eğitim konularında ciddi değişimlerin zirveye ulaşması, başkalarına karşı görev ve sorumlulukları daha az dikkate alma ve “öze-dönüklük”, kendini tam olarak ne ergen ne de yetişkin olarak hissedememek ve bireylerin geleceğini değiştirme fırsatı yakalayabilecekleri olasılıklar dönemi olmak üzere beş temel özellik sıralamıştır.

Erikson’a göre genç yetişkinlik döneminde tutarlı bir kimlik arayışı sürecinden sonra yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemine geçilmektedir. Bu dönemde sağlıklı bir kişilik geliştirmek için genç yetişkinin yakın ve anlamlı ilişkiler kurabilmesi, kendisini adayabilmesi gerekir. Yakın ilişkiler kuramayan genç yetişkinler insan ilişkilerinde yalıtılmışlık duygusu yaşamaktadır. Genç yetişkinlerin yakın ilişkiler kurarken ne ölçüde bağımsızlık geliştirdikleri de önemli bir noktadır. Ebeveynleri ile bağlarından

yeterince uzaklaşmayan gençler kişilerarası ilişkilerde sorun yaşamaktadır (Santrock, 2011). Genç yetişkinlerin sosyal olgunluğa ulaşabilmeleri için bağımsızlıklarını kazanmanın yanı sıra cinsel kimliklerine uygun davranışlar geliştirmeleri gerekir. Cinsel kimliğin kazanılması, kendi cinsiyetine ilişkin davranışları, rolleri benimseyebilmeyi ve karşı cins ile yakın ilişkiler kurmayı gerektirir (Özgüven, 1992).

Gençlik döneminde genç ne olmak istediğinin, kendi benliğinin farkına varmıştır ancak topluma uygun davranışlar geliştirirken toplumun kendisinden ne beklediğini fark edince bir çelişki yaşar. Benlik ile dış dünyanın beklentileri arasındaki uyumsuzluklar yabancılaşmaya neden olabilir. Yabancılaşma insan ilişkilerinde uzaklaşma, dünyadan kendisini soyutlama şeklinde yaşanabilir (Gençtan, 1981). Ruhsal açıdan bu dönemde toplumsallaşma sürecine dahil olamayan genç, yüksek idealler geliştirmek yerine insanlarla birlikte olmaktan hoşlanmayan, çaresizlik içindeki ruh haliyle agresiflik, şiddet içeren ve kırıncı örüntüler geliştirmektedir (Tuncay, 2000).

2.2.1. Üniversite Gençliği Ve Sorunları

Gençlik kesimi içinde üniversite gençliği 18-24 yaş grubunu oluşturan, eğitim hayatının son basamağında eğitim gören, araştıran, sorgulayan, bilimsel zihniyet ile düşünmeyi öğrenen, kendilerine özgü gençlik kültürü oluşturan ve toplumun geleceğine yön verecek (Bayhan 1995), toplumun sosyokültürel yapısı içinde en dinamik, kendini anlamaya, kimliğini şekillendirmeye çalışan (Oğuz 2008) kesimdir.

Ülkemizde toplam nüfusun içinde genç nüfusun oranı hayli yüksektir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun yaptığı araştırmada 2014 yılı verilerine göre toplam nüfusun %16,5'ni '15-24' yaş grubundaki genç nüfus (12 milyon 782 bin 381 kişi) oluşturmaktadır (TUIK, 2014). Bu genç nüfusun içinde Yükseköğretim Kurumunun açıkladığı 2014-2015 yılı istatistiklerine göre yükseköğretimde okuyan öğrenci sayısı 6 milyon 62 bin 886'ya ulaşmıştır (YÖK, 2015). Bu araştırmalar neticesinde genç nüfusun yaklaşık %50'sinin yükseköğretimde okuyan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Bu oran göz önünde bulundurularak toplumun geleceğine yön verecek üniversite öğrencilerinin, sağlıklı bireyler olarak yetişebilmesi için ihtiyaç duydukları gereksinimlere, yaşadıkları sorunlara önem vermemiz gerekmektedir.

Üniversiteli genç içinde bulunduğu yaş grubunun gelişimsel görevleri olan; kendine has değerler arama, kendini tanıma ve geliştirme, karşı cinsle yakın ilişkiler kurma ve sosyal ilişkileri kendi başına idare etme, geleceğe ilişkin kararlar verme ve bağımsızlığını kanıtlama çabaları içinde gençlik dönemine özgü bunalımları yaşar. Gencin ruhsal yönden yerini bulamamasının verdiği huzursuzlukla birlikte bedenindeki gelişmelerin yarattığı yorgunluk bunalımın yaşanmasına sebep olur. Geçiş döneminin getirdiği bazı sorunların yanı sıra üniversite hayatı ile değişen sosyal çevreye uyum sağlamak onlar için önemli bir sorun yaratır. Birçok üniversite öğrencisi, ilk kez ailesinden ayrılarak kendi başına kalmıştır. Genç, artık kendi başınadır ve sorunlarını kendi çözmek zorundadır. Zaman ve parasını ayarlama, arkadaşlarını kendi seçme, değişen çevre ile birlikte değişen değer yargılarına uyma, akademik başarı sağlayabilme gibi durumlar, üniversite öğrencisini zorlayan ve psikolojik sorunlara yol açan faktörlerdir (Yeşilyaprak, 1986).

Ülkemizde gençlik sorunlarını belirlemek amacıyla pek çok araştırma yapılmıştır. Yazıcı'nın (2003) yaptığı Türk Üniversite Gençliği Araştırması'nda 37.680 öğrenci araştırmaya dahil edilerek Türkiye genelindeki üniversite öğrencilerinin sosyo-kültürel profili çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin %14.7'si kendi geleceğinden umutsuz olduğunu, %5.2'si annesiyle, %10'u babasıyla, %7.6'sı kardeşiyle, %10'u öğretim elemanlarıyla, %10'u karşı cinsiyetten arkadaşlarıyla, %8.2'si ise kendi cinsiyetinden arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Avcı (2014), üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde problem yaşadıkları alanlar; evlendikten sonra problem yaşayacaklarını düşündükleri alanlar ve evlenmeden önce hangi konularda eğitim almak istedikleri alanlar konusunda görüşlerini almak amacı ile yaptığı araştırmada, öğrencilerin ilişkilerinde en fazla problem yaşadıkları alanın iletişim (%34,05) ve en fazla eğitim almak istedikleri alanında iletişim (%38,51) olduğu belirtilmiştir. Yapılan bir diğer araştırmada, Erkan vd., (2011) üniversitelerde bulunan psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin özelliklerini incelemek amacıyla toplam 8 üniversitenin rehberlik ve danışma merkezlerinden elde ettikleri bulguları rehberlik hizmetleri ve üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler çerçevesinde tartışmışlardır. Öğrencilerin ortak problemlerinin “depresyon, aile içi ilişkiler, arkadaş ilişkileri, uyum sorunları ve akademik sorunlar” olduğunu ileri sürmektedirler. Özellikle depresyonun

üniversite öğrencilerinin yaklaşık %20'sinde görüldüğü ve önemli bir sorun olduğu araştırmalarla ortaya konmuştur (Özbay, 1997).

Türkiye'de yapılan bu araştırmaların bulguları üniversite öğrencilerimizin ağırlıklı olarak duygusal ve psikolojik sorunlar yaşadıklarına işaret etmektedir. Üniversite gençliğinin sosyal ilişkilerini kendi başına idare edebilmesi ve yakın ilişkiler kurması gereken genç yetişkinlik döneminde, çevre ile iletişim kurmakta zorlanmasının sağlıklı bir şekilde gelişip yetişkinliğe adım atmasında engelleyici bir faktör olduğu düşünülmektedir.

2.2.2. Üniversite Gençlerinde İnternet Kullanımı

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de internetin kolay ulaşılabilir hale gelmesi ile yeni teknolojilerin takipçisi ve ilk kullanıcıları nüfusun genç kesimidir. Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması 2014 Aralık verilerine göre, "15-24" yaş arasındaki gençler %40 oranıyla interneti en çok kullanan gruptur. Gençlerden sonra %28 kullanım oranına sahip kesim 25-34 yaş aralığını kapsayan yetişkinlerdir ve yaş büyüdükçe internet kullanım oranı azalmaktadır (IAB, 2014). Üniversiteler gelişen teknolojilerle birlikte eğitimlerinde bilgisayar ve internet kullanımına önem vermekte ve öğrencilerin kullanması için destek olmaktadır. Bu bilgiyi destekleyen, Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması'nın 2014 Ağustos-Ekim verilerine göre, kış aylarının gelmesi ve okul döneminin başlaması ile birlikte eğitim sitelerindeki kullanıcı sayısı artmıştır. Ağustos ayında 2.2 milyon olan kullanıcı sayısı %52'lik bir artış göstererek Ekim ayında 3.4 milyona yükselmiştir (IAB, 2014).

İnternet kullanımının yaygınlaşması, toplumları ve kültürleri etkileyerek değiştirmekte yeni kavramlar ve olguları hayatımıza girmektedir. İnternet gençliği, internet kullanımının gençler arasında yaygınlaşması ile yaşanan değişimler sonucunda oluşan bir alt kültürdür ve genel olarak, yoğun biçimde bilgisayar ve internet kullanabilen, gündelik yaşamında sanal ortamda varlığını önemseyen, oyun oynayan, sanal topluluklara katılan, iletişim kuran ve sanal ortamda sosyalleşen genç bireylerin oluşturduğu kitle olarak tanımlanabilir. İnterneti genellikle eğlence ve oyun amaçlı kullanmak internet gençliğinin bir özelliğidir. Ancak, internet gençliği kendini yalnız hissettiğinde, ona zaman ayıracak kimsenin bulunmadığı inancına kapıldığında bu

yalnızlığı bitirmek için sanal dünyada hiç tanımadığı insanlarla kişisel bilgileri, özel durumları ve daha birçok şeyi internet üzerinden paylaşmaktadır (Karaca, 2007). İnterneti genellikle eğlence ve oyun amacı ile kullanıyor olsalarda, gençlerde sosyalleşme ve iletişim kurma amaçlı kullanımı internet bağımlılığına yatkınlık açısından dikkat edilmesi gereken bir noktadır.

Üniversite öğrencilerinin interneti ne amaçla kullandıklarını saptamak amacıyla yapılan çalışmalarda, Dursun'a (2004) göre; internet günlük işlerde en çok elektronik posta göndermek ve haber okumak, medyayı takip etmek; en az ise internet üzerinden para kazanmak amacıyla, Özdemir ve Usta'ya (2007) göre; en çok öğrenci işleri, ödev ve dersle ilgili araştırma yapma amacıyla bununla birlikte e-posta, sohbet etme ve kısa mesaj gönderme amacıyla, Shaw ve Gant'a (2002) göre iletişim, bilgi edinme ve eğlence gibi güdüler çerçevesinde kullanılmaktadır. Balcı ve Ayhan (2007) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin internete yönelmesinde etkili olan faktörleri önem sırasına göre; sosyal kaçış, bilgilenme, boş zamanları değerlendirme, ekonomik fayda, sosyal etkileşim, sanal sohbet ve eğlence olarak sıralamıştır.

Yapılan araştırmalar çerçevesinde internetin gençler tarafından yaygın olarak iletişim kurma, eğlence ve bilgilenme amacı ile tercih edildiği görülmektedir. Genellikle patolojik internet kullanıcılarının eğlence, sanal sosyal ilişkiler ve duygusal destek gibi nedenler ile internet kullanmalarının olası olduğu düşünülmektedir (Morahan-Martin and Schumacher, 2000).

2.2.3. Problemlerli İnternet Kullanımının Genç Yetişkinler Üzerindeki Etkileri

İnternetin genç grupta oldukça yaygın kullanılması kişisel, sosyal, akademik, psikolojik alanlardaki olumlu ve olumsuz birçok etkisini gündeme getirmiştir. Bu etki internet kullanma yoğunluğu ile doğrudan ilişkilidir. Çünkü günümüzün bir bilgi ve teknoloji çağı olduğunu göz önünde bulundurursak internetin sunduğu imkanlardan faydalanabilmek için belli bir miktarda internet kullanımı kaçınılmazdır ancak amaçsız ve aşırı internet kullanımı bağımlılık, olumsuz etkilere maruz kalma gibi problemler doğurabilmektedir (Karaca, 2007).

Scherer (1997) 531 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmada, katılımcıların% 13'ünün problemleri internet kullanımına sahip olduğunu ve bu kullanımın akademik çalışmalarını, performanslarını veya sosyal yaşamlarını olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrenciler arasında %2'lik bir kısım ise internetin hayatlarında tamamıyla olumsuz etkiye yol açtığını düşünmektedir. Benzer şekilde, Young (1998) yapmış olduğu çalışmada, internetin aşırı kullanımı sonucunda diğer bağımlılıklarda yaşanan zorluklara benzer olarak kişisel, ailevi ve mesleki alanlarda sorunlara yol açtığını bildirmiştir. Bu sorunların başında zaman yönetiminin bozulması, uyku düzeninin bozulması ve yorgunluk gibi fiziksel şikayetlerin olduğu görülmüştür. Aynı zamanda öğrencilerin aşırı internet kullanımı nedeniyle kötü notlar aldıklarını, kötü çalışma alışkanlıklarının olduğunu ve akademik olarak başarısız olduklarını belirtmiştir.

Eğitiminin bir parçası olarak interneti sıklıkla kullanan öğrenciler için daha çok bilgiye ulaşma, araştırma yapma yönünden kolaylıklar sağlaması nedeniyle internetin başarıyı artırıcı bir etkisi olduğu düşünülebilir. Yapılan bir araştırmada gençlerin %64'ü internet sayesinde daha çok bilgiye daha kolay eriştiklerini ve %61'i ödev için ilk kaynak olarak internete müracaat ettiklerini söylemişlerdir (Karaca, 2007). Bu görüşün karşısında duran Young (1996) yoğun internet kullanımı sonucunda öğrencilerin geç saatlere kadar internette kalıp uykusuz kaldıklarını ve derslere geç kaldıklarını dolayısıyla akademik başarılarının düştüğünü savunmuştur. Bununla birlikte öğrencilerin internette sohbet ederken, oyun oynarken çok fazla vakit kaybettiklerini ve başarılarının düştüğünü bildirmiştir.

İnternetin hayatımıza kazandırdığı sanal ilişki kavramı, sosyal ilişkilerimizde yeni bir ilişki tarzı olarak karşımıza çıkmaktadır. Gençlik dönemine has problemler, aileyle paylaşacak fazla bir şeyin kalmaması ve arkadaşların önem kazandığı bu dönemde arkadaşlık kurmada güçlük çekme ve içe kapanıklık gibi sebeplerle sosyal hayatında sorun yaşayan gençler yalnızlıklarını gidermek için rahat bir şekilde internete bağımlı hale gelebilirler. Bununla birlikte kimlik kazanma sürecinde olgunlaşmasını tamamlarken genç, sanal dünyada her türlü etkiye açık olduğu için bu süreçte olumlu veya olumsuz bir şekilde etkilenebilir (Karaca, 2007). Özellikle kişilerin kimliklerini istedikleri şekilde gizleme, sunma imkanı vermesi zamanla gerçeklik duygularını yitirmelerine, dolayısıyla da kimlik oluşumu ve ruhsal gelişimlerinde olumsuz bir etki

yarattığı belirtilmiştir (Brey, 2006). Robinson vd., (2000) İnternet'in çoğu zaman video konferans gibi özellikleri ile kişilere yüz yüze konuşma imkanı vererek sosyalleştirdiğini belirtmektedir. Robinson ve arkadaşları gibi internetin olumlu etkileri olabileceğini iddia eden Morgan ve Cotten (2003), internet aracılığıyla kurulan iletişimin depresif belirtiler ve yalnızlık hissinde azalma sağladığını bildirmiştir.

Yapılan araştırmalar ise internetin olumsuz sonuçları olabileceğini göstermektedir. Bu araştırmalara baktığımız zaman, düşük kendilik değerine sahip olan üniversite öğrencilerinin yalnızlık çektiğini, yüz yüze iletişim kurmak yerine internet üzerinden sosyal ilişkiler kurmayı tercih ettiklerini (Caplan, 2002) ve kişinin hoşlandığı tarzda iletişim kurma imkanı sağlayan sanal ortamın (Stephenson, 1988) patolojik internet kullanımının yaygınlaşmasını sağlayarak, aile içi ilişkileri bozabileceği ve sosyal izolasyona (Göregenli, 2004) neden olabileceği belirtilmektedir. Özellikle problemlerini internet kullanımı belirtileri gösteren kişiler incelendiği zaman sosyal hayattan izole olmuş şekilde yaşadıkları görülmektedir (Kraut et al, 1998).

Karaca'nın (2007) yaptığı araştırmaya göre %36,2'si internette gezinirken kendilerini çok özgür hissettiklerini ifade etmişlerdir. İçinde bulunduğu dönemin özellikleriyle kendini ifade etme çabası ve macera arayışı içinde olan gençlerin kendilerini gerçek hayatta olduğundan daha özgür hissetmeleri gerçek hayattaki sorunlarından kaçmalarına, toplumun değerlerini ve kendi isteklerini birlikte değerlendirip olgunlaşması gereken dönemde kendine hayali bir dünya yaratarak toplumdaki yabancılaşmasına yol açabilir.

İnternetin yoğun bir biçimde kullanılması psiko-sosyal sorunlar oluşturmasının yanı sıra gençlerde fiziksel sorunlar yaratır. Bilgisayar kullanırken belli bir duruşta uzun süre kalmakla boyun kaslarında ağrı ve sertleşme, elde uyuşukluk, genel yorgunluk ile birlikte sürekli sabit bir noktaya bakmaktan gözlerinde yorgunluk hissi, kızarıklık ve yanma gibi şikayetler ortaya çıkmaktadır (Cengizhan, 2003).

Sonuç olarak, tüm dünyanın kullandığı bir teknolojinin amaçlı ve sınırlı bir şekilde nasıl kullanılacağını öğretmek yerine kullanımını tamamen yasaklamak uygun bir çözüm olmayacaktır. Bu görüşün tam karşıtı, gençlerin kontrolsüz ve aşırı kullanımına izin vererek internetten gelebilecek her türlü riske karşı savunmasız bırakmakta oldukça yanlış bir yaklaşım olacaktır.

2.3. İLETİŞİM

İnsan toplumsal bir varlıktır, sosyal çevreden bağımsız olarak düşünülemez. Doğumundan itibaren insani özellikleri kazanabilmesi ancak diğer insanların varlığı ile mümkündür. İnsanın, sosyal çevreye uyum sağlayabilmesi, sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürdürmesi, ruhsal ve bedensel ihtiyaçlarını doyurulabilmesi için iletişim kurması gereklidir. İletişimin birden fazla tanım yapılmıştır.

Oskay (2005) iletişimi, "insanın hayatını devam ettirme çabasının bir ürünü ve insanın hayatını devam ettirirken yaşadığı gelişmelere göre değişime uğrayan bir olgudur", şeklinde tanımlamıştır.

Yüksel Şahin (1997), " İletişim, konuşan ve dinleyenin güdü, algı, eğilim ve tutumlarından oluşan duygu, düşünce ya da bilgilerin akla gelebilecek her türlü yollarla başkasına aktarılması süreci olup, iki ya da daha çok kişi arasında anlamların yaratılması, ortaklaştırılması ve paylaşılması sürecidir. Amacı, alan ve veren arasında bilgi, düşünce, duygu ve tutum ortaklığı yaratmaktır" şeklinde tanımlamıştır.

Baltaş ve Baltas (1999)'a göre iletişim; "duygu düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır".

Şahin (2011), " İletişim; bireyler ya da gruplar arasında söz, jest, mimik, yazı, işaret, görüntü, simgeler vb. araçlarla bilgi, düşünce ve duygu alış verişi sağlayan bir etkileşim sürecidir. İletişimde ilk dakika önemlidir, bilgi alışverişi değildir, düşünce ve duyguların, bilginin paylaşılmasıdır, çift yönlü bir süreçtir, anlamları ortak hale getirmektir, kişiler ve kitleler arasında köprüler kurmaktır, kişiye değil, kişiyle yapılan bir işlemdir." şeklinde tanımlamıştır.

Tanımlardan anlaşılacağı gibi iletişim genel anlamıyla insanın sosyal çevrede kişilerarası ilişkiler kurmasını sağlayarak, hayatını kolaylaştırıp daha anlamlı hale getirmektedir. Sağlıklı bir iletişim kurulabilmesi için; sözlü mesajların taraflarca anlaşılır olması, verilen mesajların ve iletilen bilgilerin doğru şekilde yorumlanması, konuşulanlara karşılıklı olarak saygı göstermek; ilgi, anlayış ve saygı içinde dinlemek, ön yargısız bir şekilde empati kurmaya çalışmak önemlidir (Işık, 2011). Aksi takdirde etkili bir iletişimden söz edilemez.

2.3.1. İletişim Becerileri

İnsanların çevreleri ile sağlıklı kişilerarası ilişkiler kurabilmesi ve sürdürebilmesi için etkili iletişim becerilerine sahip olmaları gerekir. İletişim becerilerinin ne tür becerilerden oluştuğuna ilişkin görüşler farklılıklar göstermektedir.

Yüksel Şahin (1997), iletişim becerilerini, “empati ve saygıyı etkili bir biçimde kullanarak, duygu ve düşünceleri karşıdaki kişiye maske takmadan ‘ben dili’ ile iletebilme, ‘ben’ savaşımı vermeden, başkalarını küçük görmeden kendi haklarını koruyabilme, etkin dinleyebilme, sözel olmayan mesajlarla sözel mesajlar arasında tutarlılık sağlayabilme biçiminde bireyin, karşıdaki kişilerle doyum verici ilişkiler kurabilmesini sağlayan, bireyin toplum içinde yaşamasını kolaylaştıran, başkalarından olumlu tepkileri getiren öğrenilmiş davranışlardır” şeklinde tanımlamıştır.

Ceyhan (2006), üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim becerilerine göre uyum düzeylerini incelediği araştırmada, iletişim becerilerini; karşılıklı konuşmada konuşmacıyı konuşmaya davet etme, ona yanıt verme ve verilen yanıtla konuşmacıya anlaşıldığını hissettirme, yönlendirici olmayan açık uçlu sorular sorma, duygularını belirginleştirmesini sağlama, sözsüz mesajları doğru anlamlandırma, sembollerini okuma, kodlarla çözdüğü mesajlara doğru karşılık verme, göz teması kurma, doğru geribildirim verme, “ben” dilini kullanarak mesajları iletme, kendisini açma, dinlerken doğru anlama ve karşısındakine anladığını doğru bir şekilde iletme, eleştirilere olumlu yanıt verme, girişken davranışlar gösterme, çatışmaları yöneterek problemleri uygun şekillerde çözme ve koşulsuz kabul olarak ele almıştır.

İletişim, insanın algılarından ve tutumlarından etkilenen karmaşık bir süreçtir. Bu nedenle bireylerin çeşitli psikososyal ve fizyolojik özelliklerinin de etkisiyle, bazılarının diğer insanlarla daha rahat iletişim kurabildiği, bazılarının iletişim kurma noktasında zorlandığı dolayısıyla her bireyin iletişim kurma becerisinin farklılaştığı görülmektedir. Diğer insanlarla sağlıklı iletişim kurabilen kişilerin girdikleri her ortamda diğer bireylerle bilgi, duygu ve düşünce paylaşımı yapmak suretiyle yeni arkadaşlar edindikleri, sağlam dostluklar kurdukları görülmektedir. Diğer yandan iletişim kurma becerisine sahip olmayan insanların ise geriye çekilip, karşıdaki kişilerin ilk adımı atmalarını beklediği görülmektedir. Bu insanlar başkalarının sevincini, üzüntüsünü paylaşmayı bilmedikleri ve duygu, düşüncelerini doğru yer ve zamanda diğer bireylere aktaramadıkları için sağlam ve kalıcı dostluklar kurmakta

zorlanıp, sosyal hayatta önemli sıkıntılar yaşamaktadır. (Işık, 2011). Yapılan bir araştırmada, insanlarla birlikte olmayı isteyen kişilerin algıladıkları iletişim becerilerinin insanlarla birlikte olmaktan hoşlanmayan, yalnızlığı tercih eden kişilere göre daha iyi olduğu belirtilmiştir (Korkut, 1999).

İletişim kurma yolları öğrenilmekle beraber, bazen sağlıklı ve etkili olanlar yerine işe yaramayan iletişim yolları öğrenilebilir. Bireylerin yakın ilişkilerinde yaşadıkları sorunların çoğunun işe yaramayan iletişimden kaynaklandığı düşünüldüğünde iletişim becerilerinin önemi anlaşılmaktadır (Korkut Owen ve Bugay, 2014). Gençlik döneminin getirdiği; sevgi arayışı ve beklentisi, kimlik arayışı, yakın ilişkiler kurma, otorite ile olan ilişkilerde yaşanan zorluklar, topluma uyum sağlama gibi sosyal etkileşime dayalı psikososyal sorunlar göz önüne alındığında, kişilerarası ilişkilerde başarılı olmaları ve yakın ilişkiler kurmaları, sosyalleşmeleri için iletişim becerilerini geliştirmek gerekmektedir. İletişim kurmakta zorlanan gençler sosyalleşme ihtiyacını karşılayabilmek için farklı arayışlara girecektir.

2.3.2. İnternet Üzerinden İletişim Ve Problemlı İnternet Kullanımı

Gelişen teknolojilerle birlikte kullanımı yaygınlaşan internet, bireylerin yoğun şekilde kullandığı bir ortam haline dönüşmüş ve gündelik yaşam ilişkilerinde değişikliklere sebep olmuştur. Bireylerin çevreleriyle nasıl iletişim kurduğuna, doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etki etmiştir (Dağtaş ve Yıldırım, 2015).

Günümüzde insanlar teknolojik ilerlemenin sunduğu kolaylıklar nedeniyle birbirleriyle olan yüz yüze iletişimlerini azaltmıştır. Yüz yüze iletişim kurmak yerine internet ortamında özellikle sosyal paylaşım siteleri üzerinden iletişim kurmayı tercih eder hale gelmişlerdir (Kısaç, 2013). İnsanların internetteki etkinlikler ile yeni bir yaşam tarzını benimsemesinin, gerçek sosyal ilişkilerinde kötüleşmeye neden olduğu düşünülmektedir (Durak Batıgün ve Kılıç, 2011). Çünkü bilgisayar başında uzun süreler geçiren kişiler çevresindeki insanlara daha az zaman ayırmaktadır (Yalçın, 2003).

İnternet kullanımının en yaygın olduğu genç grupta, yapılan araştırmalar sonucunda interneti kullanma amaçlarının genellikle sosyal etkileşime girme, iletişim kurma ya da sosyal kaçış amaçlı olması dikkat çekmektedir (Young, 1997; Shaw and Gant, 2002; Atav vd., 2006; Balcı ve Ayhan, 2007; Ceyhan, 2010). İnternetin iletişim ve

sosyalleşme amaçlı kullanımının getirdiği sonuçlar yapılan araştırmalarda farklılık göstermektedir.

Ceyhan (2011) üniversite öğrencilerinin interneti kullanma nedenlerine göre, problemlili internet kullanım düzeyleri ve algıladıkları iletişim beceri düzeylerinin değişip değişmediğini incelemek amacıyla araştırma yapmıştır. Araştırmasına toplam 411 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçları problemlili internet kullanımı belirtilerinin gelişiminde internetin temelde eğlenme ve sosyal etkileşim amaçlı kullanımının önemli bir risk faktörü olabildiğini ancak algılanan iletişim becerileri açısından önemli bir farklılaşmanın olmadığını göstermiştir.

Yapılan bir araştırma, internetin en çok sosyalleşme aracı olarak kullanıldığı ancak internette zaman geçirmenin gerçek yaşamdaki ilişkileri rahatsız edici boyutta olmadığını belirtirken (Fuat and Him, 2013), bir başka araştırmada ise internetin en çok aile ve arkadaşlarla iletişime geçmek amaçlı kullanıldığını, internet üzerinden iletişimin özellikle (sosyal yönü eksik) zayıf iletişimi olanlarda olumsuz etkiye sahip olduğu belirtilmiştir (Bessière et al., 2008). Bu durumda iletişim kurmakta problem yaşayan kişiler için internet, kendilerini istedikleri şekilde ifade etmelerine olanak tanıyarak, sağladığı kolaylıklarla bağımlılık nesnesi haline gelebilir (King, 1996).

İnternet üzerinden duygularını, düşüncelerini daha rahat ifade edebilmenin cazibesi, yakın çevreleri ile iletişimde zorluk çeken gençleri sanal ortama çekmektedir. Bu gençler her geçen gün sanal sohbete daha çok rağbet etmekte ve yakınlarıyla duygu, düşünce ve problemlerini paylaşmak yerine sanal dünyada tanımadıkları kişilerle paylaşmayı tercih etmektedir. Özkan'ın (2013) sosyal ağ kullanıcılarının e-sosyalleşme sürecindeki kimlik yapılandırma süreçlerini belirlemek amacıyla 100 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdiği çalışmada interneti kullanma sıklığı konusunda herhangi bir gizlilik gereksinimi duymayan öğrenciler sosyal paylaşım sitelerindeki bireylerle daha kolay iletişime geçtiklerini belirtmiştir. Bu nedenle gün geçtikçe gerçek sosyal ilişkilerinin yerini sanal ilişkiler almaktadır (Karaca, 2007)

Gençlik döneminin gelişimsel streslerinin etkisiyle sosyal ilişkilerin önem kazandığı ergen ve genç yetişkin popülasyonda, yüz yüze iletişimde sorun yaşayan bireyler için internet kullanımı daha riskli hale gelecektir. Çünkü çocuklar ve gençler yeterli ve sağlıklı iletişim kurabileceği ortamlar bulamadığında bu ihtiyacını internet üzerinden gidermeye çalışabilecektir (Ekşi ve Ümmet, 2013).

BÖLÜM III.

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada genç yetişkinlerin internet bağımlılığı yönelimine sahip olup olmadıklarının çeşitli değişkenler çerçevesinde incelenmesi amacıyla nicel araştırma metodlarından tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma, mevcut durumu betimlemeye yönelik ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÇALIŞMA GRUBU

Araştırma, 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Döneminde Üsküdar Üniversitesi Edebiyat Fakültesi örgün programlarından 18-25 yaş arası seçkisiz örnekleme yolu ile seçilen 251 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan bu öğrencilerin 153'ü kız (%61) ve 98'i erkek (%39) öğrencidir. Katılımcıların yaşı 18-25 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 20,95'tir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, bireylerin problemlili internet kullanım düzeyleri için Problemlili İnternet Kullanım Ölçeği (Ceyhan vd., 2007), iletişim becerileri düzeyleri için İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ) (Korkut, 1996) ile toplanmıştır. Ayrıca araştırmanın diğer değişkenleri yaş, cinsiyet, akademik başarı gibi demografik bilgilere ait veriler ve internet kullanımına ilişkin verilerin elde edilmesinde "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

3.3.1. Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği (PİKÖ)

PİKÖ, Ceyhan, Ceyhan ve Gürçan (2007) tarafından internet kullanımının normalden patolojiye uzanan genişlikte yoğunluğunun değişiklik gösterebileceği sayılısından hareketle üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanım düzeylerini ölçmek üzere geliştirilmiştir. Ölçek, bireyin kendini ifade etmesine dayalı bir boyutsal ölçek olup, “tamamen uygun”dan “hiç uygun değil”e kadar değişen aralıkta beşli derecelendirme ile yanıtlanan 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 33 ile 165 arasında değişebilmektedir. Bu çerçevede, ölçekten alınabilecek puanların yüksekliği bireylerin internet kullanımlarının sağlıksızlaştığına, onların yaşamlarını olumsuz bir biçimde etkilediğine ve internet bağımlılığı gibi bir patolojiye eğilim oluşturabileceğine işaret etmektedir (Ceyhan vd., 2007).

Ölçeğin üniversite öğrencilerinden elde edilen açımlayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin internetin olumsuz sonuçları, sosyal fayda/sosyal rahatlık, aşırı kullanım olmak üzere üç alt faktörden oluştuğunu ortaya koymuştur. Bu üç faktör birlikte toplam varyansın %48.96’sını açıklamıştır. Ölçekten alınan puanlar her bir alt boyut için ayrı olabileceği gibi ölçekten toplam bir problemlı internet kullanım puanı da elde edilebilmektedir. PİKÖ’nün ayırt edici geçerliğinin bir göstergesi olarak haftada ortalama interneti kullanma süresi açısından internette daha çok zaman geçirenlerin daha fazla problemlı internet kullanımına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, kendisini internet bağımlısı olarak algılayanların problemlı internet kullanım düzeyleri kendisinde hiçbir bağımlılık olmadığını belirtenlerden önemli biçimde daha yüksek çıkmıştır ($p<.05$). PİKÖ’nün benzer ölçek olan Davis’in İnternette Bilişsel Durum Ölçeği Türkçe adaptasyonu (Keser Özcan ve Buzlu, 2005) ile arasındaki korelasyon katsayısı ise 0.61 olarak bulunmuştur. PİKÖ’nün iç tutarlılık katsayısı (α) ise 0.94 olarak elde edilmiştir. Madde toplam puan güvenirliliği katsayılarının ise 0.31 ile 0.70 arasında ($p<.001$) değiştiiği ortaya çıkmıştır. Ölçeğin test tekrarı korelasyonu ise 0.81 olarak ($p<.001$) ve iki parçası arasındaki korelasyon ise 0.83 olarak bulunmuştur (Ceyhan vd., 2007). Bu araştırmada elde edilen puanların değerlendirilmesi için puan aralığı hesaplanmış, değerlendirme için kullanılan aralık değerleri 33-86 puan arası problemsiz internet kullanımı, 87-165 puan arası problemlı kullanımı olarak kabul edilmiştir.

3.3.2. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)

İBDÖ, Korkut (1996) tarafından bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Beşli Likert tipinde bir ölçek olan İBDÖ, iletişim becerilerine ilişkin değerlendirmeleri içeren 25 olumlu ifadeden oluşmaktadır. Ölçekten elde edilebilecek toplam puan 25 ile 125 arasında değişebilmekte olup, ölçekten alınacak puanların yüksekliği bireyin kendi iletişim becerilerine ilişkin olumlu yönde değerlendirmelere sahip olduğunu göstermektedir. Korkut (1999) tarafından üniversite öğrencileri ve yetişkin grupları ile gerçekleştirilen geçerlik ve güvenirlik çalışmalarında, İBDÖ'nün Empatik Eğilim Ölçeği ile geçerlilik katsayılarının yetişkinler için .48 ve üniversite öğrencileri için .52 olarak bulunmuştur. İBDÖ'nün güvenirlik çalışmalarında ise ölçeğin iç tutarlılık katsayıları ise yetişkinler için .75 ve üniversite öğrencileri için .86 olarak elde edilmiştir. Ölçeğe ilişkin testin tekrarı güvenirlik katsayısı ise 0.78 olarak ortaya çıkmıştır. Böylece, İBDÖ üniversite öğrencilerinin ve yetişkinlerin iletişim becerilerine ilişkin değerlendirmelerini elde etmek için araştırmalarda kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak ortaya konmuştur (Korkut, 1999). İBDÖ'nden elde edilen puanların değerlendirilmesi için puan aralığı hesaplanmış, değerlendirme için kullanılan aralık değerleri şu şekilde kabul edilmiştir: 25-45 çok düşük, 46-65 düşük, 66-85 orta, 86-105 yüksek ve 106-125 çok yüksek.

3.3.3. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada bireylerin bazı kişisel ve internet kullanım davranışları hakkında bilgi toplamak için bir bilgi anketi geliştirilmiştir. Bu ankette, öğrencilerin yaş, cinsiyet, anne-baba eğitim düzeyi, akademik başarı, sosyoekonomik durum ve internette geçirdikleri süre gibi kişisel bilgileri ile internet kullanmadaki temel amaçlarına ilişkin sorular yer almıştır. Bu çerçevede, öğrenciler internet kullanmadaki temel amaçlarının ne olduğu sorusuna, “derslerle ilgili araştırmalar yapmak”, “oyun oynamak”, “eğlenmek”, “tanımadığım kişilerle sosyal ilişkiler kurmak” ve “tanıdıklarım ile iletişim kurmak” seçeneklerinden kendilerine en uygun olanı işaretleyerek yanıt vermişlerdir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma 2016 yılı Nisan-Mayıs döneminde, Üsküdar Üniversitesi Kuzey yerleşkesinde yapılmıştır. Araştırma gönüllülük ilkesi esas alınarak, araştırmacı tarafından uygulamanın belirlendiği gün ve saatlerde uygulamanın yapılacağı sınıflarda araştırmaya katılmayı kabul eden 251 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere Kişisel Bilgi Formu, Problemi İnternet Kullanım Ölçeği ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği verilmiştir. Uygulama süresi her öğrenci için değişmekte olup 15-20 dakika arası sürmüştür. Araştırma, Üsküdar Üniversitesi Etik Kurulu'na onaylanmıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma ile ilgili ölçekler uygulandıktan sonra elde edilen veriler, SPSS 20.0 programında değerlendirilmiştir. Ölçeklerin normallik dağılımına bakılmış ve parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ alınmıştır. Ölçeklerden elde edilen toplam puanlara ilişkin betimsel istatistiklerin tabloları verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerinin tanımlayıcı analizleri tablo halinde verilmiştir. Değişkenler arası ilişkiyi belirleyebilmek için Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. İki gruptan oluşan değişkenlerde T-testi, ikiden fazla gruptan oluşanlara ise Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) Testi uygulanmıştır. Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA) sonucunda anlamlı bir farklılık çıkması durumunda farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Tukey yöntemi ile analizi yapılmıştır.

BÖLÜM IV.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, toplanan verilerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. İlk aşamada, araştırmaya katılan öğrencilerinin demografik özellikleri incelenmiştir. İkinci bölümde problemlerle ilgili internet kullanımı ile ilgili tüm değişkenlere ilişkin dağılımlar ve analiz sonuçları verilmiştir.

4.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN KİŞİLERİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Tablo 4.1. Cinsiyet İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde
Kız	153	61,0
Erkek	98	39,0
Total	251	100,0

Tablo 4.1.'de öğrencilerin cinsiyetlere göre dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin 153 (%61,0)'ü kız, 98 (%39,0)'i erkektir. Katılımcıların çoğunluğu kızlardan (n=153;%61) oluşmaktadır.

Tablo 4.2. Yaşla İlgili Tanımlayıcı Analizler

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	s.s
Yaş	251	18,00	25,00	20,95	2,01

Tablo 4.2.'de araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması görülmektedir. Katılımcılar 18-25 yaş arasında değişmekte olup yaş ortalaması 20.95'tir.

Tablo 4.3. Ailenin Aylık Geliri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1000-3000TL	83	33,1	33,1
3001-5000TL	81	32,3	65,3
5000TL-uzeri	87	34,7	100,0
Total	251	100,0	

Tablo 4.3.'te öğrencilerin ailelerine ait aylık gelir düzeylerinin dağılımları görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin, 83 (%33,1)'ü 1000-3000TL, 81 (%32,3)'i 3001-5000TL ve 87 (%34,7)'si 5000TL-üzeri şeklinde aylık gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Aile gelirlerinin eşit dağıldığı söylenebilir.

Tablo 4.4. Annenin Eğitim Durumu İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Okuryazar değil	6	2,4	2,4
Okuryazar	21	8,4	10,8
İlkokul	56	22,3	33,1
Ortaokul	49	19,5	52,6
Lise	70	27,9	80,5
Üniversite	49	19,5	100,0
Total	251	100,0	

Tablo 4.4.'te öğrencilerin anne eğitim düzeylerinin dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin annelerinden, 6 (%2,4)'sının okuryazar olmadığı, 21 (%8,4)'inin okuryazar olduğu, 56 (%22,3)'sının ilkokuldan, 49 (%19,5)'unun ortaokuldan, 70 (%27,9)'inin liseden ve 49 (%19,5)'unun üniversiteden mezun olduğu görülmektedir. Annelerden lise mezunu olanlar en yüksek yüzdeye sahiptir (n=70; %27,9).

Tablo 4.5. Babanın Eğitim Durumu İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde
Okur yazar değil	2	,8
Okur yazar	7	2,8
İlkokul	32	12,7
Ortaokul	54	21,5
Lise	73	29,1
Üniversite	83	33,1
Toplam	251	100,0

Tablo 4.5.'te öğrencilerin baba eğitim düzeylerinin dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin babalarından, 2 (%0,8)'sinin okuryazar olmadığı, 7 (%2,8)'sinin okuryazar olduğu, 32 (%12,7)'sinin ilkokuldan, 54 (%21,5)'ünün ortaokuldan, 73 (%29,1)'ünün liseden ve 83 (%33,1)'ünün üniversiteden mezun olduğu görülmektedir. Babalardan üniversite mezunu olanlar en yüksek yüzdeye sahiptir (n=83; %33,1).

Tablo 4.6. Genel Not Ortalaması İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1.00-2.44	78	31,1	31,1
2.45-2.99	77	30,7	61,8
3.00-4.00	96	38,2	100,0
Toplam	251	100,0	

Tablo 4.6.'da öğrencilerin akademik başarı durumlarına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin, 78 (%31,1)'i 1.00-2.44 arasında, 77 (%30,7)'si 2.45-2.99 arasında, 96 (%38,2)'si 3.00-4.00 arasında akademik başarı ortalamasına sahiptir. Analiz sonucunda; katılımcıların başarı notları görece eşit dağılmaktadır ancak 3.00-4.00 arası akademik başarı ortalamasına sahip olanlar hafifçe çoğunlukta olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4.7. İnternet Kullanım Amacı İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Derslerle ilgili araştırma yapmak	45	17,9	17,9
Oyun oynamak	26	10,4	28,3
Eğlenmek için interneti kullanmak	112	44,6	72,9
Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	5	2,0	74,9
Tanıdığım kişiler ile iletişim kurmak	63	25,1	100,0
Toplam	251	100,0	

Tablo 4.7.'de öğrencilerin interneti kullanma amaçlarına göre dağılımı görülmektedir. Öğrencilerden 45 (%17,9)'inin derslerle ilgili araştırma yapmak, 26 (%10,4)'ünün oyun oynamak, 112 (%44,6)'sinin eğlenmek, 5 (%2,0)'ünün tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak ve 63 (%25,1)'ünün tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak amacıyla interneti kullandığı görülmektedir. Bu dağılıma göre, internetin daha çok eğlenme amaçlı kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 4.8. Ortalama İnternet Kullanım Süreleri İle İlgili Tanımlayıcı Analizler

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
4 saat ve altı	34	13,5	13,5
5-9 saat arası	64	25,5	39,0
10-15 saat arası	58	23,1	62,2
16 saat ve üzeri	95	37,8	100,0
Toplam	251	100,0	

Tablo 4.8.'de öğrencilerin haftalık internet kullanım sürelerine göre dağılımı görülmektedir. Buna göre; öğrencilerin, 34 (%13,5)'ü 4 saat ve altında, 64 (%25,5)'ü 5-9saat arasında, 58 (%23,1)'i 10-15 saat arasında ve 95 (%37,8)'i ise 16 saat ve üzeri haftalık internet kullanmaktadır. İnternet kullanım süresi dağılımında ise en yüksek yüzdeyi 16 saat ve üstünde kullananlar oluşturmaktadır (n=95;%37.8).

Tablo 4.9. İletişim Becerileri Ölçeğine Ait Tanımlayıcı Analizler

	N	Minimum	Maksimum	Ortalama	s.s.
İletişim	251	28.00	125.00	97.91	17.04

Tablo 4.9.'da öğrencilerin iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puan ortalaması görülmektedir. Araştırmada öğrencilerin İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puanlar 28-125 aralığındadır ve puan ortalamasının 97.91 olduğu görülmüştür.

4.2. PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMI ÖLÇEĞİ'NE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde araştırmada incelenen alt problemlere ilişkin olarak toplanan verilerin istatistiksel analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Üniversite öğrencilerinin problemlı internet kullanımı düzeylerine ilişkin sonuçlar ele alınan bağımsız değişkenler açısından sunulmuştur.

Tablo 4.10. Kız ve Erkek Katılımcıların Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırması t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	sd	T	Anlamlılık
Problemlı İnternet Kullanımı	Kız	153	66,50	23,91	249	-8,17	,000
	Erkek	98	95,47	32,11			

Tablo 4.10.'da öğrencilerin problemlı internet kullanımı toplam puanının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı t-testi ile incelenmiştir. İnceleme sonucuna göre öğrencilerin cinsiyete göre problemlı internet kullanımları ortalamaları arasında anlamlı bir fark söz konusudur ($t=-8,17$, $p<,01$). Erkekler ($X=95,47$), kadınlara ($X=66,50$) göre anlamlı olarak daha fazla problemlı internet kullanımı ortalamalarına sahiptir. Bu sonuca göre; erkeklerin problemlı internet kullanımlarının kızlardan daha yüksek olduğu ileri sürülebilir.

Tablo 4.11. Üniversite Öğrencilerinin Yaşlarına Göre Problemlerli İnternet Kullanımı Puan Ortalamaları Ve Standart Sapmaları

Yas	Ortalama	N	Standart Sapma
18,00	94,89	27,00	37,73
19,00	75,49	41,00	29,77
20,00	68,29	51,00	23,98
21,00	68,14	42,00	24,91
22,00	86,54	28,00	31,15
23,00	80,65	26,00	35,15
24,00	91,41	22,00	30,95
25,00	71,43	14,00	27,14
Toplam	77,82	251,00	30,79

Tablo 4.11.'de yaşlara göre problemlerli internet kullanımına ait ortalama puanları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin yaşlarına göre problemlerli internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.12'de verilmiştir.

Tablo 4.12. Yaş Gruplarına Göre Problemlerli İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	23620,695	7	3374,385	3,842	,001
Grup içi	213434,237	243	878,330		
Toplam	237054,932	250			

Yaş gruplarına göre problemlerli internet kullanımı puan ortalamaları arasında yapılan varyans analizi sonucuna göre gruplar arasında anlamlı fark söz konusudur ($p<.01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırmalar yapılmış ve sonuçları Tablo 4.13.'te verilmiştir.

Tablo 4.13. Yaş Grupları Arası İkili Problemlü İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

(I) Yas	(J) Yas	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
18	19	19,40	7,34	0,146
	20	26,59*	7,05	0,005
	21	26,74*	7,31	0,007
	22	8,35	7,99	0,967
	23	14,23	8,14	0,656
	24	3,47	8,51	1
	25	23,46	9,76	0,244
19	20	7,19	6,21	0,943
	21	7,34	6,50	0,95
	22	-11,04	7,26	0,796
	23	-5,16	7,42	0,997
	24	-15,92	7,83	0,462
	25	4,05	9,17	1
20	21	0,15	6,17	1
	22	-18,24	6,97	0,155
	23	-12,35	7,14	0,667
	24	-23,11*	7,55	0,05
	25	-3,13	8,94	1
21	22	-18,39	7,23	0,182
	23	-12,51	7,39	0,693
	24	-23,26	7,79	0,062
	25	-3,28	9,14	1
22	23	5,88	8,07	0,996
	24	-4,87	8,44	0,999
	25	15,10	9,70	0,775
23	24	-10,75	8,58	0,915
	25	9,22	9,82	0,982
24	25	19,98	10,13	0,503

*anlamlılık .05 düzeyinde

Gruplar arası farkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını görmek için yapılan karşılaştırmalar sonunda aralarında fark çıkan gruplar; 18 yaş ile 20 yaş grubu arasında ortalama farkı 26,59 ($p<.01$); 18 yaş ile 21 yaş grubu arasında ortalama farkı 26,74 ($p<.01$) olup 18 yaş grubu bu iki gruptan yüksektir. Son olarak 20 yaş ile 24 yaş

grubu arasında ortalama farkı 23,11 ($p=.05$) olup 24 yaş grubu daha yüksektir, sonuçlar anlamlıdır. Diğer ikili karşılaştırmalar arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır.

Tablo 4.14. Gelir Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı

Ailenin aylık geliri	Ortalama	N	Std. Sapma
1000-3000TL	71.67	83	28.20
3001-5000TL	75.06	81	27.26
5000TL-üzeri	86.25	87	34.51
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.14.'te öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre problemlİ internet kullanımına ait ortalama puanları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin gelirlerine göre problemlİ internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15. Gelir Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	9937,58	2	4968,79	5,42	,005
Grup İçi	227117,34	248	915,79		
Toplam	237054,93	250			

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin aylık gelir durumlarına göre problemlİ internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı fark söz konusudur ($p<,01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırmalar yapılmış ve sonuçları Tablo 4.16.'da verilmiştir.

Tablo 4.16. Gelir Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları Tukey HSD

(I) Ailenin aylık geliri	(J) Ailenin aylık geliri	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
1000-3000TL	3001-5000TL	-3,39	4,73	0,75
	5000TL-üzeri	-14,57*	4,64	0,01
3001-5000TL	5000TL-üzeri	-11,19*	4,67	0,05

Gruplar arası farkların hangi ikili gruplardan kaynaklandığını görmek için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, Tablo 4.16.'te görüldüğü gibi, üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan bireyler, düşük ve orta sosyo-ekonomik düzeyde bulunan bireylere göre anlamlı düzeyde daha yüksek problemlerle internet kullanımı puanlarına sahiptir ($p=,05$ ve $p<,05$).

Tablo 4.17. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlerle İnternet Kullanımı Ortalamaları

Annenin eğitim durumu	Ortalama	N	Std. Sapma
Okuryazar değil	74.00	6	34.54
Okuryazar	84.23	21	33.65
İlkokul	76.92	56	29.98
Ortaokul	81.06	49	29.93
Lise	74.92	70	30.15
Üniversite	77.44	49	32.64
Toplam	77.82	251	30.79

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre problemlerle internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacıyla ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.18.'de verilmiştir.

Tablo 4.18. Anne Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlerle İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	2103,827	5	420,765	,439	,821
Grup içi	234951,105	245	958,984		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyleri ile problemlerle internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.19. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

Babanın eğitim durumu	Ortalama	N	Std. Sapma
Okuryazar değil	58.00	2	19.79
Okuryazar	106.14	7	39.68
İlkokul	84.71	32	34.62
Ortaokul	74.01	54	27.48
Lise	73.94	73	29.37
Üniversite	79.13	83	30.83
Toplam	77.82	251	30.79

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeylerine göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.20.'de verilmiştir.

Tablo 4.20. Baba Eğitim Düzeyi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	9943,302	5	1988,660	2,145	,061
Grup içi	227111,630	245	926,986		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin baba eğitim düzeyleri ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.21. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

Genel not ortalaması	Ortalama	N	Std. Sapma
1.00-2.44	101.97	78	29.27
2.45-2.99	73.81	77	28.06
3.00-4.00	61.40	96	20.15
Toplam	77.82	251	30.79

Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarına göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.22.'de verilmiştir.

Tablo 4.22. Başarı Notu Gruplarına Göre Problemlİ İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	72604,373	2	36302,186	54,746	,000
Grup İçi	164450,560	248	663,107		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile problemlİ internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<,01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.23.'te verilmiştir.

Tablo 4.23. Başarı Notu Grupları Arası İkili Problemlİ İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

Tukey HSD

(I) Genel not ortalaması	(J) Genel not ortalaması	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
1.00-2.44	2.45-2.99	28,15*	4,13	,000
	3.00-4.00	40,56*	3,92	,000
2.45-2.99	1.00-2.44	-28,15*	4,13	,000
	3.00-4.00	12,41*	3,93	,005
3.00-4.00	1.00-2.44	-40,56*	3,92	,000
	2.45-2.99	-12,41*	3,93	,005

Yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda başarı düzeyindeki her yükselme problemlİ internet kullanımında anlamlı bir düşüşe karşılık gelmiştir ($p<,01$). Bu yüzden iki değişken arasındaki korelasyon incelenmiştir.

Tablo 4.24. Problemlı İnternet Kullanımı İle Not Ortalaması Arasındaki İlişki

		Problemlı İnternet Kullanımı	Genel not ortalaması
Problemlı İnternet Kullanımı	Pearson Korelasyonu	1	-,541**
	Anlamlılık (2-tailed)		,000
	N	251	251

**Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı (2 uçlu).

Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile problemlı internet kullanımları arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon söz konusudur ($r=-,541$; $p<.01$).

Tablo 4.25. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	Ortalama	N	Std. Sapma
Derslerle ilgili araştırma yapmak	56.48	45	20.75
Oyun oynamak	109.46	26	32.63
Eğlenmek için interneti kullanmak	79.53	112	28.26
Tanimadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	97.40	5	33.42
Tanidim kişiler ile iletişim kurmak	75.39	63	28.17
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.25.'te öğrencilerin interneti kullanma amaçlarına göre problemlı internet kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma amaçlarına göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.26.'da verilmiştir.

Tablo 4.26. Kullanım Amacı Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	49123,090	4	12280,772	16,075	,000
Grup içi	187931,842	246	763,951		
Toplam	237054,932	250			

Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma amaçları ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<.01$). Farkın

hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.27.'de verilmiştir.

Tablo 4.27. Kullanım Amacı Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

(I) İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	(J) İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
Derslerle ilgili araştırma yapmak	Oyun oynamak	-52,97*	6,81	0,00
	Eğlenmek için interneti kullanmak	-23,04*	4,88	0,00
	Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	-40,91*	13,03	0,02
	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	-18,90*	5,39	0,00
Oyun oynamak	Eğlenmek için interneti kullanmak	29,92*	6,02	0,00
	Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	12,06	13,50	0,90
	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	34,06*	6,44	0,00
Eğlenmek için interneti kullanmak	Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	-17,86	12,63	0,62
	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	4,14	4,35	0,88
Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak	-22,00	12,84	0,43

İkili karşılaştırmalarda dersle ilgili araştırma yapmak için internet kullanan grup, oyun oynamak için internet kullanan gruptan (Fark=52.97;p<,01), eğlenmek için kullanan gruptan (Fark=23.04;p<,01), tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için kullanan gruptan (Fark=40.91;p<,05) ve tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için kullanan gruptan (Fark=18.90;p<,01) anlamlı olarak daha düşük problemlı internet kullanımı skorlarına sahiptir.

Oyun oynamak için internet kullanan grup, eğlenmek için internet kullanan gruptan (Fark=29.92;p<,01) ve tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan gruptan (Fark=34.06;p<,01) anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir. Oyun oynamak için internet kullanan grup, tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için internet kullanan gruptan anlamlı olarak fark göstermemektedir (p>,05).

Eğlenmek için internet kullanan grup ile tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için internet kullanan grup, tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan grup arasında anlamlı bir fark yoktur (p>.05). Son olarak tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan grup ile tanımadığı kişiler ile sosyal ilişki kurmak için internet kullanan grup arasında anlamlı bir fark yoktur (p>.05).

Problemlili internet kullanımı ölçeği kesme puanına göre problemlili kullanımına sahip olan ve olmayan şeklinde ayrılan öğrencilerin internet kullanım amaçlarını incelemek için Ki Kare Analizi yapılmıştır.

Tablo 4.28. Problemlili İnternet Kullanımı Olup Olmamasına Göre Kullanım Amaç Tablosu

			Problemlili İnternet Kullanımı		Toplam
			Yok	Var	
İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz	Derslerle ilgili araştırma yapmak	Frekans yüzdesi	40 25.8%	5 5.2%	45 17.9%
	Oyun oynamak	Frekans yüzdesi	6 3.9%	20 20.8%	26 10.4%
	Eğlenmek için interneti kullanmak	Frekans yüzdesi	67 43.2%	45 46.9%	112 44.6%
	Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak	Frekans yüzdesi	1 0.6%	4 4.2%	5 2.0%
	Tanıdığım kişiler ile iletişim kurmak	Frekans yüzdesi	41 26.5%	22 22.9%	63 25.1%
Toplam		Frekans yüzdesi	155 100.0%	96 100.0%	251 100.0%

Tablo 4.28.'de internet kullanım amaçlarına göre problemlı internet kullanımına sahip olan ve olmayan şekilde ayrılan öğrencilerin dağılımı gösterilmiştir. İnterneti en çok derslerle ilgili araştırma yapmak için kullandığını belirten 45 (%17,9) öğrenciden 40 (%25,8)'nda problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 5 (%5,2) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Oyun oynamak amacı ile internet kullandığını belirten 26 (%10,4) öğrenciden 6 (%3,9)'sında problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 20 (%20,8) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Eğlenmek için internet kullandığını belirten 112 (%44,6) öğrenciden 67 (%43,2)'sinde problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 45 (%46,9) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak amacı ile internet kullandığını belirten 5 (%2,0) öğrenciden 1 (%0,6)'inde problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 4 (%4,2) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir. Tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak amacı ile internet kullandığını belirten 63 (%25,1) öğrenciden 41 (%26,5)'inde problemlı internet kullanımını olmadığı ancak 22 (%22,9) tanesinin problemlı internet kullanımına sahip olduğu görülmektedir.

Fark olup olmadığını görmek için Ki Kare Testi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.29.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.29. Ki Kare Testi

	Değer	sd	Anlamlılık
Pearson Ki-Kare	34.659	4	.000
N	251		

Görüldüğü gibi problemlı internet kullanımını ile amaçlar tablosunda anlamlı bir fark söz konusudur. Her ne kadar bu fark için bir yön söz konusu değilse de özellikle derslerle ilgili araştırma yapmak için internet kullanımında problemlı internet kullanımını olasılığı düşmekte (%25.8'e karşılık %5.2) ve oyun oynamak için internet kullanımında da problemlı internet kullanımını olasılığı artmakta (%3.9'a karşılık %20.8) gibi gözükmektedir.

Tablo 4.30. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

Bir haftada ortalama kac saat internete giriyorsunuz	Ortalama	N	Std. Sapma
4 saat ve alti	53.88	34	18.09
5-9 saat arasi	66.39	64	24.09
10-15 saat arasi	76.05	58	26.78
16 saat ve uzeri	95.16	95	31.30
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.30.'da öğrencilerin haftalık internet kullanım sürelerine göre problemlı internet kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları gösterilmiştir. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma sürelerine göre problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4.31.'de verilmiştir.

Tablo 4.31. İnternet Kullanım Süresi Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar Arası	56616.018	3	18872.006	25.834	.000
Grup içi	180438.914	247	730.522		
Toplam	237054.932	250			

Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma süreleri ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.32.'de verilmiştir.

Tablo 4.32. İnternet Kullanım Süresi Grupları Arası İkili Problemlı İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

Tukey HSD

(I) Bir haftada ortalama kaç saat internete giriyorsunuz	(J) Bir haftada ortalama kaç saat internete giriyorsunuz	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık
4 saat ve altı	5-9 saat arası	-12.50	5.73	.131
	10-15 saat arası	-22.16*	5.83	.001
	16 saat ve üzeri	-41.28*	5.40	.000
5-9 saat arası	10-15 saat arası	-9.66	4.89	.202
	16 saat ve üzeri	-28.77*	4.37	.000
10-15 saat arası	16 saat ve üzeri	-19.11*	4.50	.000

Hangi gruplar arasında fark olduğunu bulmak için yapılan ikili karşılaştırmalarda; 4 saat ve altı grubu ile 5-9 saat grubu arasında anlamlı fark bulunmazken, ile 10-15 saat arası ve 16 saat ve üstü grubu arasında anlamlı bir negatif fark (4 saat ve altı grubunun skorları daha düşük) bulgulanmıştır ($p<.05$). 16 saat ve üstü grubu ise diğer tüm gruplardan anlamlı olarak daha yüksek problemlı internet kullanımı skorlarına sahiptir ($p<.01$). Diğer gruplar arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.33. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemlı İnternet Kullanımı Ortalamaları

İletişim Puanı	Ortalama	N	Std. Sapma
Çok düşük	66.33	3	38.79
Düşük	123.70	10	20.07
Orta	99.61	36	28.89
Yüksek	79.18	106	29.63
Çok yüksek	63.71	96	23.20
Toplam	77.82	251	30.79

Tablo 4.33.'te üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim beceri düzeylerine göre problemlı internet kullanımı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları gösterilmiştir.

İletişim becerilerini ‘‘çok düşük’’ olarak değerlendiren kişilerin sayısı oldukça azdır ve evreni yansıtmayacağı düşünülmektedir. Bu grubun puanları gözardı edildiğinde iletişim becerileri yükseldikçe problemlili internet kullanımı puan ortalamalarının azaldığı görülmektedir.

İletişim becerileri ve problemlili internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 4.34.’te verilmiştir.

Tablo 4.34. Problemlili İnternet Kullanımı İle İletişim Becerisi Arasındaki Korelasyon

		Problemlili İnternet Kullanımı	İletişim Becerisi
Problemlili İnternet Kullanımı	Pearson Korelasyonu	1	-.446**
	Anlamlılık (2-tailed)		.000
	N	251	251

** .Korelasyon .01 düzeyinde anlamlı (2 uçlu).

Problemlili internet kullanımı ile algılanan iletişim beceri düzeyleri arasında negatif ve anlamlı bir ilişki söz konusudur ($r=-.446$; $p<.01$). Bu korelasyonun kesme puanları için anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını görmek için bu puanlara göre varyans analizi yapılmıştır.

Tablo 4.35. İletişim Becerisi Ölçeği Kesme Puanları Gruplarına Göre Problemlili İnternet Kullanımı Varyans Analizi

	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	anlamlılık
Gruplar arası	57827.97	4	14456.99	19.84	.000
Grup içi	179226.95	246	728.56		
Toplam	237054.93	250			

Üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim becerisi düzeylerine göre problemlili internet kullanımları arasında bir fark söz konusudur ($F=19.84$; $p<.01$).

Farkın hangi gruplardan kaynaklandığını saptamak amacıyla Tukey Analizi (HSD) ile karşılaştırma yapılmış ve sonuçları Tablo 4.36.'da verilmiştir.

Tablo 4.36. İletişim Becerileri Grupları Arası İkili Problemlü İnternet Kullanımı Karşılaştırmaları

Tukey HSD

(I) İletişim	(J) İletişim	Ortalama Farkı (I-J)	Std. hata	Anlamlılık
çok düşük	düşük	-57.36*	17.76	.012
	orta	-33.27	16.22	.245
	yüksek	-12.85	15.80	.926
	çok yüksek	2.61	15.82	1.000
düşük	orta	24.08	9.64	.095
	yüksek	44.51*	8.92	.000
	çok yüksek	59.98*	8.96	.000
orta	yüksek	20.42*	5.20	.001
	çok yüksek	35.89*	5.27	.000
yüksek	çok yüksek	12.85	15.80	.926

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok düşük olan grup, düşük olan gruba göre anlamlı olarak daha düşük problemlü internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=57.36;p<.05).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı düşük olan grup, puanı yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlü internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=44.51;p<.01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı düşük olan grup, değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlü internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=59.98;p<.01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı orta olan grup, değerlendirilen iletişim becerisi puanı yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlü internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=20.42;p<,01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı orta olan grup, değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok yüksek olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlü internet kullanımı skorlarına sahiptir (Fark=35.89;p<,01).

Değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok düşük olan grup ile puanı orta olan grup, puanı yüksek olan grup, puanı çok yüksek olan grup arasında anlamlı bir fark yoktur. Değerlendirilen iletişim becerisi puanı düşük olan grup ile puanı orta olan grup arasında anlamlı bir fark yoktur. Değerlendirilen iletişim becerisi puanı yüksek olan grup ile değerlendirilen iletişim becerisi puanı çok yüksek olan grup arasında anlamlı bir fark yoktur.

BÖLÜM V.

TARTIŞMA VE YORUM, SONUÇ, ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA VE YORUM

Bu çalışma 18-25 yaş arasında Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerde problemlerli internet kullanımı ile ilgili olduğu düşünölen sosyo-demografik özellikleri incelemek ve öğrencilerin algıladıkları iletişim becerileri ile problemlerli internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek için kesitsel çalışma olarak planlanmış ve yürütölmüştür.

Bu bölümde öğrencilerin demografik ve problemlerli internet kullanım düzeylerine ilişkin özellikler, iletişim becerisi ile problemlerli internet kullanımı arasındaki ilişki alanyazın doğrultusunda tartışılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin cinsiyet değişkeniyle problemlerli internet kullanımı toplam puan ortalamaları arasında erkekler lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görölmüştür ($t=-8,17$, $p<,01$). Erkekler, kızlara göre anlamlı olarak daha fazla problemlerli internet kullanımı ortalamalarına sahiptir.

Problemlerli internet kullanımı açısından erkeklerin kızlara oranla daha yüksek problemlerli internet kullanımı oranına sahip olduğunu gösteren pek çok araştırma bulunmaktadır (Young, 1998; Morahan-Martin and Schumacher, 2000; Öztürk vd., 2007; Çakır Balta ve Horzum 2008; Odacı ve Kalkan, 2010; Batıgün ve Kılıç, 2011). Durak Batıgün ve Kılıç (2011), 1198 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada erkeklerin internet bağımlılığı puanları kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Benzer bir şekilde Cömert ve Ögel (2009), yaptıkları araştırmada erkeklerin internet bağımlılığı riskinin kızlara göre 3 kat daha fazla olduğunu ileri sürmüştür. Alanyazında cinsiyetin problemlerli internet kullanımı üzerinde belirleyici bir değişken olmadığını gösteren araştırmalarda (Hall and Parsons, 2001; Bayraktar ve Gün, 2007) bulunmaktadır. Bayraktar ve Gün (2007), 18-27 yaş arasında olan 213 gencin, internet bağımlılığı ile yalnızlık ve ilişki tarzları arasındaki ilişkiyi saptamak için yaptıkları çalışmada; cinsiyetlere göre internet bağımlılığı açısından anlamlı bir

farklılık bulunmamıştır. Ancak yapılan araştırmalarda ağırlıklı olarak erkeklerin kızlara göre daha fazla problemlili internet kullanım düzeyine sahip oldukları bildirilmektedir.

Araştırma sonuçları genel alanyazına uygunluk göstermektedir. Kanımızca araştırma sonuçlarının uyumlu olmasının sebebi, erkeklerin kızlara oranla internette geçirdikleri sürelerin uzun olması ve internet cafe gibi internete erişimin olduğu yerlere daha kolay girebilmelerinden kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerin yaş değişkenine göre problemlili internet kullanımı toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. 18 yaş grubunun problemlili internet kullanım ortalamalarının 20-21 yaş grubunda yer alan öğrencilerden yüksek olduğu ve 20-24 yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık olup 24 yaş grubunun problemlili internet kullanım ortalamasının daha yüksek olduğu görülmüştür. 18 yaş grubundaki bireylerin problemlili internet kullanım puanları bütün gruplara göre daha yüksektir.

Yapılan alanyazın taraması sonucunda, ulusal veri kaynaklarında yaş düzeyine göre problemlili internet kullanımını inceleyen oldukça az araştırma bulunmaktadır. Köksal (2015), yaptığı araştırmada internet bağımlılığı ile katılımcıların yaş düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığını bildirmiştir. Bu sonuç araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermemektedir. Çağır (2010), çalışmasında 18 yaşın altındaki öğrencilerin problemlili internet kullanımlarının, 18-23 yaş arasındaki ve 23 yaş üstündeki öğrencilere göre anlamlı şekilde yüksek olduğunu bildirmiştir. Ni ve arkadaşlarının (2009), yaptıkları çalışmada yaş ile internet bağımlılık ölçeği toplam puan arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Soydan (2015), internet bağımlılığı ile yaş arasında negatif yönlü istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğunu bildirmiştir.

Alanyazındaki bulgular ile araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir. Bu bağlamda problemlili internet kullanım düzeyinin erken yaşlarda daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Kanımızca bu durum, üniversite yaşamına yeni başlayan öğrencilerin değişen çevreye uyum sağlamada güçlük çekmeleri ve internette rahatlatıcı aktivitelere yönelmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin ailelerinin aylık gelir durumlarına göre problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmanın özel üniversitede okuyan öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilmesi göz önüne alındığında aylık gelir düzeyi 1000-3000TL arasında olan öğrenciler düşük

sosyo-ekonomik düzeye, 3001-5000TL arasında geliri olan öğrenciler orta sosyo-ekonomik düzeye, 5000TL ve üzeri gelire sahip olan öğrenciler yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip olarak değerlendirilmiştir. Üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan bireyler, düşük ve orta sosyo-ekonomik düzeyde bulunan bireylere göre anlamlı düzeyde daha yüksek problemlili internet kullanımını ortalamalarına sahiptir. ($p=,05$ ve $p<,05$).

Sosyo-ekonomik düzey ile problemlili internet kullanım düzeyi ilişkisini inceleyen araştırmalarda farklı sonuçlar bildirilmiştir. Çakır Balta ve Horzum (2008), Esen ve Siyez (2011) yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı bir değişiklik göstermediğini bildirmiştir. Benzer şekilde Aylaz ve Aslan'ın (2014) yaptığı araştırmada, öğretim elemanlarının internet bağımlılığı ile ekonomik düzeyleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu araştırmaların aksine araştırmanın bulgularıyla paralellik gösteren araştırma sonuçları da bildirilmiştir. Durak Batıgün ve Kılıç'ın (2011), Bayraktar'ın (2001) çalışmalarında üst sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilerin orta ve alt sosyo-ekonomik düzeyde yer alan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek internet bağımlılığı puanlarına sahip oldukları bildirilmiştir. Şahin (2011), ilköğretim çağındaki öğrencilerin internet bağımlılığını araştırdığı tez çalışmasında, sosyo-ekonomik düzey arttıkça internet bağımlılığı görülme sıklığının arttığını tespit etmiştir.

Araştırmamızda da bu bulgularla tutarlı olarak aylık gelir düzeyi arttıkça problemlili internet kullanım riskinin arttığını söyleyebiliriz. Kanımızca araştırma sonuçlarının uyumlu olmasının sebebi üst gelir düzeyinde internete erişimin daha kolay olması ve bilgisayar tablet gibi internete ulaşabileceği araçlara daha kolay sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin anne eğitim düzeyleri ve baba eğitim düzeyleri ile problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>,05$).

Alanyazın incelendiğinde Sevindik (2011), Fırat Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin problemlili internet kullanımı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını belirlemek amacı ile yaptığı araştırmada, anne ve baba eğitim düzeyinin yükseldikçe problemlili internet kullanımının arttığını bildirmiştir. Bu bulgunun aksine, Chiu ve Huang (2009), 495 lise öğrencisi üzerinde yaptığı araştırmada anne ve babanın öğrenim

durumunun internet bağımlılığı durumu açısından anlamlı bir farklılık yaratmadığını ifade etmiştir. Ülkemizde Şahin (2011), Gökçeaslan ve Günbatır'ın (2012) çalışmalarında, anne ve baba öğrenim düzeylerine göre internet bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılık olmadığını gösteren benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Bu bağlamda araştırmanın bulguları alanyazını destekler biçimdedir. Anne-baba eğitim düzeylerinin problemlili internet kullanımını arttırmada önemli bir faktör olmadığı düşünülmektedir. Kanımızca, üniversite yaşamının başlamasıyla beraber genellikle aileden uzaklaşmanın etkisiyle bireylerin etkinliklerinin kendi öz-denetimlerinde olması anne-babaların eğitim düzeylerinin problemlili internet kullanımı üzerindeki etkisini ortadan kaldırmaktadır.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Başarı düzeyindeki her yükselme problemlili internet kullanımında anlamlı bir düşüşe karşılık gelmiştir. İki değişken arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin problemlili internet kullanımlarının akademik başarılarına etkisini inceleyen araştırmaların bulgularıyla, araştırmanın bulguları paralellik göstermektedir. Bu araştırmalarda, internet bağımlılığı olan grubun akademik performanslarının bağımlı olmayan gruptan daha düşük olduğu bildirilmiştir (Bayraktar, 2001; Kubey et al., 2001). Esen ve Siyez (2011) 700 öğrenci ile yaptıkları araştırmada, internet bağımlılığının akademik başarı değişkenine göre farklılaştığını, akademik başarısı düşük olan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin, akademik başarısı yüksek olan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Kanımızca internetin sorunlu kullanımında internet başında uzun süreler geçirilmesi göz önüne alındığında gençlerin uykusuz kalarak, derse devam edememesinin ve buna bağlı yetersiz akademik bilgi sonucunda başarısız bir öğrenci olmasının kaçınılmaz olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma sonuçları alanyazını destekler biçimdedir.

Araştırmada öğrencilerden 45 (%17,9)'inin derslerle ilgili araştırma yapmak, 26 (%10,4)'sinin oyun oynamak, 112 (%44,6)'sinin eğlenmek, 5 (%2,0)'inin tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak ve 63 (%25,1)'ünün tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak amacıyla interneti kullandığı görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma

amaçları ile problemleri internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Dersle ilgili araştırma yapmak için internet kullanan öğrenciler diğer amaçlarla kullanan öğrencilerden anlamlı olarak daha düşük problemleri internet kullanımı skorlarına sahiptir. Oyun oynamak için internet kullanan öğrenciler, eğlenmek için internet kullanan ve tanıdığı kişiler ile iletişim kurmak için internet kullanan, tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak için kullanan öğrencilerden anlamlı olarak daha yüksek problemleri internet kullanımı skorlarına sahiptir.

Alanyazında, internet kullanım amaçları ile problemleri internet kullanımı veya internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi inceleyen çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Balcı ve Gülnar (2009), gerçekleştirdikleri çalışmada, interneti online oyun oynamak (%40.4) ve sörf yapmak (%38.3) için kullanan katılımcıların; diğer amaçlarla interneti kullanan katılımcılara göre internet bağımlılık oranlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Şahin (2011), internetin oyun ve sohbet amacı ile kullanan öğrencilerin internet bağımlılığına daha yatkın olduklarını göstermiştir. Ceyhan'ın (2010) yaptığı çalışmanın sonuçlarına göre, interneti “tanımadıkları kişilerle sosyal ilişkiler kurma” amacıyla kullanmanın, problemleri internet kullanımının en temel yordayıcısı olduğu, aynı zamanda “eğlenme” amacı ile internet kullanımı ile “tanıqları ve yakınları ile iletişim kurma” amacı ile internet kullanımının da yordayıcı değişkenler olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte “bilgi edinme” amacı ile internet kullanımının problemleri internet kullanımı ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları alanyazına paralellik göstermektedir. Kanımızca araştırma sonuçlarının uyumlu olması, sağlıklı internet kullanıcılarının genellikle interneti bilgi edinmek gündelik hayatını kolaylaştırmak için sınırlı düzeyde kullanırken, problemleri kullanımı olan kişilerin gündelik hayattan kaçış için saatlerce eğlence ve oyun aktivitelerine yönelmesinden kaynaklanmaktadır.

Araştırmada problemleri internet kullanımı olan ve olmayan öğrenciler arasında oyun oynama ve derslerle ilgili araştırma yapma amacı ile kullanma bakımından anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre, her ne kadar bu fark için bir yön söz konusu değilse de özellikle derslerle ilgili araştırma yapmak için internet kullanımında problemleri internet kullanımı olasılığı düşmekte (%25.8'e karşılık %5.2) ve oyun oynamak için internet kullanımında da problemleri internet kullanımı olasılığı artmakta (%3.9'a karşılık %20.8) gibi gözükmektedir.

Araştırmanın bulgularına paralel olarak yapılan araştırmalar, sağlıklı internet kullanıcılarının interneti daha çok bilgi edinmek amacıyla kullanırken, problemlı internet kullanıcılarının eğlence, sosyal etkileşim ve sanal oyunlar oynamak amacıyla kullanma eğiliminde olduklarını işaret etmektedir (Young, 1997; Morahan-Martin and Schumacher, 2003; Kesici ve Şahin, 2009; Ceyhan, 2011).

Araştırma bulgularının alanyazınla tutarlı olmasının sebebi, üniversite öğrencilerinin içinde bulunduğu döneme özgü gelişimsel görevlerin getirdiği bunalımlarla birlikte üniversite hayatı ile değişen sosyal çevreye uyum sağlamak, sorunlarını kendi başına çözmek, zaman ve parasını ayarlamak, arkadaşlarını seçmek, akademik başarı sağlayabilmek gibi durumlarda sorunlarla karşılaştıkları zaman bu sorunlardan kaçabilmek için internete yönelip, aşırı kullanım davranışı sergileyebilmeleridir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin, 34 (%13,5)'ü 4 saat ve altında, 64 (%25,5)'ü 5-9saat arasında, 58 (%23,1)'i 10-15 saat arasında ve 95 (%37,8)'i ise 16 saat ve üzeri haftalık olarak interneti kullandıkları belirlenmiştir (Bkz. Tablo 4.8.). İnternet kullanım süresi dağılımında ise en yüksek yüzdeyi 16 saat ve üstünde kullananlar oluşturmaktadır (n=95;%37.8). Üniversite öğrencilerinin interneti kullanma süreleri ile problemlı internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin problemlı internet kullanımı toplam puanlarında, 4 saat ve altı haftalık internet kullanan öğrenciler ile 5-9 saat internet kullanan öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunmazken, 10-15 saat arası ve 16 saat üzeri haftalık öğrenciler arasında anlamlı bir negatif fark (4 saat ve altı grubunun skorları daha düşük) olduğu görülmüştür. Haftalık internet kullanım durumuna göre, problemlı internet kullanım düzeyinin 16 saat ve üzeri internet kullanan öğrencilerde en yüksek olduğu görülmektedir.

Problemlı internet kullanımı veya internet bağımlılığı ile günlük/haftalık internet kullanım süresi arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmalarda problemlı internet kullanımına/internet bağımlılığına işaret eden farklı sürelerin belirlendiği görülmektedir. Young (1996), problemlı internet kullanıcılarının bir haftada ortalama olarak 38.5 saatini, sağlıklı kullanıcıların ise 4.9 saatini internet başında geçirdiklerini, belirtmiştir. Morahan-Martin ve Schumacker (2000), üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmada problemlı internet kullanımına sahip öğrencilerin internette

geçirdikleri sürenin bir haftada 6.99-8.48 saat arasında değiştiğini bildirmişlerdir. Durak Batıgün ve Hasta (2010), 18-27 yaş aralığındaki 213 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmada, örneklemin %14'ünün internet bağımlısı olarak tanımlanabileceğini ve bu bireylerin haftada 15 saati aşkın bir süre internet başında zaman geçirdiklerini bildirmişlerdir. Durak Batıgün ve Kılıç'ın (2011) yaptığı araştırmada öğrencilerden yaklaşık % 19'nun internet bağımlısı olduğu ve bu bireylerin günde ortalama 2.14 saati, haftada 15 saati aşkın bir süreyi internete bağlı olarak geçirdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmada problemlili internet kullanımı haftalık internet kullanım süresi açısından değerlendirildiğinde internet kullanım süresi arttıkça problemlili internet kullanımı düzeyinin arttığı yönündeki bulgular alanyazındaki çalışmaları desteklemektedir. Bu durumun sebebi olarak interneti problemlili kullanan kişilerin internetten ayrı kalmakta zorlanmaları ve zamanı sınırlamakta güçlük çekmeleri olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda internette geçirilen sürenin artmasının problemlili internet kullanımı açısından risk oluşturduğu düşünülmektedir.

İletişim becerileri düzeylerine göre problemlili internet kullanımı otalamalarına bakıldığında, iletişim becerilerini "çok düşük" olarak değerlendiren kişi sayısının (n=3) oldukça az olduğu görülmüştür ve evreni yansıtmayacağı düşünülmektedir. Bu grubun puanları göz ardı edildiğinde iletişim becerileri düzeyi yükseldikçe problemlili internet kullanımı puanlarının azaldığı görülmüştür. İletişim becerileri ve problemlili internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmış, negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=-,446$; $p<,01$). Bu korelasyonun iletişim becerileri düzeylerine göre anlamlı fark oluşturup oluşturmadığını görmek için bu puanlara göre varyans analizi yapılmış ve problemlili internet kullanım düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. İletişim becerisi düşük düzeyde olan grup, iletişim becerisi yüksek, çok yüksek düzeyde bulunan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir. İletişim becerisi orta düzeyde olan grup, iletişim becerisi yüksek ve çok yüksek düzeyde olan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek problemlili internet kullanımı skorlarına sahiptir.

Alanyazında problemlili internet kullanımı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Ulusal kaynaklarda, Taçyıldız (2010) yaptığı araştırmada iletişim becerilerinin internet bağımlılığını

yordadığını göstermiştir. Ceyhan (2011), internet kullanma temel nedenlerine göre üniversite öğrencilerinin algıladıkları iletişim beceri düzeylerinin önemli bir farklılık gösterip göstermediğini incelemiştir. Bu bağlamda alanyazında iletişim becerilerinin problemlili internet kullanımı düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalar yetersiz kalmıştır.

Ancak gençlik döneminin gelişimsel streslerinin etkisiyle sosyal ilişkilerin önem kazandığı ergen ve genç yetişkin popülasyonda, yüz yüze iletişimde sorun yaşayan bireyler için internet kullanımının daha riskli hale geleceği düşünülmektedir. Çünkü çocuklar ve gençler yeterli ve sağlıklı iletişim kurabileceği ortamlar bulamadığında bu ihtiyacını internet üzerinden gidermeye çalışabilecektir (Ekşi ve Ümmet, 2013). Yapılan araştırmalar sonucunda gençlerde interneti kullanma amaçlarının genellikle sosyal etkileşime girme, iletişim kurma ya da sosyal kaçış (Young, 1997; Shaw and Gant, 2002; Atav vd., 2006; Balcı ve Ayhan, 2007; Ceyhan, 2010) amaçlı olması göz önüne alındığında, bu durumun sebebi olarak iletişim becerileri düşük olan genç yetişkinler için internetin kendilerini istedikleri gibi ifade etmelerine olanak tanınmasının, problemlili internet kullanım riskini arttırabileceği düşünülmektedir.

5.2. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma 18-25 yaş arasında Üsküdar Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerde, problemlili internet kullanımı ile ilgili olduğu düşünülen sosyo-demografik özellikleri incelemek ve öğrencilerin algıladıkları iletişim becerileri ile problemlili internet kullanımları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular ışığında problemlili internet kullanımına ilişkin olarak üniversitelerde yapılacak olan çalışmalara ve son olarak problemlili internet kullanımı konusunda yapılması planlanan araştırmalara yönelik bazı öneriler aşağıda sunulmuştur:

Araştırmamızda kız öğrencilerin sayıca fazla olmasına rağmen erkek öğrencilerin problemlili internet kullanım puanlarının fazla olması dikkat çekicidir. Ancak erkek öğrencileri problemlili internet kullanımına yönelten faktörlerin incelenmemesi araştırmanın sınırlılıklarındandır. İleride yapılacak araştırmalarda, kız ve erkek öğrenci sayısının eşit olmasının, erkek öğrencileri problemlili kullanıma

yönlendiren sebeplerin incelenmesinin araştırmanın güvenilirliği ve verimliliği açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. İnternetin sağlıksız kullanımını en aza indirmek ve cinsiyetler arası farklılığı giderebilmek için erkek öğrencilerin interneti bilinçli kullanmaları yönünde gerekli bilgilendirmeler yapılabilir. Ayrıca önleyici çalışmaların erkekler açısından öncelikli olarak ele alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin yaş değişkenine göre problemlili internet kullanımı toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bu farklılığın kaynağını belirleyebilmek adına 18 yaş öğrencilerini problemlili internet kullanımına sürükleyen nedenlerin araştırılmaması araştırmanın sınırlılıklarındandır. İleride yapılacak araştırmalarda yaşlar arasındaki farkın nedenlerinin incelenmesi gerekli önlemlerin alınmasını sağlayabilir. Üniversite yaşamına yeni başlayan bu yaş grubunun, geçmişten getirdiği riskli internet kullanım alışkanlıklarının var olup olmadığı araştırılarak sağlıklı internet kullanımına yönlendirici çalışmaların yapılması ve yeni çevreye uyumu sağlayacak aktivitelerin düzenlenmesi problemlili kullanımı önlemede faydalı olacaktır.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin ailelerinin aylık gelir durumlarına göre problemlili internet kullanımı puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Araştırmanın özel üniversitede gerçekleştirilmesi ve genellikle yüksek sosyo-ekonomik düzeyde bulunan öğrencilerden oluşması sonucu etkilemiş olabilir. İleride yapılacak araştırmalarda sosyo-ekonomik düzeyleri farklı iki okulun tercih edilmesi araştırmanın verimliliğini arttırabilir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyindeki her yükselme problemlili internet kullanımında anlamlı bir düşüşe karşılık gelmiştir. İki değişken arasında oldukça anlamlı ve yüksek bir negatif korelasyon olduğu görülmüştür. İleride yapılacak araştırmalarda akademik başarı ile problemlili internet kullanımı arasındaki ilişkinin yönünün araştırılması daha sağlıklı önlemler alınması için faydalı olacaktır.

Üniversite öğrencilerinin haftalık internette geçirdikleri süreye göre, problemlili internet kullanım riskinin 16 saat ve üzeri internette zaman geçiren öğrencilerde en yüksek olduğu görülmektedir. Problemlili kullanımı önlemek adına risk grubunda yer alan öğrencilerle zaman yönetimi çalışmalarının yapılması faydalı olacaktır. Bu çalışmalar neticesinde internette geçirilen süre kontrol altına alınarak bireylerin

zamanlarını gündelik yaşam faaliyetlerine, sosyal aktivitelere, araştırmalara ayırabilmelerine yardımcı olunabilir.

Problemlili internet kullanımı ve iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak negatif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu gösterilmiştir ancak bu bağıntılı nedensellik ifade etmemektedir. İletişim becerileri ve problemlili internet kullanımı açısından uzun süreli izleme ve odak grup çalışmalarının yapılması varolan ilişkinin niteliğini ayırt etmede önemli olacaktır. Bununla birlikte interneti problemlili kullanan üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri, kişilerarası ilişki tarzları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik deneysel araştırmalar yapılabilir.

İletişim becerilerinin sonradan geliştirilebilir nitelikte olması göz önünde bulundurulduğunda, üniversitelerde öğrencilerin iletişim becerilerini arttırmaya yönelik dersler, konferanslar, eğitimler verilerek farkındalığın artırılması ve bu becerilerinin geliştirilmesinin problemlili internet kullanımını önlemede önemli bir faktör olacağı düşünölmektedir.

Üniversitelerin Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezlerinde problemlili internet kullanma riski yüksek olan öğrencilerle psikolojik danışma seansları, internet bağımlılığı grup çalışmaları düzenlenebilir.

Bu tez çalışması sadece Üsküdar Üniversitesi'ndeki öğrencileri kapsamaktadır. İnternet bağımlılığının yeni bir sorun alanı olduğu ve araştırmaların sınırlı sayıda olduğu hesaba katılırsa, yeni araştırmaların daha geniş ve farklı örneklemlerde tekrar edilmesinin faydalı olacağı düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Akinoğlu, O., 2002, ‘Eğitim ve Sosyalleşme Açıısından İnternet Kullanımı: İstanbul Örneği’, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Amerikan Psikiyatri Birliği, 2001, Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması El Kitabı, Dördüncü Baskı (DSM-IV-TR), (Çev., Köroğlu E.), Hekimler Yayın Birliği, Ankara.
- Arısoy, Ö., 2009, İnternet Bağımlılığı. L. Tamam (Ed.), Dürtü Kontrol Bozuklukları İçinde (ss. 343-402), Ankara, Hekimler Yayın Birliği.
- Arnett, J.J., 2006, ‘G. Stanley Hall’s Adolescence: Brilliance and nonsense. Hist Psychol 9:186–197
- Atav, E., Akkoyunlu, B., ve Sağlam, N., 2006, ‘Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları’, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30: 37-44.
- Avcı, Ö. H., 2014, ‘Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Öncesi İlişkilere Problem Yaşadıkları ve Eğitim Almak İstedikleri Konular’, Ege Eğitim Dergisi, 1(15): 279-299.
- Ayhan, B., ve Balcı, Ş., 2009, ‘Kırgızistan’da Üniversite Gençliği ve İnternet: Bir Kullanımlar ve Doyumlar Araştırması. Bilig Dergisi, 48: 13-40.
- Aylaz, R. ve Aslan S., 2014, ‘Akademisyenlerin İnternet Bağımlılık Düzeyleri ve Buna Bağlı Oluşabilecek Sağlık Sorunlarının Değerlendirilmesi’, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(2): 14-19.
- Balcı Ş. ve Ayhan B., 2007, ‘Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım ve Doyumları Üzerine Bir Saha Araştırması’, Selçuk İletişim, 5 (1): 174-197.
- Balcı, Ş. ve Gülnar, B., 2009, ‘Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili’, Selçuk İletişim, 6 (1): 5–22.
- Balta, Ö. Ç. ve Horzum, M. B., 2008, ‘Web Tabanlı Öğretim Ortamındaki Öğrencilerin İnternet Bağımlılığını Etkileyen Faktörler’, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 41(1): 187-205.
- Baltaş, A. ve Baltaş Z., 1999, Bedenin Dili, Remzi Kitapevi, İstanbul.
- Batıgün, A. D. ve Hasta, D., 2010, ‘İnternet Bağımlılığı: Yalnızlık ve Kişilerarası İlişki Tarzları Açıısından Bir Değerlendirme’, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 11(3): 213-219.
- Bayhan, V., 1995, Üniversite Gençliğinde Anomi ve Yabancılaşma, Kültür Bakanlığı, Kültür Eserleri, Malatya.
- Bayraktar, F., 2001, ‘İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü’, Yüksek Lisans Tezi Yayınlanmamış, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bayraktar, F. ve Gün, Z., 2007, ‘Incidence Andcorrelates Of Internet Usage Among Adolescents In North Cyprus’, Cyberpsychology & Behavior, 10: 191-197.
- Bayraktutan, F., 2005, ‘Aile İçi İlişkilere Açıısından İnternet Kullanımı’, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Beard, K. W. and Wolf, E. M., 2001, ‘Modification In The Proposed Diagnostic Criteria For Internet Addiction’, Cyberpsychology & Behavior, 4 (3): 377-383.

- Bessière, K., Kiesler, S., Kraut, R., and Boneva, B., 2008, "Effects Of Internet Use And Social Resources On Changes In Depression. Information", *Communication and Society*, 11(1): 47-70.
- Bölükbaş, K., 2003. "İnternet Cafeler ve İnternet Bağımlılığı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma", Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Brey, P., 2006, "Evaluating The Social And Cultural Implications Of The İnternet", *Computers and Society*, 36(3): 41-48.
Erişilen site <http://doc.utwente.nl/77267/1/Brey06evaluating.pdf>
- Caplan S. E., 2002, "Problematic Internet Use and Psychosocial Well-being: Development of a Theory Based Cognitive Behavioral Measurement Instrument", *Computer Human Behaviour*, 18: 553-575.
- Caplan, S. E., 2005, "A Social Skill Account of Problematic İnternet Use. *Journal of Communication*, 55: 721-736.
- Cengizhan, C., 2003, "Bilgisayar ve İnternet Bağımlılığı (Araştırmalar)", Niğde Eğitim Fakültesi.
- Cengizhan, C., 2005, "Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut : "İnternet Bağımlılığı" ", *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22: 83-98.
- Ceyhan, A. A., 2006, "An Investigation of Adjustment Levels of Turkish University Students With Respect to Perceived Communication Skill Levels", *Social Behavior and Personality*, 34(4): 367-379
- Ceyhan, A. A. ve Ceyhan E., 2007, "Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini İnternet Kullanım Düzeyleri İle Denetim Odağı, Antisosyal Eğilim ve Sosyal Normlara Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkiler", 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özet Kitabı, Tokat, Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Ceyhan E., Ceyhan A. A. ve Gürcan, A., 2007, "Problemlerini İnternet Kullanımı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışmaları", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1): 387-416.
- Ceyhan, E. ve Ceyhan, A. A., 2008, Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Gelişimsel Sonuçları, A. Kuzu (Ed.), *Bilgisayar içinde* (ss. 375-397), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Ceyhan, E., 2010, "Problemlerini İnternet Kullanım Düzeyi Üzerinde Kimlik Statüsünün, İnternet Kullanım Amacının ve Cinsiyetin Yordayıcılığı", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (3): 1323-1355.
- Ceyhan, A. A., 2011, "İnternet Kullanma Temel Nedenlerine Göre Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini İnternet Kullanımı ve Algıladıkları İletişim Beceri Düzeyleri", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 59-77.
- Chiu, S. and Huang, D., 2009, "Study On Relationship of Prent's Education Model, Secondary School Student's Internet Use and Addiction in Taiwan", 2nd International MultiConference on Engineering and Technological Innovation, Orlando, Florida, USA.
- Cömert I. T. ve Ögel K., 2009, "İstanbul Örneğinde İnternet ve Bilgisayar Bağımlılığının Yaygınlığı ve Farklı Etkenlerle İlişkisi" *Türkiye Klinikleri: J. Foren Med* 6 (1): 9- 16.
- Çelebi, N., 1990, Genç ve Kültürel Bütünleşme, Aile Yazıları 2 – Kültürel Değerler ve Sosyal Değişme, (Ed., Beylü Dikeçligil, Ahmet Çiğdem), Ankara.

- Çağır, G., 2010, "Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri ile Algılanan Esenlik Halleri ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişki", Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Çakır, H., 2007, "Geleneksel Gazetecilik Karşısında İnternet Gazeteciliği" Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1): 123-149.
- Çavuş H. ve Gökdaş İ., 2006, "Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternette Yararlanma Nedenleri ve Kazanımları", Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3: 56-78.
- Das, B., and Sahoo, J. S., 2011, "Social Networking Sites – A Critical Analysis of Its Impact on Personal and Social Life", International Journal of Business and Social Science, 2: 222-228.
- Davis, R.A., 2001, "A Cognitive-Behavioral Model of Pathological Internet Use", Computers in Human Behavior, 17: 187-95.
- Davis, R.A., Flett, G.L. and Besser A., 2002, "Validation of A New Scale For Measuring Problematic Internet Use: Implications For Pre-employment Screening", CyberPsychology & Behavior, 15: 331-47.
- Doruk, D., 2007, "Öğrenme İsteksizliğinin İnternet Kullanımıyla İlişkilendirilmesi (Ergen Boyutunda)", Yüksek Lisans Tezi Yayınlanmamış, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Durak Batıgün, A. ve Kılıç, N., 2011, "İnternet Bağımlılığı: Kişilik Özellikleri, Psikolojik Belirtiler, Sosyal Destek ve İlişkili Bazı Sosyo-demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler", Türk Psikoloji Dergisi, 26 (67): 1-10.
- Dursun F., 2004, "Üniversite Öğrencilerinin İnterneti Kullanım Amaçları" 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, ss. 1-11.
- Ekşi, F. ve Ümmet, D., 2013, "Bir Kişilerarası İletişim Problemi Olarak İnternet Bağımlılığı ve Siber Zorbalık: Psikolojik Danışma Açısından Değerlendirilmesi", Değerler Eğitimi Dergisi, 11(25): 91-115.
- Erkan, S., Cihangir Çankaya, Z., Terzi, Ş. Ve Özbay, Y., 2011, "Üniversite psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin incelenmesi." Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22: 174- 198.
- Esen, E. ve Siyez, D., 2011, "Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-sosyal Değişkenlerin İncelenmesi", Türk PDR Dergisi, 4 (36): 127-138.
- Fuat, N. ve Him, T., 2013, "Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanım Durumları ve Saldırganlık Düzeyleri Arasındaki Korelasyon: Gaü Psikoloji ve Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü Öğrencilerinde İnternet Kaynaklı Tutum Değişiklikleri", II. International Conference on Communication, Media, Technology and Design, ss. 392-396.
- Gençtan, E., 1981, Ergenlikten Yetişkinliğe Geçiş Dönemi Olarak Gençlik, A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1-2).
- Goldberg, I., 1997, "Are you suffering from Internet Addiction Disorder?", Erişilen site, <http://www.webs.ulpgc.es/aeps/JR/Documentos/ciberadictos.doc>
- Gökçearslan, Ş. ve Günbatır, M. S., 2012, "Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı", Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 2(2): 10-24.
- Gönül A.S., 2002, "Patolojik İnternet Kullanımı (İnternet Bağımlılığı/Kötüye Kullanımı)", Yeni Symposium, 40(3): 105-110.

- Göregenli, M., 2005, ‘‘Çocuklarda internet kullanımı’’, 9. Ergen Psikiyatrisi Sempozyum Bildirileri ve Notları, 26-28 Kasım 2004.
- Griffiths M., 1996, ‘‘Behavioral Addictions: An Issue For Everybody?’’ Journal of Workplace Learning, 8: 19-25.
- Griffiths, M., 1999, İnternet Bağımlılığı: Gerçek mi? Kurgu mu?, (Çev. K. Alat), Türk Psikoloji Bülteni, 5(13): 47.
- Hall, A. S. ve Parsons, I., 2001, ‘‘Internet Addiction: College Student Case Study Using Best Practices in Cognitive Behavior Therapy’’ Journal of Mental Health Counseling, 23(4): 312-327.
- Işık, M., 2011, Sizinle İletişebilir miyiz?, Eğitim Akademi Yayınları, Konya.
- Kandell, J., 1998, ‘‘Internet Addiction On Campus-The Yulnerability Of College Students’’, Cyberpsychology and Behavior, 1: 46-59.
- Karaca, M., 2007, ‘‘Sosyolojik Bir Olgu Olarak İnternet Gençliği: Elazığ Örneği’’, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Kaypakoğlu, S., 2004, Küresel Medya ve Kültürel Değişim, İstanbul, Naos Yayınları.
- Keser Özcan, N. ve Buzlu, S., 2005, ‘‘Problemlı İnternet Kullanımını Belirlemede Yardımcı Bir Araç: ‘‘İnternette Bilişsel Durum Ölçeği’’nin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlik ve Güvenirliğı’’ Bağımlılık Dergisi, 6: 19-26.
- Keser Özcan, N. ve Buzlu, S., 2007, ‘‘Internet Use And Its Relation With The Psychosocial Situation For A Sample Of University Students’’, Cyberpsychology and Behavior, 10(6): 767-772.
- Kesici, Ş., ve Şahin, İ., 2009, A Comparative Study Of Uses Of The Internet Among College Students With and Without Internet Addiction, Psychological Reports, 105: 1103-1112.
- Kısaç, İ., 2013, ‘‘Fatih Projesi, BT ve İnternetin Bilinçli, Güvenli Kullanımının Psikososyal Boyutu/ Bireyin Psikososyal Özellikleri Üzerinde İnternetin Etkisi’’, Bilgi Teknolojileri ve İnternet’ in Bilinçli, Güvenli Kullanımı, 149-165.
- King, S., 1996, ‘‘Is The Internet Addictive or Are Addicts Using The Internet’’, Erişilen site, <http://www.concentric.net/Astorm/iad.html>
- Korkut, F., 1996, ‘‘İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışmaları’’, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(7): 18-23.
- Korkut, F., 1999, ‘‘Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi’’, B. Özer ve ark. (Ed.), 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 4 içinde (ss. 208-218), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi.
- Korkut Owen F. ve Bugay A., 2014, ‘‘İletişim Becerileri Ölçeği’nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması’’, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(2): 51- 64.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T. and Scherlis, W., 1998, Internet Paradox: A Social Technology That Reduces Social Involvement And Psychological Well-being, American Psychologist, 53(9): 1017-1031.
- Kubey, W. R., Lavin, J. M. and Barrows J. R., 2001, ‘‘Internet Use and Collegiate Academic Performance Decrements: Early Findings’’, International Communication Association, 51: 366-382.

- Kurtaran, G. T., 2008, "İnternet Bağımlılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi", Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Köknel, Ö., 1979, Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları, Cem Yayınları, İstanbul.
- Köksal Y., 2015, "İnternet Bağımlılığı İle İnternette Alışveriş İlişkisi Üzerine Bir İncelenme; Üniversite Öğrencileri Uygulaması", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(12): 117-130.
- Morahan Martin, J., and Schumacher, P., 2000, "Incidence and Correlates Of Pathological Internet Use Among College Students", Computers in Human Behavior, 16(1): 13-29.
- Morahan-Martin, J., and Schumacher, P., 2003, "Loneliness and Social Uses Of The Internet", Computers in Human Behavior, 19(6): 659-671.
- Morgan, C. and Cotten, S. R., 2003, "The Relationship Between Internet Activities and Depressive Symptoms In A Sample Of College Freshmen", CyberPsychology & Behavior, 6(2): 133-142.
- Ni, X., Yan, H., Chen, S. and Lui, Z., 2009, "Factors Influencing Internet Addiction in A Sample of Freshmen University Students in China", Cyberpsychology & Behavior, 13(3): 327-330.
- Niemz, K., Griffiths, M., and Banyard, P., 2005, "Prevalence of Pathological Internet Use Among University Students and Correlations With Self-esteem, The General Health Questionnaire (GHQ), and Disinhibition" CyberPsychology & Behavior, 8(6): 70-562.
- Odacı, H. ve Kalkan, M., 2010, "Problematic Internet Use, Loneliness and Dating Anxiety Among Young Adult University Students", Computers & Education, 55: 1091-1097
- Oğuz, B., Zayim, N., Özel, D. ve Saka, O., 2008, "Tıp Öğrencilerinin İnternette Bilişsel Durumları", Akademik Bilişim, 30 Ocak-01 Şubat, 447-453.
- Oğuz N., 2008, "Tüketim Kültürünün Üniversite Gençliği Üzerine Etkisi, Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği", Isparta.
- Oskay, Ü., 2005, İletişimin A B C'si (4. Basım), İstanbul, Derya Yayınevi.
- Özbay, G., 1997, "Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanlarını Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", Trabzon, K. T. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özgüven, İ. E., 1992, "Üniversite Öğrencilerinin Sorunları ve Başetme Yolları", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7: 5-13.
- Özdemir S. M. ve Usta E., 2007, "İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin İnternet Kullanım Amaçlarının İncelenmesine İlişkin Bir Araştırma", Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(3): 91-110.
- Özkan, N. P., 2013, Sosyal Ağ Kullanıcılarının E-sosyalleşme Sürecindeki Kimlik Yapılandırma Süreçleri", II. International Conference on Communication, Media, Technology and Design, Famagusta, North Cyprus.
- Öztürk, Ö., Odabaşoğlu, G., Eraslan, D., Genç, Y., ve Kalyoncu, Ö. A., 2007, "İnternet Bağımlılığı: Kliniği ve Tedavisi" Bağımlılık Dergisi, 8(1): 36-41.
- Robinson, J. P., Kestnbaum, M., Neustadtl, A. ve Alvarez, A., 2000, "Mass Media Use and Social Life Among Internet Users", Social Science Computer Review, 18(4): 490-501.
- Santrock, J.W., 2011, Lifelong Development (Yaşam Boyu Gelişim), (Çev. G. Yüksel), Ankara, Nobel.

- Sevindik, F., 2011, "Fırat Üniversitesi Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi", Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Scherer, K., 1997, "College Life Online: Healthy and Unhealthy Internet Use, Journal of College Student Development", 38: 655-665.
- Shaw, L. H. ve Gant, L. M., 2002, "In Defense of The Internet: The Relationship Between Internet Communication and Depression, Loneliness, Self-esteem, and Perceived Social Support", CyberPsychology & Behavior, 5(2): 157-171.
- Sinanoğlu, S.O. ve Turan, R., 1997, Bilim İdeoloji ve Gençlik, Kasem Ltd. şti., İstanbul, 1978.
- Soydan Z. M., 2015, "Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı İle Depresyon ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, ss. 57.
- Stephenson, W., 1988, The Play Theory of Mass Communication, NJ: Transaction Boks.
- şahin, F. Y., 1997, "Grupla İletişim Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi", Doktora tezi (Basılmamış), Gazi Üniversitesi, Ankara, ss.207.
- şahin, M., 2007, "Madde Bağımlılığı Konusunda Türkiye'de Yapılmış Olan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir Değerlendirme", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- şahin, M., 2011, "İlköğretim Okulu Öğrencilerindeki İnternet Bağımlılığı", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- şahin, S., Özdemir, K. ve Ünsal, A., 2013, "Evaluation of The Relationship Between Internet Addiction and Depression in University Students", Medicinski Glasnik, 18: 14-27.
- Taçyıldız Ö., 2010, "Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tanner J. L., 2006, Recentering During Emerging Adulthood: A Critical Turning Point in Life Span Human Development. Emerging Adults in America: Coming of Age in The 21st Century içinde, J.J. Arnett ve L.T. Tanner (Ed.) American Psychological Association, Washington DC., ss. 21-27.
- Tuncay S., 2000, "Türkiye'de Gençlik Sorunlarının Psikolojik Boyutu" Muğla Üniversitesi, SBE Dergisi, Güz, 1(1).
- Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması (IAB), 2014, Erişim: 20.Nisan.2016. http://www.iabturkiye.org/sites/default/files/infografik_ekim_05.pdf
- Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması (IAB), 2014, Erişim: 20.Nisan.2016. <http://www.connectedvivaki.com/turkiyede-internet-kullanicilari-profil/>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), 2014, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, Erişim: 13 Mayıs 2016, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10880>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), 2015, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, Erişim: 13 Mayıs 2016, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=10880>
- Yalçın, C., 2003, "Sosyolojik Bir Bakıs Açıısıyla İnternet", Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1): 85.

- Yazıcı, E., 2003, "Türk Üniversite Gençliği Araştırması: Üniversite Gençliğinin Sosyo-Kültürel Profili", Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Yeşilyaprak, B. (1986). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sorunları. Türk Psikoloji Dergisi. 20, ss. 35.
- Yılmaz, D., 2010, "Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalına Başvuran Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar Oyunu ve İnternet Kullanımı İle Utangaçlık ve Sosyal Fobi İlişkisinin İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bursa.
- Young, K. S., 1996, "Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder", *CyberPsychology and Behavior*, 1(3): 237-244.
- Young, K.S., 1997, "What Makes The Internet Addictive: Potential Explanations For Pathological Internet Use", Paper Presented At The 105th Annual Conference Of The American Psychological Association, August 15, Chicago.
- Young, K. S., 1998, "Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder" *CyberPsychology and Behavior*, 1(3), 237-244.
- Young, K. and Rodgers, C., 1998, "The Relationship Between Depression and Internet Addiction", *CyberPsychology and Behavior*, 1(1): 25-28.
- Young, K. S., 1999, Internet Addiction: Symptoms, Evaluation and Treatment, L.Vande Creek ve T. Jackson (Ed.) *Innovations in Clinical Practice: A Source Book*, 17: 19-31. Sarasota, FL, Professional Resource Press.
- Young, K. S., 2004, "Internet Addiction: A New Clinical Phenomenon and Its Consequences", *American Behavioral Scientist*, 48: 402-415.

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

SEVGİLİ ÖĞRENCİLER;

Bu anket bir tez çalışması kapsamında yapılan bir araştırmadır. Bu araştırmamız da iletişim becerileri ve internet kullanımı ile ilgili bilgi edinmek için sizlerin deneyimlerinden yararlanmak istiyoruz. Anket ve ölçeklere vereceğiniz doğru ve samimi cevaplar bu araştırmanın güvenilirliğine ve geçerliliğine katkı sağlayacaktır. **Hiçbir sorunun doğru ya da yanlış cevabı yoktur.** Bütün soruları cevaplayınız. Lütfen soruları okuyup sizce önemli olan seçeneği (×) işaretleyiniz. **İsminizi yazmanıza gerek yoktur, kişisel değerlendirme yapılmayacaktır. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece bu araştırma için kullanılacaktır.**

Zaman ayırdığınız için ve katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

BELİZ BÜYÜKFİLİZ
Üsküdar Üniversitesi
Klinik Psikoloji Yüksek Lisans
Öğrencisi

Yaşınız:

Cinsiyetiniz: ()Kız ()Erkek

1) Ailenizin aylık geliri:

A) 1000TL-3000TL arası B) 3001TL - 5000TL arası C) 5001TL-üzeri

2) Annenizin eğitim durumu:

A) Okur yazar değil B) Okur yazar C) İlkokul D) Ortaokul E) Lise F) Üniversite

3) Babanızın eğitim durumu:

A) Okur yazar değil B) Okur yazar C) İlkokul D) Ortaokul E) Lise F) Üniversite

4) Genel not ortalamanızı işaretleyiniz?

A) 1.00-2.44 B) 2.45-2.99 C)3.00-4.00

5) İnternet kullanıyor musunuz?(İnternet kullanmıyorsanız diğer soruları cevaplandırmayınız.)

A) Evet B) Hayır

6)İnterneti en çok ne amaçla kullanıyorsunuz?

- A) Derslerle ilgili araştırmalar yapmak
B) Oyun oynamak
C) Eğlenmek için interneti kullanmak
D) Tanımadığı kişiler ile sosyal ilişkiler kurmak
F) Tanıdığım kişiler ile iletişim kurmak

7) Bir haftada ortalama kaç saat internete giriyorsunuz?

A) 4 saat ve altı B) 5-9 saat arası C) 10-15 saat arası D) 16saat ve üzeri

EK 2. Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği

PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIM ÖLÇEĞİ

Açıklama: Bu anket bireylerin internet kullanım davranışlarını betimlemek için hazırlanmıştır. Sizden istenen, internet kullanırken genellikle gösterdiğiniz davranışları dikkate alarak, aşağıdaki ifadelerden her birinin size uygunluk derecesini belirlemenizdir. Bu amaçla, ilk önce her bir ifadeyi okuyunuz ve daha sonra her bir ifadenin karşısındaki “**Tamamen Uygun**”, “**Oldukça Uygun**”, “**Biraz Uygun**”, “**Nadiren Uygun**”, “**Hiç Uygun Değil**” seçeneklerinden kendi durumunuza uygun olan bir seçeneği belirleyiniz. Bu seçeneği belirledikten sonra o seçeneğe ait parantezin içerisine çarpı (X) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Yanıtlarken kendi internet kullanım davranışlarınızı olduğu gibi yansıtmamız sonuçların daha sağlıklı değerlendirilmesine katkıda bulunacaktır. Yanıtlarınız ile bu bilimsel araştırmaya katıldığınız için teşekkürler.

	Tamamen Uygun	Oldukça Uygun	Biraz Uygun	Nadiren Uygun	Hiç Uygun Değil
1. İnternet bağlantımı kesmeye her karar verdiğimde kendi kendime “birkaç dakika” daha diyorum.....	()	()	()	()	()
2.İnternette geçirdiğim zaman çoğunlukla uyku süremi azaltıyor.....	()	()	()	()	()
3. İnternet ortamında elde ettiğim saygıyı günlük yaşamımda bulamıyorum.....	()	()	()	()	()
4. İnternette diğer ortamlara göre daha kolay ilişki kuruyorum.....	()	()	()	()	()
5. İnternette ismimi gizlemek beni daha özgür kılıyor.....	()	()	()	()	()
6. Çok istememe rağmen interneti uzun süre kullanmaktan bir türlü vazgeçemiyorum.....	()	()	()	()	()
7. İnternete gerekmedikçe girmekten kaçınıyorum.....	()	()	()	()	()
8. Yalnızlığımı internetle paylaşıyorum.	()	()	()	()	()
9. Birisi internette ne yaptığımı sorduğunda savunmacı ve gizleyici oluyorum.....	()	()	()	()	()
10. Planladığımın dışında fazladan bir dakika bile interneti kullanmıyorum.....	()	()	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı Soyadı: Beliz BÜYÜKFİLİZ

Ünvanı: Psikolog

Doğum Yeri/Tarihi: Bursa / 1991

E-posta: belizbuyukfiliz@hotmail.com

Eğitim Durumu :

2010-2014 İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Lisans Eğitimi (Ösym Başarı Burslu)

2014-2016 Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Programı

Yüksek Lisans Eğitimi

Yabancı Dil:

İngilizce

İş Deneyimi:

Uludağ Özel Eğitim Rehabilitasyon Merkezi (2016) -Psikolog